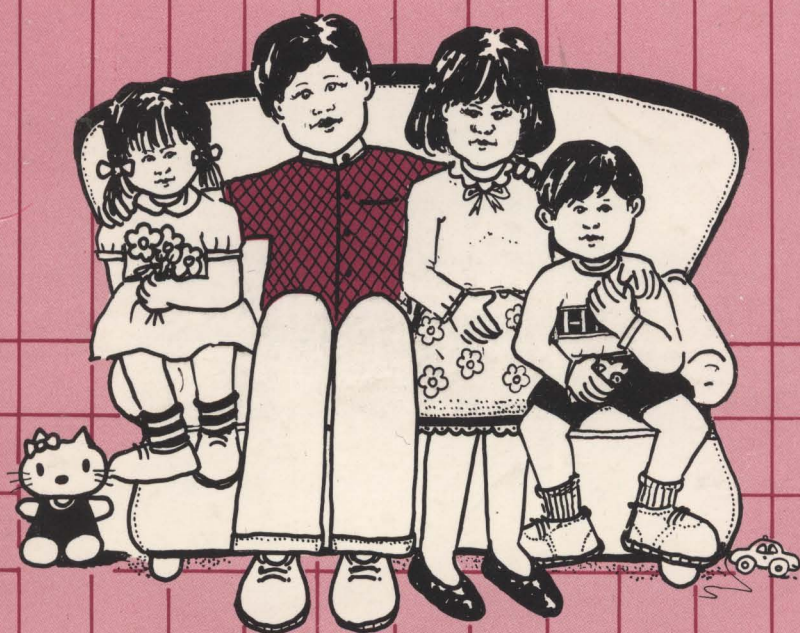


การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พื้มนการทางร่างกายและความพร้อม ทางการเรียนบอวเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงทพ



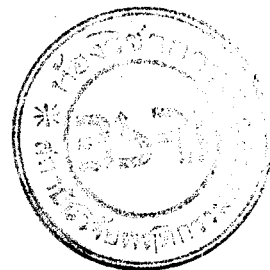
ผู้วิจัย

วันเพ็ญ	พิศาลพงศ์
งามตา	วรินทร์านนท์
อรพินธ์	ชูชม
อัจฉรา	สุชาธมณ

รายงานการวิจัยฉบับที่ ๒๙ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

๑๕

การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกายและความพร้อม
ทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพ



ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พิศาลพงศ์
อาจารย์ เขมตา วนินทานนท์
อาจารย์ อรพินทร์ ชุชม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ

ผู้นิเทศโครงการ : ศาสตราจารย์ ดร. จรรยา สุวรรณทัต

รายงานการวิจัยฉบับที่ 29
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
(เดิม - สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก)

คำนำ

วิธีการธรรมเลี้ยงดูที่บุคคลได้รับในวัยต้นของชีวิตนั้นจะมีผลในการก่อตั้งบุคลิกภาพอันถาวรของเขาในช่วงชีวิตต่อมา ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาว่าวิธีการธรรมเลี้ยงดูแบบใดจะส่งผลดีที่สุดสำหรับบุคคลและมีปัจจัยด้านใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการธรรมเลี้ยงดู การศึกษาค้นคว้าในเรื่องการธรรมเลี้ยงดูได้มีการจัดทำมาเป็นเวลานานนับเป็นสิบปีทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย สำหรับในประเทศไทยนั้น สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งมีชื่อเดิมว่า สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก นับเป็นหน่วยงานแรกที่จัดทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องการธรรมเลี้ยงดูโดยตรงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และได้ผลิตนักวิจัยซึ่งมีความสามารถในการทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งผลิตงานวิจัยในเรื่องนี้ออกเป็นจำนวนมาก ถึงกระนั้นก็ตาม ในปัจจุบันนี้หน่วยงานนี้ก็ยังคงให้ความสำคัญแก่การศึกษาค้นคว้าเรื่องการธรรมเลี้ยงดูโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีอยู่ในประเทศไทย และยังถือว่าการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าที่เป็นหลักของหน่วยงานและได้สนับสนุนให้มีการวิจัยในเรื่องนี้เพื่อนำผลมาใช้ประโยชน์ในสังคมไทย

งานวิจัยเรื่อง "การศึกษาวิธีการธรรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกาย และความพร้อมทาง การเรียนของ เด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพฯ" เป็นงานวิจัยที่จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาผลของการธรรมเลี้ยงดูที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กไทย ซึ่งนับว่าเป็นงานวิจัยที่มีความสำคัญยิ่งและสอดคล้องกับนโยบาย ด้านการวิจัยที่สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มีอยู่ งานวิจัยเรื่องนี้ได้จัดทำอย่างมีระบบ มีความละเอียด ลึกซึ้ง และได้มีการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญอันจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการธรรมเลี้ยงดูเด็กไทยอย่าง ครบถ้วน จึงมีผลทำให้ได้พบผลการวิจัยที่สำคัญหลายประการ อาทิเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางครอบครัวกับพัฒนาการของ เด็กไทยทางร่างกายและจิต หรือความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางครอบครัวกับการพัฒนาความพร้อมของ เด็กเป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้จะช่วยทำให้สามารถ มองเห็นแนวทางในการพัฒนาเด็กไทยให้เป็นผู้มีความพร้อมทางกาย ทางจิต และทางด้านคุณธรรม ซึ่ง นับเป็นจุดหมายปลายทางของการธรรมเลี้ยงดูของสังคมไทยในปัจจุบัน

สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ ใคร่ขอขอบคุณคณะผู้วิจัย อันประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์
วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ อาจารย์งามตา วรินทร์านนท์ อาจารย์อรพินทร์ ชูชม และผู้ช่วยศาสตราจารย์
อจธรา สุชาารมณ ที่ได้มีความวิริยะอุตสาหะ จัดทำโครงการวิจัยเรื่องนี้และได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า
จนแล้วเสร็จออกมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่ายิ่งยงนับนี้

/พล.พ. ๒๖๖๔๐๐๒๖

(ดร.เพ็ญแข ประจันต์จันติก)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์

กันยายน ๒๕๒๖

ประกาศคุณูปการ

ความมั่นคงจิตใจนำไปสู่การวิจัยเรื่องนี้เกิดขึ้นจากการที่ผู้เขียนได้ร่วมทำงานกับ คณะผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ซึ่งได้รับเชิญจากกรมการพัฒนาชุมชนให้เข้าไป ร่วมศึกษาค้นคว้าเพื่อวางแผนพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชนบททั่วประเทศที่อยู่ภายใต้การ อบรมเลี้ยงดูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน ผู้เขียน ได้ร่วมเดินทางไปศึกษาสภาพเด็กและผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในชนบทภาคใต้ ภาคอีสาน และภาคเหนือ ได้พบเห็นสภาพต่าง ๆ เกี่ยวกับ เด็กและครอบครัวตลอดจนชุมชนที่แวดล้อม ทำให้เกิดความสนใจอย่างแรงกล้าใครจะ ได้คิดหาการศึกษาวิธีการพัฒนาเด็กในวัยนี้ให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

นับเป็นโอกาสดียิ่งเมื่อผู้เขียนได้รับเชิญจากกรมการพัฒนาชุมชน ให้เข้าร่วม เป็นคณะผู้ทำงานในการวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กตามเกณฑ์ที่คณะผู้เชี่ยวชาญ กังกล่าวได้วางไว้ ทำให้ได้ค้นคว้าศึกษา และเข้าใจถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็น การเหมาะสมกับเด็กไทยในวัยก่อนเข้าเรียน รวมทั้งแนวทางที่จะพัฒนาพฤติกรรมนั้น ๆ ให้เกิดขึ้นตามขั้นตอนและจังหวะอันควร เพื่อว่าเด็กที่ได้รับการพัฒนาในแนวทางและ วิธีการที่เหมาะสมจะมีพัฒนาการที่ดี ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ตลอดจนค่านิยม จริยธรรม อันเป็นรูปแบบของเยาวชนไทยที่พึงปรารถนาใน สถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งจะเติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งในการพัฒนาประเทศต่อไป

ผู้เขียนและเพื่อนร่วมงานที่มีความสนใจร่วมกันในด้านการพัฒนาเด็กจึงได้คิด โครงการวิจัยขึ้นขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือและสนับสนุนอย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย กลุ่มแรกก็คือ คณะจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งได้ช่วยในด้านการเก็บข้อมูล สำหรับอีก ผู้อำนวยความสะดวกสถาบันคือ ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต นอกจากจะให้การ

สนับสนุนอย่างค้ำประกันในฐานะผู้บริหารแล้ว ยังได้ช่วยสัมภาษณ์คณาจารย์และได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ทางวิชาการอันมีค่ายิ่งขอโครงการวิจัยนี้ตั้งแต่เริ่มค้นจนแล้วเสร็จ ดร. เพ็ญแข ประจันต์จันท์ ผู้อำนวยการปัจจุบันก็ได้ให้การสนับสนุนโครงการวิจัยนี้ต่อมาด้วย

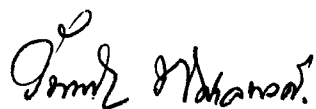
บุคลากรกลุ่มที่สองที่มีส่วนสนับสนุนอย่างสำคัญ ได้แก่ คณาจารย์โรงเรียน ประถมสาธิต มศว ประสานมิตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันตทวี ซึ่งรักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษพา ไวรักษ์สัตว์ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายบริหาร ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยืน เสริมศักดิ์สกุล ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ อาจารย์เสาวภาคย์ ประกิจรุ่งพงศ์ อาจารย์ประจำห้องพยาบาล ตลอดจนอาจารย์อื่น ๆ และเจ้าหน้าที่หลายท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองและเด็กรวมประมาณ 310 ครอบครัว ้วยความกระตือรือร้นและมีประสิทธิภาพยิ่ง ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันตทวี ยังได้กรุณาจัดหาอาสาสมัครมาช่วยเก็บข้อมูลอีก 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริพร ประสงค์สม อาจารย์สุนทร จันทศรี อาจารย์กฤษณา กรุฑทอง อาจารย์พยอม คันมณี และอาจารย์นิภา ทองไทย ซึ่งได้มาช่วยด้วยน้ำใจเสียสละเพื่อประโยชน์ของงานวิจัยโดยแท้

บุคลากรกลุ่มที่ 3 ที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยชิ้นนี้บรรลุผลด้วยดีตามเป้าหมายก็คือบรรดาผู้ปกครอง บิดา มารดาของเด็ก รวมทั้งตัวเด็กผู้มาสมัครสอบคัดเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนประถมสาธิต มศว ประสานมิตร ปีการศึกษา 2522 ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลต่าง ๆ ้วยความสนใจและตั้งใจเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นพัฒนาการทางร่างกาย คณะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ นายแพทย์อนุสิฐ รัชตะศิลปิน แห่งภาควิชาโภชนวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้กรุณาให้เอกสาร ตลอดจนคำแนะนำต่าง ๆ ที่มีค่า ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.ทองเคื่อน พันธมนาวิน อาจารย์ ดร.เมจจิก อินทสุวรรณ และอาจารย์ลลิตาวัลย์ เกษมเนตร ช่วยให้คำแนะนำมาโดยตลอด

ผู้ที่จะมีได้คือ อาจารย์กัญญา อินทรทัศนวิกุล ได้ร่วมงานชิ้นนี้มาตั้งแต่เริ่ม
วางแผนจนถึงขั้นเก็บข้อมูล และอาจารย์ทัศนฯ ทองภักดิ์ ได้ช่วยตรวจสอบความถูกต้อง
ในคานบรรณานุกรม

คณะผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนสำคัญในการช่วยให้โครงการนี้สำเร็จ
ลุล่วงลงด้วยดี และหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งก่อให้เกิดความสนใจและ
ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อันจะนำไปสู่การพัฒนาเด็กที่ประสบ
ผลสำเร็จยิ่งขึ้น ตลอดจนนำไปสู่การศึกษาคนคว้าที่กว้างขวางและลึกซึ้งต่อไป



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พิศาลพงศ์)
หัวหน้าโครงการ

บทคัดย่อภาษาไทย

เรื่อง

"การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกายและความพร้อม
ทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพ"

คณะผู้วิจัย

มศ.วันเพ็ญ พิศาลพงศ์

อ.งามคา วนินทานนท์

อ.อรพินทร์ ชุชม

มศ.อัจนรา สุขารมณ์

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นโครงการเริ่มแรกในโครงการวิจัยย่อย 4 โครงการ¹ ภายใต้โครงการแม่บทชื่อ "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางกายและจิต" ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ร่วมกันศึกษาค้นคว้าเด็กกลุ่มตัวอย่างเดียวกันมาเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่เริ่มมาสมัครเข้าเรียนในชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อปีการศึกษา 2522 จนกระทั่งเด็กเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2526

วัตถุประสงค์สำคัญของการวิจัยมี 3 ประการคือ ประการแรก เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัยก่อนเรียนในกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาที่ภาวะโภชนาการ ประการที่สอง เพื่อศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค้นคว้า โดยพิจารณาตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครอบครัว และ ประการที่สาม เพื่อศึกษาความพร้อมทางการเรียนค้นคว้า ของเด็ก โดยพิจารณาตามลักษณะทางชีวสังคม ภูมิหลังของครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร

¹ ทุกรายชื่อโครงการได้ตีพิมพ์ลงนิตยสารใน

กลุ่มประชากร ได้แก่ เด็กที่สมาชิกรสมัครคัดเลือกเข้าศึกษาในชั้นเด็กเล็ก
โรงเรียนประถมสาธิต มศว ประสานมิตร จำนวน 310 คน และนิคมารคาของเค็ก
ทั้งหมดนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม
นิคมารคาเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางชีวสังคมและภูมิหลังของครอบครัวเค็ก แบบ
สัมภาษณ์นิคมารคาเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร แบบวัดความพร้อมทาง
การเรียนรู้ของเค็ก และเครื่องชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงที่โคมาครฐาน รวมทั้งแบบบันทึก
น้ำหนักและส่วนสูงของเค็ก

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐานเพื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบ 2 ทาง และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการ
ของนิวแมน กุสส์

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาจากน้ำหนักและส่วนสูงเป็นเกณฑ์ เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มนี้มี
ภาวะโภชนาการอยู่ในระดับปกติเป็นส่วนใหญ่ สำหรับภาวะทุพโภชนาการที่พบเป็นส่วนน้อย
นั้นก็อยู่ในระดับเริ่มต้นเท่านั้น เมื่อใช้น้ำหนักเป็นเกณฑ์ แต่เมื่อใช้ส่วนสูงเป็นเกณฑ์ ก็
พบภาวะทุพโภชนาการบ้างในระดับเริ่มต้น และในระดับปานกลางเป็นส่วนน้อย และเมื่อ
แยกตามเพศ เด็กหญิงมีภาวะทุพโภชนาการมากกว่าเด็กชาย ไม่ว่าจะใช้น้ำหนักหรือ
ส่วนสูงเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาก็ตาม

2. เมื่อพิจารณาวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค้นคว้า ๆ ตามลักษณะ
ภูมิหลังของครอบครัว พบว่า เด็กที่มีความมีการศึกษาระดับสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น
การพัฒนาแบบรวมกันทั้ง 4 ด้าน และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านจริยธรรมอย่างเหมาะสม
กว่าเด็กที่มีความมีการศึกษาระดับต่ำ

3. เมื่อพิจารณาความพร้อมทางการเรียนค่านต่าง ๆ โดยแยกตามลักษณะทาง
ชีวสังคม และภูมิหลังของครอบครัว พบว่า

3.1 เด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับสูงและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมน้อย มีความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก มากกว่าเด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับปานกลางและต่ำ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมน้อยเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมารดาที่มีการศึกษาระดับสูง สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กในด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกได้มากกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาปานกลางหรือต่ำ

3.2 เด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับสูงและระดับปานกลาง ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาจริยธรรมในระดับปานกลาง มีความพร้อมรวม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากกว่าเด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรมอย่างเหมาะสมปานกลาง จากข้อค้นพบนี้ แสดงว่าระดับการศึกษาของมารดามีผลที่เอื้อต่อการพัฒนาความพร้อมทางการเรียนของบุตร ทั้งในด้านความพร้อมรวมและความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ

3.3 เด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับสูง และบิดามารดาไม่พบาพในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก มีความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำและบิดามารดาไม่พบาพในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก การค้นพบนี้แสดงว่า ระดับการศึกษาของมารดาไม่เอื้อต่อการพัฒนาความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของเด็ก

3.4 เด็กซึ่งเป็นบุตรคนที่ 1 และคนที่ 2 ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมมาก มีความพร้อมแบบรวม ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ มากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 3 หรือถัดไป ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมมาก การค้นพบนี้ แสดงว่าลำดับการเกิดของบุตร

ก่อให้เกิดสถานการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาความพร้อมด้านความรู้ทางประสาทสัมผัสและ
ความสามารถในการเลียนแบบ

และยังพบอีกว่า

3.5 เด็กที่มีความรู้การศึกษาระดับสูง มีความพร้อมแบบรวมมากกว่าเด็ก
ที่มีความรู้การศึกษาระดับต่ำ แต่เด็กที่มีความรู้การศึกษาระดับสูงมีความพร้อมแบบรวม
ความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้
เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส
การคิดและการแสดงออกมากกว่าเด็กที่มีความรู้การศึกษาระดับต่ำ แสดงว่าระดับการ
ศึกษาของบิดาและมารดาส่วนเอื้อต่อการพัฒนาความพร้อมด้านต่าง ๆ ของบุตรอย่างเห็น
ได้ชัด

3.6 ในด้านการประกอบอาชีพของมารดา เด็กที่มารดาประกอบอาชีพ
มีความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกมากกว่าเด็กที่มารดา
ไม่ประกอบอาชีพ ซึ่งอาจเป็นเพราะมารดาที่ประกอบอาชีพน่าจะมีความคล่องแคล่วทาง
ภาษาการคิดและการแสดงออกมากกว่ามารดาที่ไม่ประกอบอาชีพ จึงมีผลให้เด็กได้รับอิทธิพล
ด้านนี้จากมารดา

3.7 ด้านจำนวนบุตรในครอบครัว เด็กในครอบครัวที่มีบุตรจำนวน 1 ถึง
2 คน มีความพร้อมแบบรวม ความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้า
กับสิ่งแวดล้อม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและการเลียนแบบมากกว่า
เด็กในครอบครัวที่มีจำนวนบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป แสดงว่าในครอบครัวที่มีบุตรน้อย มี
สถานการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาความพร้อมมากกว่าในครอบครัวที่มีบุตรมาก

3.8 ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น
การพัฒนาตามจริยธรรมมากและปานกลาง มีความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษา
การคิดและการแสดงออกมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรม

น้อย หรือคนพบนี จึงแสดงให้เห็นความสำคัญของการฝึกอบรมเด็กทางด้านจริยธรรมแค
พอที่ ไม่มากหรือน้อยเกินไป ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาความพร้อมของเด็กด้านความคล่อง
แคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก

3.9 เมื่อพิจารณาคำลักษณะทางชีวสังคมของเด็ก พบว่า เด็กชายมี
ความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกมากกว่าเด็กหญิง และ
เด็กที่เป็นบุตรคนที่ 2 มีความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับ
สิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 1 และคนที่ 3 หรือถัดไป

จึงสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมี
ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุตรของตน บิดามารดาที่มีการศึกษาก็สามารถนำวิธีการ
ที่จะช่วยพัฒนาบุตรทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์สังคม และจริยธรรมมาใช้
ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในวัยก่อนเรียนของตนอย่างเหมาะสมและได้ผลดี กล่าวคือ
ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่บุตรทั้งทางด้านร่างกาย ซึ่งจะเห็นได้จากการมีภาวะ
โภชนาการที่ดีและทางด้านจิตลักษณะ ซึ่งในการวิจัยนี้มุ่งอยู่ที่พัฒนาการด้านความพร้อมทาง
การเรียนรู้ของเด็กในลักษณะต่าง ๆ ผลการวิจัยนี้ จึงยืนยันความสำคัญของครอบครัวที่จะ
ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของคนที่จะต้องอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
อย่างมีหลักการที่ดี เพื่อจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาอย่างถูกต้องทางและอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ
เป็นการสนับสนุนแนวทางการพัฒนาเด็กที่เน้นความสำคัญของวิธีการใช้บ้านหรือครอบครัวเป็น
หลัก (Home - based approach) รวมทั้งแนวคิดเรื่อง "อนุบาลในบ้าน" ซึ่งกำลัง
ได้รับความสนใจและยอมรับมากขึ้นในขณะนี้ .

Summary of the Research Project
Srinakharinwirot University Research Grant
1983

Name of the Project : Child Rearing Practices, Physical Development
and School Readiness of Bangkok Preschool
Children.

Research Center : Behavioral Science Research Institute
Srinakharinwirot University (Prasarnmit)
Sukhumvit 23, Bangkok 10110, Thailand.
Tel. 258-4482

Name of the Investigators :

1. Assist. Prof. Wanpen Phisalaphong,
Head of the project.
2. Mrs. Ngamta Vanindananda, Researcher.
3. Miss Oraphin Choochom, Researcher.
4. Assoc. Prof. Ashara Sucaromana, Researcher.
5. Prof. Dr. Chancha Suvannathat,
Supervisor of the project.

This study was the initial project of a unique type of study on "Relationships among Child Rearing Practices, Physical and Psychological Development" which followed the same group of children for five years, started at aged 5 and finished at age 10.

Three main purposes of this study were : (1) to examine physical condition of the children (aged 5-6 years old) in terms of their nutritional status. (2) to investigate patterns of child rearing practices exercised by parents of different bio-social backgrounds concerning the amount of care parents put emphasis in term of physical, social-emotional, intellectual or moral development of the child, and (3) to examine 4 different aspects of school readiness abilities of children with different family backgrounds and patterns of child rearing practices used.

Data were collected from 310 families in Bangkok who brought their children (aged between 5-6 years) to apply for enrollment in preschool class of Elementary Demonstration School, Srinakharinwirot University (Prasarnmit), Bangkok. A preschool readiness inventory, modified from Dr. Bettye M. Caldwell's Cooperative Preschool Inventory (revised edition 1970) appropriately to Thai culture was administered individually to 310 children (178 boys and 132 girls). Bio-social characteristics of children and family backgrounds and patterns of child rearing practices used by parents were collected through questionnaires and structured interviews.

Physical variables being examined were height and weight.

School readiness abilities were divided into 4 categories, i.e.,

- (1) Personal-Social Responsiveness : knowledge about the child's own personal world and his ability to get along with and respond to communications of another persons.
- (2) Associative Vocabulary : ability to demonstrate awareness of the connotation of a word by carrying out some action or by associating to certain intrinsic qualities of the underlying verbal concept.
- (3) Concept Activation-Numerical : ability to label quantities, to make judgments of more or less, to recognize seriated positions, and
- (4) Concept Activation - Sensory : to be aware of certain sensory attributes (shape, size, motion, color) and to be able to execute certain visual-motor configurations.

The major statistical technique for hypothesis was two-way analysis of variance.

The results could be summarized as follows :

- (1) Nutritional status of the subjects as a whole was found to be above average. Only a few cases showed malnutritional problems at first degree, of which more malnourished girls were shown than boys. This finding led to suggestion that eventhough most parents of these children were in higher socio-economic status, they still needed proper information about children eating habit and diets. It was expected that through proper suggestions or guidance they could improve the eating pattern of their children, which is a crucial factor on development of the child, both physically and mentally.

(2) Higher educated fathers put more emphasis on practices that were supposed to stimulate moral development of their children than lower educated fathers.

(3) Regarding school readiness abilities of children analyzed by two-way factorial design : bio-social characteristics or family backgrounds and pattern of child rearing practices, the results were as follows

(3.1) Children of higher educated mothers, who were given care less emphasized on presupposed social-emotional aspect showed higher ability on Associative Vocabulary than children of medium or lower educated mothers. This might be interpreted that eventhough given less stimulation the higher educated mothers still automatically acted as better models to their children on such ability than mothers in medium or lower educated groups. Besides direct contact in communication between mothers and children in the higher educated group could be more beneficial to the children then that carried on between the medium or lower educated mothers and their children.

(3.2) Children of higher and medium educated mothers, who were given care moderately emphasized on actions presupposed moral behaviors showed higher abilities on Concept Activation-Sensory than children of lower educated mothers.

(3.3) Children of higher educated mothers, who were mainly given direct care by their own parents (both fathers and mothers) showed higher ability on Personal-Social Responsiveness than children of lower educated mothers who were also mainly taking care by their own parents.

(3.4) The first and the second born children who were given care more emphasized on treatment in presupposed social-emotional aspect showed higher ability on Concept Activation-Numerical and on Concept Activation-Sensory than the third or later born children who were given the same amount of care.

Main effect analysis of research data revealed some interested findings :

(3.5) Children of higher educated fathers showed higher ability on school readiness as a whole than those of lower educated fathers. Children of higher educated mothers also showed higher ability on school readiness as a whole. Besides, they showed higher ability on Personal-Social Responsiveness, on Concept Activation-Numerical, and on Concept-Activation-Sensory than those of lower educated mothers.

(3.6) Children of working mothers showed higher ability on Associative Vocabulary than those of non-working mothers.

(3.7) Children in family of one or two children showed higher ability on school readiness as a whole, on Personal-Social Responsiveness and on Concept Activation-Sensory, than children in bigger family (3 kids or more).

(3.8) Children who were highly or moderately emphasized on moral behavior showed higher ability on Associative Vocabulary than those with lower emphasis.

(3.9) Boys showed higher ability on Associative Vocabulary than girls, and the second born child showed higher Personal -Social

Responsiveness than the first born, the third born or the laterborn.

To sum up, the results of this study revealed the importance of parents' education, the amount of direct care given to the children by parents themselves, the size of the family, and the birth order of the child, on the development of their children's school readiness abilities. Higher educated fathers put more emphasis on the development of moral behavior of the children. Higher^{educated} mothers and working mothers tended to act as better model to the children and also could influence their children in many aspects of their school readiness abilities.

It is hoped that the results of this research would be useful to parents as well as to early childhood educators in Thailand. The findings should add some specific knowledge and understanding towards the parents' potentials and pinpoint the factors which facilitate the preschool children growth and development especially on abilities concerning school readiness. These will enable them to play a more appropriate role to their children both as effective parents and as "home-based" early childhood educators.

สารบัญ

คำนำ

ประกาศคุณูปการ

บทคัดย่อภาษาไทย

Research Summary

สารบัญ

รายการตารางประกอบ

รายการแผนภาพประกอบ

บทที่

หน้า

บทที่ 1 บทนำ

1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5

ขอบเขตของการวิจัย

6

ข้อตกลงเบื้องต้น

7

ความจำกัดของการวิจัย

8

นิยามศัพท์เฉพาะ

8

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

14

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

16

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

16

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

19

การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางร่างกาย

20

การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านอารมณ์สังคม

28

บทที่ 2 (ต่อ)	หน้า
การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านสติปัญญา	29
การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านจริยธรรม	32
ระดับการศึกษาของบิดามารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตร	38
การประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตร	39
ความพร้อมทางการเรียน	40
องค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความพร้อม	41
ความพร้อมทางการเรียนกับสัดส่วนทางร่างกาย	43
สภาพของเด็กที่เกี่ยวข้องกับความพร้อม	44
การวัดความพร้อมทางการเรียน	45
สมมติฐานของการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
การวางแผนงาน	48
ประชากร	48
ตัวแปรที่ศึกษา	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	59
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์พัฒนาการทางร่างกาย	63
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู	65
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	66

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	96
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	96
กลุ่มประชากร	96
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	96
การวิเคราะห์ข้อมูล	97
สรุปผลการวิจัย	97
สมมติฐานที่ 1	98
สมมติฐานที่ 2	98
สมมติฐานที่ 3	99
สมมติฐานที่ 4	103
สมมติฐานที่ 5	104
สมมติฐานที่ 6	105
สมมติฐานที่ 7	106
สมมติฐานที่ 8	107
การอภิปรายผลการวิจัย	109
ข้อเสนอแนะ	121
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	121
ข้อเสนอแนะในทางการปฏิบัติ	123
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	137
ภาคผนวก ข.	141
ภาคผนวก ค.	159
ภาคผนวก ง.	169
ภาคผนวก จ.	175

รายการตารางประกอบ

ตาราง		หน้า
1	การวิเคราะห์ลักษณะพัฒนาการด้านร่างกายและภาวะโภชนาการ	64
2	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น การพัฒนา รวม และที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม โดยพิจารณา ตามระดับการศึกษาของบิดากับบทบาทของบิดาในการอบรม เลี้ยงดูบุตร	65
3	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความรู้ และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณา ตามระดับการศึกษาของบิดากับคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น การพัฒนา รวม	67
4	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวมและ ความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และความสามารถใน การเล่นแบบ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดา และ การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา รวม	71
5	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความ คล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตาม ระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่าน อารมณ์สังคม	72
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อม ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเล่นแบบ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดาและคะแนนการอบรม เลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม	76

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- | | |
|---|----|
| 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของนิคากับบทบาทของนิคมารคาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร | 79 |
| 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารคากับบทบาทของนิคมารคาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร | 80 |
| 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามจำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม | 83 |
| 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาตามลำดับการเกิดของเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาทั้ง 4 ด้านรวมกัน | 85 |
| 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยพิจารณาตามลำดับการเกิดของเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคม | 87 |
| 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารคาและการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม | 92 |

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความ
คล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณา
ความการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมที่ดี
ที่เน้นการพัฒนาค่านิยมจริยธรรม

95

รายการแผนภาพประกอบ

แผนภาพ	หน้า
1 แสดงน้ำหนักตามอายุ	25
2 แสดงส่วนสูงตามอายุ	27
3 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม แยกตามระดับการศึกษาของบิดาและการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม	68
4 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษา การคิดและการแสดงออก แยกตามระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคม	73
5 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมรวม แยกตามระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรม	75
6 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ แยกตามระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรม	77
7 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านความรู้ และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม แยกตามระดับการศึกษาของมารดาและบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร	81
8 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมรวม แยกตามลำดับการเกิดของเด็กและการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคม	88

รายการแผนภาพประกอบ (ต่อ)

แผนภาพ

หน้า

- 9 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและ
ตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ แยกตามลำดับการเกิดของเด็ก
และการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม 89
- 10 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส
และความสามารถในการเลียนแบบ แยกตามลำดับการเกิด
และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม 90

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2519 สมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติได้ผ่านมติ
ประกาศปี 1979 (พ.ศ. 2522) เป็นปีเด็กสากล (International Year of
the Child)

การที่องค์การสหประชาชาติกำหนดให้เด็กเป็นจุดรวมแห่งความสนใจของชาว
โลกครั้งนี้ ย่อมเท่ากับเป็นการเชิญชวนให้ชุมชนชาวโลกเพิ่มความสนใจต่อสภาพของเด็ก
ในปัจจุบันและคำนึงถึงอนาคตของเขาเหล่านั้นอย่างจริงจังยิ่งขึ้น ปีเด็กสากลเกี่ยวข้องกับ
เด็กทุกคนในทุกประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยทั้งหลาย วัตถุประสงค์
ที่สำคัญของการประกาศปีเด็กสากลมีดังนี้

1. สนับสนุนให้ทุกประเทศ ทั้งที่มั่งคั่งและยากจนได้พิจารณาโครงการส่งเสริม
สวัสดิการแก่เด็กกันใหม่ และระดมกำลังหาทางสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติ
และระดับท้องถิ่นตามฐานะ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ ความต้องการ และ
ปัญหาเร่งด่วน ความสำคัญก่อนหลังของชุมชนแต่ละแห่งเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้บรรดาผู้กำหนดนโยบายของประเทศและประชาชนทั่วไปเกิด
ความสนใจในเรื่องความต้องการของเด็ก ๆ ให้มากขึ้น
3. ส่งเสริมให้มีการยอมรับในความสำคัญแห่งความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง
โครงการเพื่อเด็กและเยาวชนกับโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
4. เร่งเร้าและกระตุ้นให้มีมาตรการที่เหมาะสมในอันที่จะหาทางจัดบริการ
ให้แก่เด็กและเยาวชนในระดับชาติ ทั้งโครงการระยะสั้นและโครงการระยะยาว

องค์การสหประชาชาติได้เสนอแนะว่า ปีเด็กสากลควรจะเป็นโอกาสให้มีการ
เน้นในด้านการพัฒนาทางสติปัญญา จิตวิทยา และทางด้านสังคมของเด็ก นอกเหนือ
ไปจากสวัสดิการทางกาย

ในขณะที่โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นได้รับการ
การเน้นให้ถือเป็นจุดรวมที่สำคัญของปีเด็กสากล สหประชาชาติยังเชิญชวนให้ถือเป็นปีที่
จะกระตุ้นให้มีการหาวิจัยใหม่ ๆ เกี่ยวกับความต้องการของเด็กให้มากขึ้น รวมทั้งการ
รวบรวมและการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเด็กและเยาวชนทั้งหมดด้วย¹

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และความมุ่งหวังขององค์การสหประชาชาติดังกล่าว
ข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าแนวทางที่วางไว้นี้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของโลกปัจจุบัน
และจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็ก ถ้าการเชิญชวนนี้ได้รับการยอมรับ
และนำไปปฏิบัติตามอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่น่ายินดีที่รัฐบาลไทยก็มีนโยบายสอดคล้อง
ท้องถิ่นในอันที่จะให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติอยู่แล้ว
ก็จะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลซึ่งนายกรัฐมนตรี พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมนันท์
ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 7 มิถุนายน 2522 ในคำที่เกี่ยวกับนโยบายทาง
สังคม ดังนี้

ข้อ 5.3.1 จะเร่งรัดและสนับสนุนให้ท้องถิ่นและเอกชนเห็นประโยชน์และ
ความจำเป็นของการศึกษาก่อนวัยประถมศึกษา เพื่อจะได้ช่วยกันจัดอบรมเลี้ยงดูเด็กให้
เด็กมีพัฒนาการโดยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ข้อ 5.3.8 จะเร่งรัดและส่งเสริมให้เยาวชนมีพลานามัยที่สมบูรณ์ มีจริยธรรม
อันดีงาม มีความรับผิดชอบ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชาติ²

¹ UNICEF, International Year of the Child IYC 1979 ปีเด็ก
สากล 2522, 11 หน้า

² คำแถลงนโยบายของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมนันท์ นายกรัฐมนตรี และ
คณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ 8 มิถุนายน 2522 โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี หน้า 34 และ 36

ในฐานะที่สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์เป็นหน่วยงานของรัฐและมีหน้าที่โดยตรงในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพราะสถาบันนี้ได้รับขยายงานมาจากสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก และมีประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเด็กสืบเนื่องกันมาเป็นเวลานานถึง 28 ปี สถาบันนี้จึงน่าจะได้ออกบสนองเจตนารมณ์ของปีเด็กสากล และคณโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบภารกิจที่อยู่ในขอบเขตความสามารถที่จะกระทำได้ คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นคณาจารย์ส่วนหนึ่งของสถาบันนี้ จึงได้คิดโครงการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับหลักการดังกล่าว คือ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยเด็กเล็กหรือวัยก่อนเข้าเรียน ซึ่งมีความสำคัญไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความสำคัญในชนบทซึ่งเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศปฏิบัติอยู่แต่เนื่องจากการวิจัยดังกล่าวต้องใช้ทั้งเวลา กำลังเงิน และกำลังคนอย่างมาก นอกเหนือไปจากกำลังความรู้ความสามารถทางวิชาการที่มีอยู่แล้ว คณะผู้วิจัยจึงได้คิดโครงการซึ่งอยู่ในขอบเขตที่จะทำได้สำเร็จภายใน 1 ปี เพื่อให้เสร็จทันในปีเด็กสากลนี้ โดยมุ่งให้เป็นโครงการนำร่องของโครงการวิจัยที่กว้างขวางและลึกซึ้งต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เน้นศึกษาการพัฒนาทางสติปัญญา จิตวิทยา และทางด้านสังคมของเด็ก นอกเหนือไปจากสวัสดิการทางกายภาพ ครอบคลุมตามข้อเรียกร้องเชิงชุมชนขององค์การสหประชาชาติ และยังได้เสาะแสวงหาวิธีการแนวใหม่มาใช้ดังนี้

1. เป็นการวิจัยที่ให้การยอมรับหลักการต่าง ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการชาวไทยได้ศึกษาและคิดค้นขึ้นว่าเป็นวิธีการที่มีลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมกับสังคมไทย แทนการยึดหลักการหรือทฤษฎีที่เป็นของชาวต่างประเทศโดยตรง วิธีการที่ได้นี้จึงเป็นผลรวมจากความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากทฤษฎีและวิธีการของนักวิชาการต่างประเทศผสมผสานกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติจริงกับเด็กไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานของนักวิชาการที่เป็นคนไทย¹ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในความสามารถและความเชี่ยวชาญ

¹วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ เกณฑ์ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สถาบันวิจัยพฤติกรรม-
ศาสตร์ มศว ประสานมิตร 2525, 49 หน้า

อย่างกว้างขวางในประเทศไทยในเรื่องของการพัฒนาเด็กไทย การวิจัยโดยยึดถือการพัฒนาเด็กตามเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยเป็นเกณฑ์ นับเป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องตามแนวทางแผนการศึกษาชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 ซึ่งระบุไว้ในข้อ 27 ว่า "รัฐพึงดำเนินการในทุกวิถีทาง เพื่อให้สถาบันครอบครัวมีบทบาทและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและคุณสมบัติเหมาะสมกับวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของสังคมไทย"

2. ใช้เครื่องมือที่ได้จัดสร้างขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงในวัฒนธรรมไทย แทนการหยิบยืมหรือลอกเลียนเครื่องมือของผู้อื่นมาใช้ตรง ๆ เครื่องมือที่จัดสร้างขึ้นเองนี้ ถึงแม้บางส่วนจะมาจากต้นฉบับของต่างประเทศ แต่ก็ได้ใช้หลักและกระบวนการทางวิชาการประยุกต์ให้เหมาะสมกับความเป็นจริงของสภาพการณ์แบบไทย ๆ และให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ ทั้งได้ทำการทดลองนำไปใช้และปรับปรุงอย่างรอบคอบระมัดระวังจนเป็นที่เชื่อถือได้ตามหลักวิชาแล้ว

3. เป็นการวิจัยที่ริเริ่มแนวทางใหม่เกี่ยวกับการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย กล่าวคือ การวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กเท่าที่ใดกระทำมาแล้วในประเทศไทยส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษา "แบบ" ของการอบรมเลี้ยงดู เช่น เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบอื่น ๆ ท่านองคล้ายคลึงกันนี้ โดยสอบถามจากการรับรู้ของเด็กเมื่ออยู่ในวัยรุ่น ถึงวิธีการที่เด็กคิดว่ามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูเขามา แต่การวิจัยเรื่องนี้มุ่งดูวิธีการของการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กก่อนวัยเรียนแต่ละคนได้รับเป็นส่วนรวมจากครอบครัวของเขาว่าเป็นการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้วิธีการที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรมหรือไม่ อย่างไร และเพียงใด โดยสอบถามจากบิดามารดา ตลอดจนผู้ที่มีส่วนร่วมให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กคนนั้นที่บ้าน โดยถือว่าการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวสำหรับเด็กแต่ละคนมีวิธีการเดียวไม่ว่าผู้ให้ข้อมูลจะเป็นพ่อแม่หรือผู้อื่นที่มีส่วนในการเลี้ยงดูเด็กนั้นก็ตาม ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังไว้ว่า ผลที่ได้จากการศึกษาค้างนี้ จะช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

อันจะนำไปสู่การเสาะแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กต่อไป เพราะ การที่จะให้ประเทศชาติมีพลเมืองหรือทรัพยากรคนที่มีคุณภาพได้นั้น เด็กทุกคนสมควรที่จะ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมก่อนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทั้งกระแสพระราชดำริส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย เนื่องในโอกาสปีเด็ก สากล เมื่อ 13 มกราคม 2522 ซึ่งมีความตอนหนึ่งว่า "เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่ง ทุกอย่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการดำรงรักษาความผาสุกสงบของประชากร ในโลก ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง เหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดชักเสาะความ คิดจิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อยสุจริต และ มีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุในผล"¹

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ก. วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเด็กที่ผู้ปกครองนำมาสมัครเข้ารับการ คัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อชั้นเด็กเล็กที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2522 โดยมุ่งให้เป็นการวิจัยนำร่องที่จะนำไปสู่การวิจัย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในระดับประเทศต่อไป

2. นอกจากจะศึกษาเด็กกลุ่มรวมที่ระบุไว้ในข้อ 1 แล้ว ยังมุ่งที่จะ ศึกษาศึกษาเด็กเฉพาะที่ได้รับการคัดเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนดังกล่าว เพื่อจะได้ ศึกษาพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก จนกว่าเด็กกลุ่มนี้จะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้ เพื่อ ศึกษาระสวนของความเจริญเติบโตทางร่างกาย และดูความเกี่ยวข้องระหว่างพัฒนาการทาง จิตสังคมของเด็กในวัยต่าง ๆ กับการอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับมาเมื่ออยู่ในวัยก่อนเรียน

3. เมื่อจบการศึกษาค้นคว้าถึงที่กล่าวไว้ในข้อ 2 เรียบร้อยแล้ว ก็จะได้ นำข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้ มาผสมผสานกันเพื่อประมวลให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง

¹สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 2522 : ก่อนบทนำ

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับกับพัฒนาการทางกายและจิตค่านต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อ
 แสดงให้เห็นแนวทางที่ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียนจะพึง
 เข้าไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลดีในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ตลอดจนเด็กในความรับผิดชอบ
 ของตน

ข. วัตถุประสงค์เฉพาะ สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์โดยเฉพาะ
 เจาะจงเพื่อ

1. ศึกษาพัฒนาการทางร่างกายของเด็กกลุ่มนี้ โดยดูจากภาวะโภชนาการ
 เป็นหลัก
2. ศึกษาวิธีการในการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กก่อนวัยเรียนได้รับจากครอบครัว
 ที่มีลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังต่างกัน
3. ศึกษาความพร้อมของเด็กที่มีลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังทางครอบครัว
 ต่างกัน
4. ศึกษาความพร้อมของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเปรียบเทียบวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พัฒนาการ
 ทางร่างกาย และความพร้อมทางด้านการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนใน 310 ครอบครัว
 ที่มีลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครอบครัวแตกต่างกัน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 2.1.1 การศึกษาของมารดา
- 2.1.2 การศึกษาของบิดา
- 2.1.3 อาชีพของมารดา
- 2.1.4 อาชีพของบิดา

- 2.1.5 รายได้ของครอบครัว
- 2.1.6 จำนวนบุตรในครอบครัว
- 2.1.7 ลำดับการเกิดของบุตร
- 2.1.8 การมุ่งหวังให้บุตรได้รับการพัฒนาจากโรงเรียน
- 2.1.9 ผู้รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูบุตร
- 2.2 ทัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 พัฒนาการทางร่างกาย
 - 2.2.2 ความพร้อมทางด้านการเรียน
- 2.3 ทัวแปรที่เป็นทั้งทัวแปรอิสระและทัวแปรตาม คือ วิธีการอบรม

เลี้ยงดูบุตร

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การสร้างแบบวัดวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อใช้ในการวิจัยนี้ ถือว่าเกณฑ์ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งคณะผู้เชี่ยวชาญที่กรมการพัฒนารุมนคนต่างด้าว ได้ร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมตามหลักวิชาการที่จะใช้ในการพัฒนาเด็กไทยก่อนวัยเรียน
2. เกณฑ์ที่ใช้ในการบ่งชี้ภาวะโภชนาการของบุคคลโดยใช้น้ำหนักตามอายุที่ ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงเพ็ญศรี กาญจนันท์¹ แห่งภาควิชากุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ได้ทำขึ้นไว้สำหรับเด็กไทย โดยดัดแปลงมาจากเกณฑ์ของ โกเมซ (Gomez) เป็นเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

¹ เพ็ญศรี กาญจนันท์ และคณะ "การเจริญเติบโตของทารกและเด็กก่อนวัยเรียน" จ.พ.ส.ท. 56 : 88 - 100, ก.พ. 2516

ความจำกัดของการวิจัย

1. ประชากรในการศึกษารั้งนี้ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาและฐานะเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ส่วนที่อยู่ในระดับปานกลางมีน้อย และส่วนที่อยู่ในระดับต่ำมีน้อยมาก เป็นเหตุให้การใช้สถิติในการวิเคราะห์ทำได้ในขอบเขตจำกัด ไม่สามารถแยกแยะวิเคราะห์ในบางลักษณะได้ เพราะกลุ่มตัวอย่างไม่พอ เช่น จำนวนผู้ปกครองในกลุ่มที่มีการศึกษาต่ำซึ่งมีน้อยมาก ทำให้ไม่สามารถแยกกลุ่มตามลักษณะของตัวแปรต่าง ๆ ได้มากตามที่ต้องการ

2. การศึกษาพัฒนาการทางร่างกาย โดยยึดถือส่วนสูงและน้ำหนักเป็นเกณฑ์ในการบ่งชี้ภาวะโภชนาการของเด็กนี้ เท่ากับไม่คำนึงถึงอิทธิพลของพันธุกรรมและสภาพการเจ็บไข้ได้ป่วยของเด็ก ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อภาวะการเจริญเติบโตและโครงสร้างทางร่างกายของเด็กได้เป็นอย่างดี

3. เนื่องจากเด็กก่อนวัยเรียนในการศึกษารั้งนี้ มีอายุตั้งแต่ 56 - 72 เดือน และเป็นเด็กที่อยู่ในครอบครัวฐานะเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ดังนั้นถึงแม้จะมาสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมสาธิตเป็นครั้งแรก แต่เด็กทุกคนก็ได้ผ่านการฝากเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูจากสถานรับเลี้ยงเด็กในรูปแบบต่าง ๆ มาแล้วเป็นระยะเวลา 1 - 3 ปี ทำให้ได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูและการเตรียมความพร้อมจากสถานรับเลี้ยงเด็กนั้น ๆ มาบ้างไม่มากนัก

นิยามศัพท์เฉพาะ

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดามารดา และบุคคลอื่น ๆ ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีและยังให้การแนะนำสั่งสอนฝึกอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

ในการวิจัยนี้ แม้ผู้วิจัยจะมองพัฒนาการเด็กในแง่ของการพัฒนาบุคลิกภาพที่สมบูรณ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีอาจแยกการพัฒนาบ้านหนึ่งบ้านไปออกโดยเด็ดขาดจากบ้านอื่น ๆ ได้ แต่การแบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นบ้านใหญ่ ๆ ก็เพื่อให้มองเห็นชัดเจจนถึงขอบข่ายของการพัฒนาว่าผู้ปกครองมุ่งเน้นการอบรมเลี้ยงดูที่จะนำไปสู่พัฒนาการบ้านไหนโดยตรงเป็นอันดับแรก ถึงแม้การกระทำดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาบ้านอื่น ๆ ได้ด้วย แต่ก็ไม่เห็นเด่นชัดเท่าอันดับแรกนั้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 บ้านใหญ่ ๆ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาร่างกาย หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย ด้วยการฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความสะอาดของอวัยวะต่าง ๆ ตลอดจนเสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนตัว รู้จักปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างมีสุขนิสัยที่ดี เช่น รู้จักแปรงฟัน ล้างมือ ล้างเท้า ทำความสะอาดหลังการขับถ่าย ฝึกการขับถ่ายให้เป็นเวลา ตลอดจนการรับประทานอาหารอย่างถูกต้อง ฝึกให้เด็กได้เล่นออกกำลังกายเพื่อบริหารกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ และพักผ่อนอย่างพอเพียงและถูกวิธี ให้รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และเป็นเวลา รู้จักหลีกเลี่ยงและป้องกันตัวจากการติดเชื้อ และนำเด็กไปตรวจรักษาทุกครั้งที่ป่วย

2. การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยม สังคม หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ฝึกให้เด็กรู้จักปฏิบัติตนต่อหมู่คณะ รู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นตามความสามารถ รู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ทั้งการเล่นและการทำงาน ตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการรับและการให้ รู้จักปฏิบัติตามมารยาททางสังคมง่าย ๆ เช่น รู้จักสวัสดี ขอบคุ้ย ขอโทษ และเคารพกราบไหว้ผู้ใหญ่ตามโอกาสอันควร ฝึกให้เด็กรู้จักยอมรับผิดเมื่อกระทำความผิด ให้กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ปลูกฝังให้รู้จักรักและชื่นชมในธรรมชาติ และคนดี ฝึกให้รู้จักเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความโกรธอย่างรุนแรงมาเป็นพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับได้ และฝึกสอนไม่ให้เด็กกลัวในสิ่งที่ไม่สมควร เช่น กลัวผี กลัวความมืด

3. การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านศักดิ์ปัญญา หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ส่งเสริมให้เด็กมีเชาวน์ ไหวพริบ เฉลียวฉลาด ฝึกให้เด็กรู้จักความหมายของคำและช่วยให้เด็กรู้จักใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องตามวัย ให้ความสนใจฟังความคิดเห็น ตลอดจนปัญหาหรือความสงสัยของเด็ก ตอบคำถามหรือแนะนำให้เด็กได้เข้าใจถูกต้องตามเหตุและผลอย่างง่าย ๆ สอนให้เด็กรู้จักระมัดระวังตัวจากสิ่งทีอาจเป็นอันตรายในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้เด็กได้ดูรายการโทรทัศน์ที่มีประโยชน์ จัดหาอุปกรณ์และสื่อที่จะช่วยให้เด็กได้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองใช้จริง สอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำที่ใช้นอกเวลาทาง ๆ และสอนให้เด็กรู้จักนับและหยิบสิ่งของจำนวนง่าย ๆ ได้

4. การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม หมายถึง การที่บิดามารดาปลูกฝังให้เด็กมีจิตใจเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ซื่อสัตย์ มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวที เคารพผู้ใหญ่และรู้จักเกรงใจ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนา รู้จักการสวดมนต์ไหว้พระ ฝึกให้เด็กนิยมการทำความดีโดยการให้ประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น บิดามารดาทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ชี้แนะให้เด็กดูเมื่อผู้อื่นกระทำความดี เล่าเรื่องหรือหารูปประกอบเกี่ยวกับบุคคลหรือสัตว์ที่กระทำความดีมาให้เด็กได้เห็นเป็นการโน้มน้าวจิตใจให้คล้อยตาม

พัฒนาการทางร่างกาย หมายถึง การเจริญเติบโตทางร่างกายของเด็ก โดยพิจารณาจากน้ำหนักและส่วนสูงเมื่อเทียบกับอายุตามปฏิทินของเด็กในขณะที่กำลังการศึกษาวิจัย ซึ่งจะแสดงให้เห็นภาวะโภชนาการของเด็กว่าอยู่ในระดับใด โดยยึดถือเกณฑ์ที่ศาสตราจารย์เพ็ญศรี กาญจนันท์ (มปป.) คัดแปลงมาจากเกณฑ์มาตรฐานของ Gomez

ความพร้อมทางการเรียน หมายถึง ความสามารถเฉพาะด้านที่เด็กมีอยู่แล้วก่อนที่จะเข้าไปมีประสบการณ์ทางการศึกษา ความสามารถดังกล่าว ได้แก่

1. ความรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกส่วนตัวของคน และความสามารถที่จะปรับตัวสื่อความเข้าใจกับผู้อื่นได้

2. ความสามารถที่จะแสดงให้เห็นว่ารู้ความหมายของคำโดยการแสดงท่าทาง หรือใช้คำทุกอย่างไปสู่ความถี่รวมของคำ ๆ นั้นได้

3. ความสามารถที่จะบอกเกี่ยวกับจำนวน ความมากกว่า น้อยกว่า และ ตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ

4. การรับรู้ทางประสาทสัมผัสเกี่ยวกับรูปร่าง ขนาด การเคลื่อนไหว และสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่แสดงให้ดูได้

เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 56 เดือน ถึง 70 เดือน ใน วันที่เก็บข้อมูล ซึ่งเป็นเด็กที่ผู้ปกครองนำมาสมัครสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นเด็กเล็ก

ลำดับการเกิดของบุตร หมายถึง เด็กที่ถูกศึกษานี้เกิดเป็นบุตรคนที่เท่าไรของ บิดามารดา บุตรคนแรกถือเป็นลำดับที่ 1 ถัดไปเป็นลำดับที่ 2 และที่ 3 ตามลำดับ หากเด็กนั้นเป็นบุตรคนที่ 4 ก็จัดอยู่ในประเภทลำดับที่ 3 หรือถัดไป เพราะในการ วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งลำดับการเกิดมีแค่ 3 ลำดับเท่านั้น

จำนวนบุตรในครอบครัว หมายถึง จำนวนพี่น้องที่รวมบิดามารดาเดียวกับเด็ก ซึ่งนับรวมทั้งตัวเด็กเองด้วย

ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาหรือ มารดา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ก. ระดับการศึกษาต่ำ หมายถึง บิดาหรือมารดาจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา หรือจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ไม่เกินมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข. ระดับการศึกษานานกลาง หมายถึง บิดาหรือมารดาจบการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประโยคอาชีวศึกษา หรืออนุปริญญา

ค. ระดับการศึกษาสูง หมายถึง บิดาหรือมารดาจบชั้นอุดมศึกษาหรือ ปริญญาตรีขึ้นไป

อาชีพของบิดา หมายถึง อาชีพหลักของบิดาของเด็กกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. รับราชการ หมายถึง การทำงานเป็นข้าราชการ ลูกจ้างรัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ หรือรัฐพาณิชย์
 2. รับจ้าง หมายถึง เป็นลูกจ้างเอกชน หรือบริษัทธุรกิจ
 3. ค้าขาย หมายถึง ประกอบอาชีพการค้าเป็นของตนเอง
 4. อื่น ๆ หมายถึง ประกอบอาชีพอื่นใดนอกเหนือไปจากที่ระบุไว้ข้างต้น
เช่น ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือทำงานอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นต้น
- อาชีพของมารดา หมายถึง อาชีพหลักของมารดา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือประเภทที่ 1, 2, 3 เช่นเดียวกับของบิดา แต่เพิ่มประเภทที่ 4 คือ ประเภทมารดาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ คือ อยู่บ้านทำหน้าที่แม่บ้านแค่ประการเดียว
- การประกอบอาชีพของมารดา หมายถึง ลักษณะการทำงานที่เป็นการหาเลี้ยงครอบครัว แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ
- ก. ประกอบอาชีพ หมายถึง มารดาประกอบอาชีพประเภทต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากการทำหน้าที่แม่บ้าน
 - ข. ไม่ประกอบอาชีพ หมายถึง มารดาทำหน้าที่แม่บ้านแค่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้ประกอบอาชีพที่มีรายได้ใด ๆ
- ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง เงินรายได้ทั้งหมดของครอบครัว ต่อ 1 เดือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ
- ก. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำ หมายถึง เงินรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท
 - ข. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับกลาง หมายถึง เงินรายได้ของครอบครัวระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท
 - ค. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับสูง หมายถึง เงินรายได้ของครอบครัวตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป

บุคคลที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. บิดามารดาคนใดคนหนึ่ง หรือทั้งบิดาและมารดาของเด็กเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ข. ญาติผู้ใหญ่หรือบุคคลอื่น มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูมากที่สุด

ความมุ่งหวังที่จะให้ลูกเลือกประกอบอาชีพใดในอนาคต หมายถึง ความปรารถนาของบิดามารดาจะให้บุตรคนดังกล่าวถึงประกอบอาชีพใดในอนาคต แบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้คือ

ก. ประกอบอาชีพทางการแพทย์ เช่น แพทย์ เภสัชกร ทันตแพทย์ พยาบาล

ข. เป็นวิศวกร สถาปนิก

ค. เป็นทหาร ตำรวจ นักกฎหมาย

ง. เป็นนักธุรกิจ นักอุตสาหกรรม

จ. เป็นครูอาจารย์

ฉ. จะประกอบอาชีพใด ขึ้นอยู่กับสติปัญญาและความสามารถในการเรียน ไม่จำเพาะเจาะจงว่าจะคงยึดอาชีพใด

ช. ยังไม่คิดเพราะยังมีเวลาเหลืออีกนาน

ในการระบุถึงความมุ่งหวังเกี่ยวกับอนาคตของเด็ก อาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. มุ่งหวังให้บุตรประกอบอาชีพตามความตั้งใจปรารถนาของบิดามารดา

2. ยังไม่ตั้งความมุ่งหวังที่แน่นอน เนื่องจากเห็นว่าอนาคตยังมีการเปลี่ยนแปลงได้อีกมาก จึงเพียงหวังจะให้บุตรเลือกเรียนและเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความรู้ความสามารถของเขา

การมุ่งหวังในการพัฒนาที่จะได้จากโรงเรียน หมายถึง การที่เด็กมาเข้ารับการศึกษาอบรมในโรงเรียนประถมสาธิตนั้น ผู้ปกครองต้องการให้บุตรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านใดจากทางโรงเรียนมากที่สุด ในบรรดาพัฒนาการ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์สังคม ด้านสติปัญญา และด้านจริยธรรม

การมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดา หมายถึง การที่บิดาได้มีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูบุตรไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือประจำ ไม่ว่าจะอยู่รวมบ้านเดียวกันโดยตลอดหรือบิดาจะอยู่รวมบ้านกับบุตรเป็นบางช่วง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยเรื่องนี้ จะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการที่เหมาะสมที่ควรนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการในการพัฒนาเด็กทั้งระดับครอบครัวและระดับชุมชน
2. จะเป็นการค้นคว้าและให้แนวทางการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีว่าเด็กแต่ละคนได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่เป็นผลรวมเพียงวิธีการเดียว นั่นคือวิธีการที่มุ่งพัฒนาการทางกาย สติปัญญา อารมณ์สังคม และจริยธรรมมากน้อยเพียงไร ซึ่งแตกต่างไปจากวิธีการที่มีใช้กันอยู่ก่อนในการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย
3. เครื่องมือในการวัดวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กในแนวทางที่มุ่งพัฒนาเด็กครบทุกด้าน ที่ผู้วิจัยเรื่องนี้ได้ริเริ่มสร้างขึ้นเป็นครั้งแรก อาจนำไปปรับปรุงใช้ในการวิจัยอื่น ๆ ในโอกาสต่อไปได้ตามความเหมาะสม
4. ผลการวิจัยจะทำให้ได้ทราบถึงองค์ประกอบสำคัญที่เอื้อต่อความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อเป็นแนวทางที่ผู้ปกครองและผู้ทำงานเกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียนจะนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กของตน

5. เครื่องมือวัดความพร้อมทางการเรียน ซึ่งผู้วิจัย (ผศ.วันเพ็ญ พิศาลพงศ์) และ ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต ได้สร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากเครื่องมือมาตรฐานของต่างประเทศเพื่อให้ง่ายเหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย และได้นำมาใช้เป็นครั้งแรกในโครงการนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการอื่น ๆ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับเด็กไทยได้ตามควรแก่กรณี

6. การวิจัยเรื่องนี้จะทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งนักจิตวิทยา ตลอดจนนักวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจถือเป็นแบบอย่างที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยของคนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

เซียร์ส และคณะ (Sears et. al., 1957) ได้สรุปการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูว่า เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตของเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและศักยภาพของการกระทำในอนาคตของเขา จากคำกล่าวนี้อาจสรุปได้ว่าพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในสถานครอบครัวอันเป็นสถาบันทางสังคมอันคับแคบที่สุดที่เด็กเป็นสมาชิก อย่างไรก็ตาม การที่จะอบรมเลี้ยงดูได้เหมาะสมเพียงไรนั้น พ่อแม่จำเป็นต้องประพฤติกปฏิบัติให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัยและในแต่ละสถานการณ์แวดล้อม ดังที่ คิวอี้ (สุพัทรา สุภาพ 2525 อ้างจาก Dewey) กล่าวว่า การศึกษาจะต้องมุ่งที่ตัวเด็กเป็นสำคัญ โดยต้องส่งเสริมการเรียนการสอนให้เด็กมีพัฒนาการ 4 ประการคือ 1. กาย 2. จิตใจ 3. อารมณ์ 4. สังคม โดยเขาเห็นว่าเด็กจะเรียนรู้จากประสบการณ์

จากการศึกษาสาระสำคัญของทฤษฎีต่าง ๆ ที่ว่าด้วยพัฒนาการเด็ก ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีการรู้การคิด (Cognitive Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) ทฤษฎีชีวสังคม (Sociobiology) และทฤษฎีความเป็นมนุษย์ (Humanistic Theory) อาจกล่าวสรุปได้ว่า ทฤษฎีทั้งห้านี้ได้ให้แนวความคิดที่สนับสนุนซึ่งกันและกันในด้านที่ว่า พัฒนาการ เป็นกระบวนการต่อเนื่อง พัฒนาการไม่ว่าจะเป็นในด้านสมอง อารมณ์และสังคม ดำเนินไปทุก ๆ ขณะพร้อม ๆ กันทุกด้าน ในการช่วยเหลือเด็กให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างแท้จริง ย่อมต้องอาศัยการพิจารณาพัฒนาการทั้งหมดของเด็ก จะทิ้งความสำคัญของพัฒนาการด้านใดด้านหนึ่งของเด็กเสียมิได้ (สมาคมทศวรรษศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ 2525)

สำหรับเด็กวัย 2 - 6 ปี ซึ่งเป็นวัยก่อนเข้าเรียน จำเป็นจะต้องมีความเจริญเติบโตด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัยพร้อมกันไป คือ ทางด้านร่างกาย ทางด้านสมอง สติปัญญา ทางด้านอารมณ์จิตใจ และทางด้านสังคม (จินตนา หมู่ผึ้ง 2525) เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ เป็นเยาวชนที่มีคุณสมบัติที่พึงปรารถนาในสังคมปัจจุบัน ซึ่งถึงพร้อมด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้คือ

1. มีสุขภาพสมบูรณ์ ไม่เป็นคนขี้โรค ไม่อ่อนแอ มองดูภายนอกจะเห็นว่าร่างกายสมบูรณ์ สดใส ร่าเริง
 2. รู้จักคิดเป็น คิดได้ และการคิดอยู่ในแนวทางที่ถูกต้องและมีเหตุผล
 3. มีจิตใจที่มีคุณธรรม มโนธรรมสูงในกรอบของปัญญาและสอดคล้องกับสังคมไทย และเอกลักษณ์ของไทย ภายใต้อาณัติชาติ ศาสนา และมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 4. มีอารมณ์ที่มั่นคงตามวัยและอายุ และอยู่ในโลกได้อย่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี หรือเข้ากับใคร ๆ ได้ อยู่และทำงานในสังคมของคนได้ (เคื่อนใจ ชัยอินคำ 2521)
- จินตนา หมู่ผึ้ง (2525) ได้เขียนไว้ในคำรกรการอบรมคุณแลเด็กว่า การปลูกฝังการส่งเสริมนิสัยที่ดีงามให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะดำเนินชีวิตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในภายหน้า ควรจะยึดหลักในการอบรมที่จะให้เด็กเจริญเติบโตพร้อมกันทุกด้านคือ

1. ด้านร่างกาย (Physical) ส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย ปลูกฝังทางสุขภาพอนามัย ฝึกกิจนิสัยและสุนิสัยที่ดี ให้รักษาความสะอาด รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์และเป็นเวลา ตลอดจนการใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมให้ถูกต้อง ฝึกให้เล่นและออกกำลังกายเพื่อบริหารกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ทั้งรู้จักการพักผ่อนหย่อนใจที่ถูกวิธี
2. ด้านจิตใจ-อารมณ์ (Emotional) ปลูกฝังให้รู้จักควบคุมอารมณ์ มีเหตุผล ไม่นุนเฉียวเอาแต่ใจตนเอง ไม่โกรธง่าย ซื่อสัตย์ มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวที เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ และมีความเชื่อในคำสั่งสอนของศาสนา

3. **ด้านสังคม (Social)** ปลูกฝังให้เด็กรู้จักปฏิบัติตนต่อหมู่คณะ กล้าแสดงออกด้วยตนเองในทางที่ถูกที่ควร รู้จักการเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนมีความรับผิดชอบ ฝึกให้รู้จักการรับและการให้เพื่อให้เกิดเป็นนิสัยที่ดี พร้อมทั้งจะปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างดี

4. **ด้านสติปัญญา (Intellectual)** ส่งเสริมให้มีไหวพริบเฉลียวฉลาด รู้จักหาเหตุผลให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง มีความพยายาม อุตุน สนใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เชื้อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก ฝึกให้เป็นคนพอใจ ชยัน รักการอ่าน

ปัจจุบันนี้ในประเทศไทยได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยก่อนวัยเรียนหรือวัยก่อนประถมศึกษา จะเห็นได้จากนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ข้อ 2 ที่ระบุว่า... "ปรับปรุงคุณภาพการจัดอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนประถมศึกษา โดยจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาพอนามัย โภชนาการ สติปัญญา บุคลิกภาพ และจริยธรรม เป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะเข้าสู่ระบบการประถมศึกษาและสังคม" และจากนโยบายดังกล่าวนี้ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526) ได้วางหลักเกณฑ์และวิธีการโดยมุ่งส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีความพร้อม 4 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านร่างกาย** ส่งเสริมให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง โดยฝึกกิจนิสัย สุชนิสัยที่ดี เช่น การรักษาความสะอาด การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การออกกำลังกายและการพักผ่อนให้ถูกต้องพอเพียง

2. **ด้านอารมณ์** ส่งเสริมสุขภาพจิตให้มีจิตใจร่าเริง แจ่มใส รักสวยรักงาม ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ฝึกนิสัยรับผิดชอบ เมตตาการุณยารักษาระเบียบวินัย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. **ด้านสังคม** ส่งเสริมพัฒนาลักษณะนิสัยให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

4. **งานสภานิติบัญญัติ** ส่งเสริมการพัฒนาสภานิติบัญญัติ ให้เข้าใจศึกษาเหตุผล คัดลั่นใจ ใ้ค้ช่วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับต่อไป

จากเอกสารต่าง ๆ ข้างต้น ย่อมเป็นการประจักษ์ชัดแล้วว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนโดยยึดหลักการพัฒนาพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ สังคม ด้านสภานิติบัญญัติ และด้านจริยธรรม ใ้ค้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทั้งในการวางแผนนโยบายระดับชาติและในวงวิชาการของไทยที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

จากการสำรวจรายงานการวิจัยเท่าที่ใ้ค้กระทำมาแล้วในประเทศไทย พบว่า ยังไม่มีการวิจัยในลักษณะที่แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมครบทั้ง 4 ด้าน ทั้งที่คณะผู้วิจัยนี้กระทำ ถึงแม้จะมีการศึกษาวิจัยวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนมาบ้าง ก็เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นใ้ปฏิบัติโดยทั่วไป ไม่ได้จัดเป็นกลุ่มจำเพาะเจาะจงว่าเป็นด้านร่างกาย สภานิติบัญญัติ อารมณ์สังคม หรือจริยธรรม ทั้งที่คณะผู้วิจัยนี้ใ้ค้แบ่งไว้ จะเห็นใ้ค้จากการประมวลผลงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย โดยคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูและอบรม (2526) ซึ่งสรุปใ้ค้ว่า การอบรมเลี้ยงดูที่มุ่งการศึกษาวิจัยกันนั้นมามีมากมายหลายวิธีด้วยกัน ใ้ค้แก่ การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใ้ค้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ แบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย ซึ่งรวมเรียกว่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงดูแบบรักษาสัญญา แบบปล่อยปละละเลย แบบควบคุมหรือเข้มงวดกวดขัน แบบคาดหวังเอาจากเด็ก แบบใ้ค้พึ่งตนเองช้าหรือเร็ว แบบใ้ค้รับหรือไม่ใ้ค้รับความอบอุ่น แบบใ้ค้ความคุ้มครองมากเกินไป รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูแบบที่เน้นการฝึกในบางด้าน เช่น การฝึกความเป็นอิสระ การฝึกความรับผิดชอบ เป็นต้น รูปแบบหรือวิธีการอบรมเลี้ยงดูต่าง ๆ นี้ มีความ

สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือจิตใจของเด็กในลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความก้าวร้าวน้อย ส่วนการเลี้ยงดูฝึกให้เด็กพึ่งตนเองเร็ว เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมไม่สมดุขสูง นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่พิจารณาวิธีการอบรมเลี้ยงดูหลาย ๆ แบบรวมกันเป็น 2 มิติหรือมากกว่า เช่น พบว่าการเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมน้อย จะทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงที่สุด หรือการให้ความรักสนับสนุนให้พึ่งตนเองตั้งแต่เล็ก ไม่ควบคุมหรือเรียกร้องเอาจากเด็ก จะทำให้เด็กมีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เป็นต้น (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูและอบรม 2526)

จึงอาจกล่าวได้ว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูซึ่งมีรูปแบบที่ศึกษาการให้ความสนใจของพ่อแม่ในการฝึกฝนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาเด็กทางร่างกาย ทางอารมณ์สังคม ทางสติปัญญา และทางจริยธรรม ครบทั้ง 4 ด้าน ที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ ยังไม่มีการทำวิจัยมาก่อน นับเป็นการบุกเบิกแนวทางใหม่ในการใช้รูปแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยในการวิจัยซึ่งถึงแม้จะมีผู้รู้จักและยอมรับในวิธีการดังกล่าวอย่างกว้างขวาง แต่ก็ยังไม่มีผู้ใดได้หยิบยกมาใช้สร้างเครื่องมือขึ้นวิจัยอย่างเป็นระบบแบบแผนมาก่อน งานวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นก้าวใหม่ของการวิจัยที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนทั้งคน ซึ่งเป็นผลรวมของการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ไปพร้อมกัน โดยมีอาจเว้นการพัฒนาด้านหนึ่งด้านใดออกจากด้านอื่น ๆ ได้

การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางร่างกาย

การอบรมและเลี้ยงดูต้องกระทำควบคู่กันไปเสมอในเด็กทุกวัย ปัญหาทางกายของเด็กที่พบมากในปัจจุบันมักเกิดจากการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง เช่น ปัญหาโรคขาดสารอาหาร ปัญหาโรคติดเชื้อต่าง ๆ ในเด็ก ปัญหาอุบัติเหตุ ฯลฯ เป็นต้น ส่วนปัญหาทางจิตหรือปัญหาพฤติกรรมมักเกิดจากการอบรมที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม (เพ็ญศรี พิชัยสินทิ 2522 : 32)

การตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจให้ถูกต้องเหมาะสม จะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นคนที่มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและใจ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ง่าย มีการตัดสินใจที่เหมาะสม มีความประพฤติดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พัฒนาการทางร่างกาย

เด็กที่มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ จะเจริญเติบโตและมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นปกติ ในบรรดาพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทุกด้าน พัฒนาการทางร่างกายจะปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนกว่าด้านอื่น ๆ เด็กปกติจะเจริญเติบโตหรือมีพัฒนาการทางร่างกายอย่างรวดเร็ว ตรงกันข้ามกับเด็กที่เจริญเติบโตช้ามักจะมีสุขภาพอนามัยไม่สมบูรณ์ ในกรณีเช่นนี้ นอกจากการเจริญเติบโตเป็นไปอย่างช้า ๆ แล้ว สัดส่วนของร่างกายยังผิดปกติอีกด้วย อาหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สุขภาพอนามัยของบุคคลสมบูรณ์ ดังนั้น พัฒนาการทางร่างกายจึงใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ภาวะโภชนาการของแต่ละบุคคลได้ (สมใจ วิชัยดิษฐ์ : มปป.)

เกณฑ์ที่ใช้ในการบ่งชี้ภาวะโภชนาการของบุคคล ซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาทางร่างกายเป็นหลักนั้น อาจทำได้หลายวิธี เช่น ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดขนาดรอบศีรษะ รอบอก หรือรอบแขน

การชั่งน้ำหนักหรือวัดสัดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย มีประโยชน์มากต่อการศึกษาความเจริญเติบโตของเด็ก การชั่งน้ำหนักหรือวัดส่วนสูงเพื่อการศึกษา ในเชิงปฏิบัติจะทำได้ง่ายและสะดวก เครื่องมือที่ใช้หาได้ง่ายและราคาไม่แพง น้ำหนักของร่างกายเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ง่ายที่สุดตามภาวะโภชนาการ เด็กที่มีภาวะโภชนาการดี ร่างกายก็

เจริญเติบโตมีสุขภาพอนามัยดี ส่วนเด็กที่มีภาวะโภชนาการไม่ดีหรือเป็นโรคขาดสารอาหาร การเจริญเติบโตจะช้ากว่าปกติ สำหรับส่วนสูงซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ภาวะโภชนาการอีกอย่างหนึ่ง ถึงแม้การเปลี่ยนแปลงจะใช้เวลานานกว่าและการวัดจะค่อนข้างผิดพลาด แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ในการศึกษาภาวะโภชนาการของเด็ก (สมใจ วิชัยสินธุ์ : นปป.)

ระหว่างช่วงชีวิตก่อนวัยเรียน เด็กจะเจริญเติบโตในอัตราที่ช้ากว่าในช่วงวัยทารก น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยต่อปีจะเป็นประมาณ 4 หรือ 5 ปอนด์ (Watson และ Lowry. 1962) ในสหรัฐอเมริกา โคพพบว่า เมื่อเด็กอายุ 4 ปี น้ำหนักเฉลี่ยจะประมาณ $36\frac{1}{2}$ ปอนด์ และเพิ่มขึ้นเป็น $41\frac{1}{2}$ ปอนด์เมื่ออายุ 5 ปี ในช่วงชีวิตระยะนี้เด็กหญิงกับเด็กชาย จะไม่แตกต่างกันมาก ถึงแม้ว่าโดยเฉลี่ยเด็กชายจะหนักกว่าเด็กหญิงเล็กน้อยในแต่ละระดับอายุตั้งแต่ 2 ปีถึง 5 ปี สำหรับเรื่องความสูงก็เช่นกัน ความเจริญเติบโตในช่วงก่อนวัยเรียนจะช้ากว่าระหว่างวัยทารก เมื่ออายุ 4 ปี เด็ก (อเมริกัน) จะสูงประมาณ 40.5 นิ้ว และเมื่ออายุ 5 ปี จะเพิ่มเป็น 43 นิ้ว ในเรื่องของความสูงก็มีความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคนเช่นเดียวกับในเรื่องของน้ำหนัก อย่างไรก็ตามมีหลักฐานว่าน้ำหนักเป็นลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไ้มากกว่าส่วนสูง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงยึดน้ำหนักและส่วนสูงเป็นเครื่องหมายชี้ถึงพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการ

ภาวะโภชนาการ หมายถึง สภาพของสุขภาพทางกายซึ่งเกี่ยวกับการบริโภค และการที่ร่างกายใช้อาหารเพื่อความเจริญเติบโต บำรุงซ่อมแซมร่างกายกับช่วยให้วัยต่างๆ ของร่างกายทำงานได้เป็นปกติ (อุไรวรรณ หงษ์เหมือน 2521)

กัลยา นาคเพ็ชร (2521) ได้ศึกษาเด็กวัย 2 - 5 ปี จำนวน 60 คน พบว่า ภาวะโภชนาการของเด็กมีความเกี่ยวข้องกับอาหารที่เด็กบริโภค และนิสัยในการบริโภค ซึ่งจะขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความเชื่อ ระดับการศึกษา และอาชีพของมารดาเป็นสำคัญ ส่วน อุไรวรรณ หงษ์เหมือน (2521) พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาสูงจะมีกรรมวิธีภาวะโภชนาการดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษากว่า ซึ่งการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิณี จิตเชิวงษ์ (2521) ซึ่งพบว่า ความแตกต่างในด้านการศึกษาของพ่อแม่ ขนาดของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ ความเชื่อในการบริโภค และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ต่างกัน มีผลทำให้การเจริญเติบโตของเด็กต่างกันด้วย เนื่องจากเด็กมีนิสัยในการบริโภค และได้รับชนิดของอาหารที่บริโภคต่างกัน และในการศึกษาค้นคว้าที่มีบุตรขาดอาหาร จำนวน 30 ครอบครัว ซึ่งอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมหลังตลาดเปรมประชา กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาเฉพาะกรณี วรณัฐ จิตธรรมสถาพร (2519) พบว่า ขนาดของครอบครัว การศึกษาของบิดามารดา ระดับรายได้ของครอบครัว และการเลี้ยงดูเรื่องการให้อาหารของมารดา รวมทั้งการย้ายถิ่นของบิดามารดามีส่วนทำให้บุตรขาดอาหารเมื่อมากรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยดังกล่าวลคลค่า แม้ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ภาวะทุพโภชนาการในเด็กก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเช่นกัน Woltzman (1982) กล่าวว่า มากกว่า 90% ของเด็กในครอบครัวรายได้น้อยจะได้รับสารอาหารที่มีธาตุเหล็กน้อยกว่าที่ร่างกายจำเป็นต้องได้รับ และมากกว่า 50% จะขาดวิตามินที่จำเป็นชนิดใดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดก็มี

สำหรับความเชื่อเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กนั้น ปิยวรรณ วิรัชชัย (2521) พบว่า ความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลของมารดาในการเลี้ยงดูเด็ก มีผลต่อสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน กล่าวคือ กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลน้อย จะมีสุขภาพดีกว่ากลุ่มที่มารดามีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลมาก ทั้งในด้านความสูงและน้ำหนัก และยังพบด้วยว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาและฐานะ

ทางเศรษฐกิจสูง จะเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลน้อยลง มารคาที่ทำงานในบ้านมีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารคาที่ทำงานนอกบ้าน มารคาที่มีอาชีพรับราชการมีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลน้อยกว่ามารคาที่มีอาชีพค้าขาย เกษตรกรรม รับจ้าง สำหรับบิดาที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่าบิดาที่มีอาชีพค้าขายและรับราชการ

จากเอกสารต่าง ๆ ที่ประมวลมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางร่างกายมีส่วนเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กจะมีพัฒนาการทางร่างกายเป็นไปตามปกติ มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเชื่อและการปฏิบัติของบิดามารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เช่น เกี่ยวกับการบริโภคและการมีสุขนิสัยที่ดี เป็นต้น

นอกจากนั้นฐานะทางเศรษฐกิจ ขนาดของครอบครัว และระดับการศึกษาก็เป็นองค์ประกอบสำคัญเช่นกัน เด็กที่มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ยังเจริญเติบโตและมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในทิศทางที่ดีอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์สังคม หรือสติปัญญา ก็ตาม

น้ำหนักตามอายุ (Weight for age)

การชั่งน้ำหนักของเด็กตามอายุ เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ภาวะโภชนาการของเด็กไทย ใช้เกณฑ์ที่แพทย์หญิง เพ็ญศรี กาญจนันท์ แห่งภาควิชากุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีได้ทำขึ้นใช้สำหรับเด็กไทย โดยดัดแปลงมาจากเกณฑ์ของ Gomez (อ้างจาก สมใจ วิชัยสินธุ์ มปป.) โดยนำรายละเอียดมาสร้างเป็นกราฟ (แผนภาพที่ 1) แกนนอนของกราฟแสดงอายุ 0 - 72 เดือน และแกนตั้งแสดงน้ำหนักเป็นกิโลกรัม จากกราฟที่สร้างขึ้น ค่าน้ำหนักที่อยู่ระหว่างเส้นต่าง ๆ จะมีความหมายดังนี้

ค่าน้ำหนักเฉลี่ยที่อยู่ระหว่างเส้น 90 - 100 เปอร์เซนต์ ถือว่าเป็นค่าปกติ

ค่าน้ำหนักเฉลี่ยที่อยู่ระหว่างเส้น 75 - 89 เปอร์เซนต์ ถือว่ามีการขาดโปรตีน

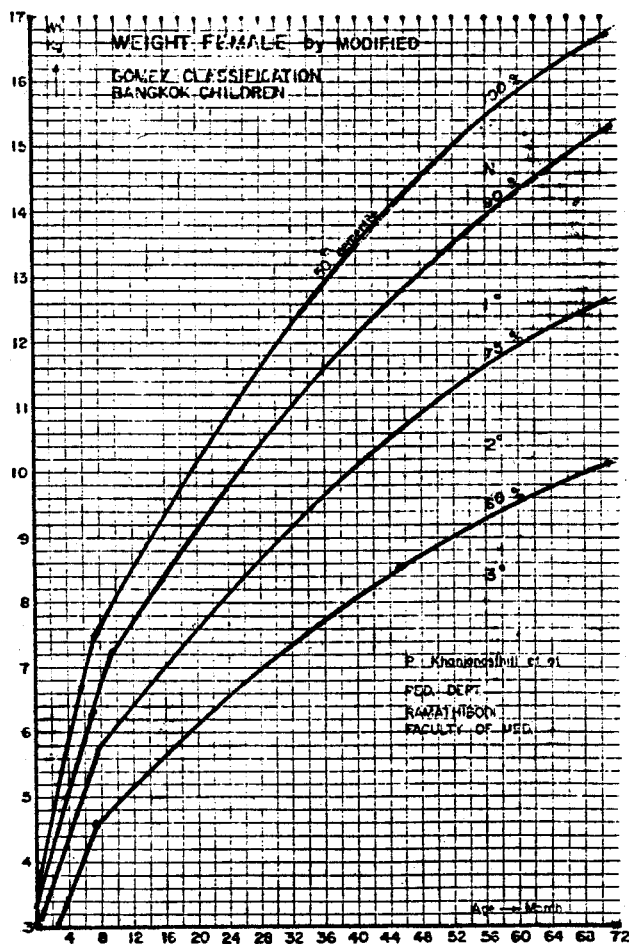
และกำลังงานระดับเริ่มต้น (ระดับ 1)

ค่าน้ำหนักเฉลี่ยที่อยู่ระหว่างเส้น 60 - 74 เปอร์เซนต์ ถือว่ามีการขาดโปรตีน

และกำลังงานระดับปานกลาง (ระดับ 2)

ค่าน้ำหนักเฉลี่ยที่ต่ำกว่าเส้น 60 เปอร์เซ็นต์ลงมา ถือว่าขาดโปรตีนและ
กำลังงานระดับรุนแรง (ระดับ 3)

แผนภาพ 1 แสดงน้ำหนักตามอายุ



แหล่งที่มา : สมใจ วิชัยศิริ ม.ป.ป. หน้า 2
วิธีวัด

1. วางเครื่องชั่งบนพื้นที่ใดระดับถูกต้อง
2. ตรวจสอบหรือปรับเครื่องชั่งให้วัดได้เที่ยงตรงก่อนการชั่ง (วิธีการปรับหรือตรวจสอบเครื่องชั่งให้ศึกษาจากหนังสือคู่มือของเครื่องชั่งแต่ละเครื่อง)
3. เด็กที่ชั่ง ควรถอดเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ให้เหลือน้อยที่สุด
เช่น รองเท้า เสื้อ กางเกง

4. การนับอายุของเด็ก จะนับเป็นเดือน โดยคำนวณจากวัน เดือน ปีเกิด จนถึงวันที่ซังน้ำหนัก (ใช้จุดกึ่งกลางของเดือนเป็นหลัก คือ เศษของเดือนที่น้อยกว่า 15 วัน หรือ 15 วันเต็มให้ตัดทิ้ง ถ้าเกิน 15 วัน ให้นับเป็น 1 เดือน)

ส่วนสูงตามอายุ (Height for age)

แพทย์หญิง เพ็ญศรี กาญจนนิติ (2516) ใช้น้ำ Gomez Classification เกี่ยวกับส่วนสูงตามอายุมาดัดแปลงกับของไทย โดยได้จัดทำกราฟส่วนสูงของเด็กไทย กราฟนี้กำหนดให้แกนอนแสดงอายุระหว่าง 0 - 72 เดือน และกำหนดให้แกนตั้งแสดง ส่วนสูงมีค่าเป็นเซนติเมตร ค่าส่วนสูงที่อยู่ในระหว่างเส้นต่าง ๆ ของกราฟมีความหมาย ดังนี้

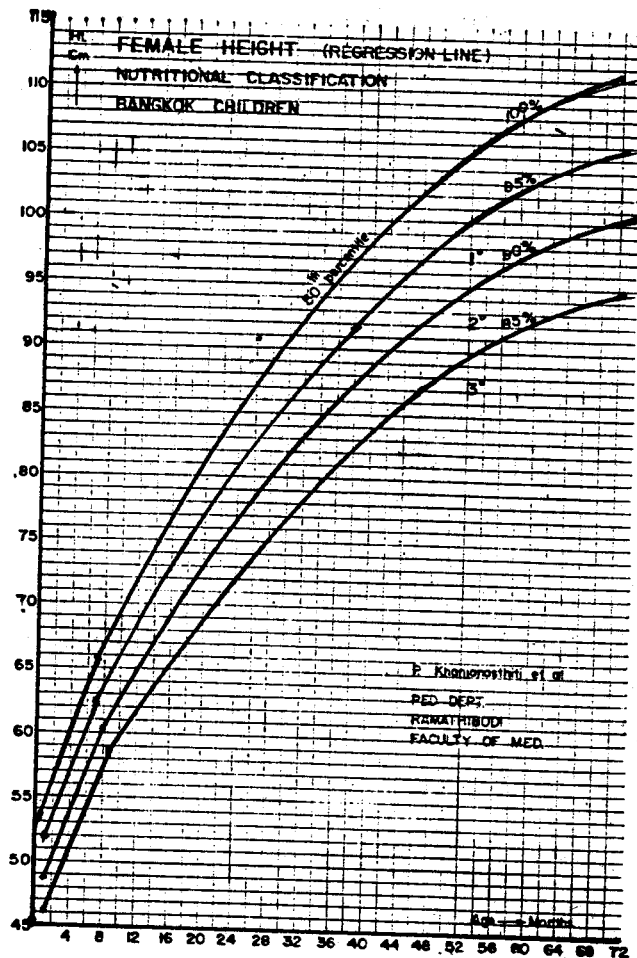
ค่าส่วนสูงที่อยู่ระหว่างเส้น 95 - 100 เปอร์เซนต์ ถือเป็นค่าปกติ

ค่าส่วนสูงที่อยู่ระหว่างเส้น 90 - 94 เปอร์เซนต์ ถือว่าขาดโปรตีนและกำลังงาน ระดับเริ่มต้น (ระดับ 1)

ค่าส่วนสูงที่อยู่ระหว่างเส้น 85 - 89 เปอร์เซนต์ ถือว่าขาดโปรตีนและกำลังงาน ระดับปานกลาง (ระดับ 2)

ค่าส่วนสูงที่ต่ำกว่าเส้น 85 เปอร์เซนต์ลงมา ถือว่าขาดโปรตีนและกำลังงาน ระดับรุนแรง (ระดับ 3)

แผนภาพ 2 แสดงส่วนสูงตามอายุ



วิธีวัด แหล่งที่มา : สมใจ วิชัยดิษฐ์ ม.ป.ป. หน้า 2

1. จักเครื่องมือวัดส่วนสูงวางซิดคติดกับฝาดนัง และมีพื้นซึ่งไ้ระดับจักให้เด็กยืนหลังซิดคติดกับฝาดนังหรือแผ่นกระดานของเครื่องมือวัด โดยให้ท้ายทอย หลัง น่อง และ ส้นเท้า สัมผัสกับผนังหรือแผ่นกระดานของเครื่องมือวัด เข่าเหยียดตรง แล้วเลื่อนไม้วัดลงมาสัมผัสกับส่วนบนของศีรษะ และอ่านค่าความสูง
2. ในกรณีที่เด็กไว้มจุก หรือทำนมทรงสูง ๆ ให้เด็กแก้มจุกหรือสยายนมให้เรียบร้อย เพื่อให้สามารถวัดความสูงไ้เที่ยงตรง
3. การนับอายุเด็ก คำนวณจาก วัน เดือน ปีเกิด จนถึงวันที่วัดส่วนสูง (คำนวณแบบเดียวกับที่ใช้ในกรณีของน้ำหนัก)

การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านอารมณ์สังคม

ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและอารมณ์ของเด็กนั้น นักจิตวิทยา พบว่า ลักษณะและบรรยากาศในการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ จะส่งผลโดยตรงต่ออารมณ์ของเด็ก ทรอยค์ และ อีริคสัน เชื่อว่า หากพ่อแม่ให้ความอบอุ่นและสนองตอบต่อความต้องการของเด็กในช่วงระยะต้นของชีวิต จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกพอใจ และมีอารมณ์ที่แจ่มใสได้ ส่วน มิลเลอร์ (Miller. อ้างจาก Buss. 1961) เชื่อว่า ยิ่งแม่เข้มงวดกับลูกมากเท่าใด ลูกก็จะเกิดความรู้สึกหงุดหงิดและคับแค้นใจมากขึ้นเท่านั้น และถ้าเด็กมีความคับข้องใจมากขึ้นเพียงใด เขาก็จะเกิดความรู้สึกก้าวร้าวมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

ในประเทศไทย ได้มีการศึกษาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด (หัตพงษ์ สุนทรพิพิธ 2517) พบว่า เด็กและเยาวชนเหล่านี้ ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ขาดการอบรมเลี้ยงดูอย่างสม่ำเสมอ เด็กขาดความอบอุ่นและขาดความเข้าใจกับผู้อื่นในครอบครัว นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ยังส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กได้เช่นกัน ทั้งผลการวิจัยของ ประพันธ์ สุทธารวาส (2513) ซึ่งพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองเกินไป จะมีความก้าวร้าวสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วน วิกรม กมลสุโกศล (2518) พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองเกินไป จะมีความวิตกกังวลสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยยังปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองเกินไป (สมาน กำเนิด 2520)

สำหรับความรู้สึกรับผิดชอบในเด็กวัยก่อนเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับการฝึกหัดบุตรให้มีระเบียบวินัยในด้านของการกินอยู่ การรักษาวินัยของเครื่องใช้และการฝึกให้บุตรระงับพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งจะทำให้บุตรมีความรับผิดชอบสูง ส่วนครอบครัวที่ฝึกด้านต่าง ๆ เหล่านี้น้อย บุตรจะมีความรู้สึกรับผิดชอบต่ำ (ทองเคื่อน พันธุมนาวัน 2519 : 16 - 17) ซึ่งความรู้สึกรับผิดชอบนี้จะไม่ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

ส่วนคุณลักษณะด้านการมีวินัยนั้น จากการศึกษาวิจัย พบว่า มีความเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูทั้งสิ้น วิวาทัน มุลสถาน (2522) พบว่า ทักษะการงานที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็ก ได้แก่ ระเบียบการศึกษารองแม่ อาชีพของแม่ และสถานภาพสมรสของพ่อแม่ สำหรับการมีวินัยทางสังคมนั้น ปราณีต สุขอุดม (2514) พบว่า การที่พ่อแม่ควบคุมเด็กเพียงเล็กน้อย จะสัมพันธ์กับความสามารถในการบังคับตนเองของเด็ก

ในด้านความสำคัญของบิกามารคาที่มีต่อการหล่อหลอมค่านิยมและมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของบุตร Werner (1961) กล่าวว่า สำหรับเด็กครอบครัวของเขาจะเป็นชุมชนแรกที่เขาจะได้มีการติดต่อกับสังคม ที่จะได้มาซึ่งค่านิยมและมาตรฐานการดำเนินชีวิต โดยมีรากฐานที่สำคัญคือความสัมพันธ์ทางอารมณ์อย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าแนวคิดทัศนคติ นิสัยใจคอ และกระบวนการพฤติกรรมที่ยึดถือปฏิบัติในครอบครัว ล้วนแต่หล่อหลอมพฤติกรรมทางสังคมให้เด็กทั้งสิ้น ความมีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดให้แก่เด็กขึ้นอยู่กับความมั่นคงปลอดภัยที่เด็กรู้สึกภายในครอบครัวของเขา พัฒนาการของเด็กส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับความมากน้อยที่ระบบค่านิยมและเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการดำเนินชีวิตในครอบครัวจะสอดคล้องกับระบบการดำเนินชีวิตในสังคมนั้น ๆ ในกรณีที่ระบบทั้ง 2 นั้น ไม่สอดคล้องกัน จะเกิดแนวโน้มเสมอในด้านการแยกตัวออกไปอยู่ตามลำพัง การรู้สึกยุ่งเหยิง และการขัดแย้งในใจของเด็กเหล่านั้น (Werner, 1961)

การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านสติปัญญา

นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงหลายท่านได้เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็ก อาทิเช่น Bruner (1966) ได้เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมแวดล้อมตัวเด็กว่ามีผลต่อความองงามทางสติปัญญา เช่นเดียวกับ Piaget (1964) ซึ่งได้เน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมมาก และถือว่าพัฒนาการทางสติปัญญาที่แตก่างกันมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความล่าช้าทางวัฒนธรรม

จะมีอัตราของพัฒนาการทางสติปัญญาช้ากว่าเด็กที่มีสภาพแวดล้อมที่พร้อมด้วยความสำเร็จทางวัฒนธรรม เขาเห็นว่า ในวัยเด็กเล็กจำเป็นต้องฝึกทักษะการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประสาทการรับรู้และการเคลื่อนไหว รวมทั้งการจัดการเรียน กิจกรรม และประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อเด็ก เพื่อให้มีประสบการณ์ที่จะช่วยกระตุ้นความคิด พัฒนาโครงสร้างของสติปัญญาในขั้นต่อไป Kohlberg (1972) ก็ได้ชี้ว่า การขาดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยอยู่เป็นประจำ จะส่งผลกระทบต่อช่วงชีวิตวัยเด็ก และมีอิทธิพลต่อระดับ I.Q. ของเด็กก่อนวัยเรียนไปจนถึงระดับสติปัญญาในช่วงต่อไปอีกด้วย

สภาพของทารกก่อนอยู่ในครรภ์มารดาก็มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กในเวลาต่อมา ทั้งนี้จากการศึกษาเด็กนิโกร อายุ 4 ขวบ จำนวน 40 คน Bronfenbrenner (1975 : 106) พบว่า เด็กกลุ่มที่มี I.Q. สูงกว่า จะมีน้ำหนักก่อนคลอดมากกว่าเด็กกลุ่มที่มี I.Q. ต่ำกว่า ทั้งนี้ไม่หมายถึงเด็กที่คลอดก่อนกำหนด จากการค้นพบดังกล่าวนี้อาจสรุปได้ว่า การพัฒนาทางสติปัญญาเริ่มพร้อม ๆ กับการปฏิสนธิของทารก นั่นก็คือหากทารกในครรภ์มารดา ได้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ได้เจริญเติบโตตามปกติ ก็จะส่งผลให้การพัฒนาทางสติปัญญาหลังคลอดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่าทารกที่มีการเจริญเติบโตช้า ทำให้มีน้ำหนักน้อย ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาทางสติปัญญาในระยะต่อมาเป็นไปอย่างค่อยประสิทธิภาพอีกด้วย

ในรายงานการประชุมทางวิชาการ 2510 ดร. เอกวิทย์ ฆ กลาง (จิระประภา บุญนิทย์ 2525 อ้างจาก เอกวิทย์ ฆ กลาง) ได้กล่าวว่า "สติปัญญาของมนุษย์เป็นศักยภาพที่ติดตัวมาทุกคน รอโอกาสที่จะเจริญขึ้นเท่านั้น เปรียบได้กับเมล็ดพืช ถ้าได้ตกลงในเนื้อดินอันอุดม มีความชุ่มชื้น มีแสงแดด ไม่มีศัตรูมารบกวน เมล็ดพืชนั้นก็จะมีเจริญงอกงาม ผลิดอกออกผลในเวลาต่อมา ถ้าเมล็ดพืชซึ่งเปรียบเสมือนสติปัญญาไม่ได้รับการพัฒนาด้วยการศึกษาและสิ่งแวดล้อมแล้วก็จะแห้งแล้ง อับเฉา ไม่เจริญงอกงามเท่าที่ควร ผลิดอกที่ได้อาจจะตกต่ำไปเลย การศึกษาและสิ่งแวดล้อมทำให้มนุษย์ได้พัฒนาสติปัญญา อันเป็นศักยภาพที่แอบแฝงอยู่ในตัวของทุกคนให้เป็นความรู้ความสามารถที่แท้จริงออกมา อันเป็นผลให้การดำเนินชีวิตทั้งส่วนตัวและส่วนรวมดีขึ้น"

ในปัจจุบันนี้ได้ยอมรับกันทั่วไปว่า องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาสติปัญญานั้น ขึ้นอยู่กับอาหาร สิ่งแวดล้อม และการศึกษา John Locke ค.ศ. 1632 - 1704 (จิระประภา บุญนิทย์ 2525 : 1) นักจิตวิทยาและนักปรัชญาชาวอังกฤษได้กล่าวว่า "ภารกิจอันยิ่งใหญ่ของผู้ปกครองคือ การเสริมสร้างทางกายและใจ ปลุกฝังให้เด็กมีนิสัยดี มีคุณธรรม เข้าใจเพื่อนมนุษย์ สร้างสมความกระตือรือร้น ชยัน อุตสาหะ ดังนั้นการสร้างบรรยากาศภายในครอบครัวจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเชาวน์ปัญญาของเด็ก ทั้งจะเห็นได้จากผลการวิจัยหลายเรื่อง เช่น บัลควิน คาลธอร์น และ บรีส (Baldwin, Kalthorn and Breeze. 1967) ซึ่งพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยจะมีเชาวน์ปัญญาสูงกว่า และมีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาที่ดีกว่าเด็กจากครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบอิตาเลียนและละเลยเด็ก การที่เป็นเช่นนั้น เขาสรุปว่า พ่อแม่ที่ใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะยอมรับและสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น ขอบเข่งขันและให้อิสระแก่เด็กมากกว่าการเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ ซึ่งเด็กที่มีความเป็นอิสระ จะมีอารมณ์แจ่มใส ทำให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็วกว่า

ในประเทศไทย เฉลิมพล กันสกุล (2521) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า เด็กไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน จะมีสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกันอย่างเด่นชัด คือ เด็กที่มีสติปัญญาสูงเท่าใดก็มีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้นเท่านั้น สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญากับการเลี้ยงดูนั้น จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (2521) ได้สรุปไว้ว่า ผลการค้นคว้าเป็นที่ปรากฏชัดว่าปัจจัยทั้งสองอย่างคือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลร่วมกันต่อลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล รวมทั้งสติปัญญาคด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่าทุกขั้นตอนของพัฒนาการ ความฉลาดของบุคคลสะท้อนให้เห็นสิ่งที่บุคคลนั้นได้รับมาตั้งแต่กำเนิดรวมกันกับสิ่งที่แวดล้อมตัวบุคคลนั้น พันธุกรรมให้ศักยภาพหรือความสามารถที่จะเป็นไปได้ (Potentiality) แก่บุคคล แต่ระดับสูงสุดของพัฒนาการได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม

ที่มีปฏิสัมพันธ์กับพันธุกรรม สิ่งกระตุ้นทางสติปัญญาในระหว่างระยะแรก ๆ ของชีวิต มีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อสติปัญญาของบุคคล และเนื่องจากช่วงชีวิตในระยะก่อนวัยเรียน การเจริญงอกงามของเซลล์สมองพัฒนาอย่างรวดเร็ว ประมาณร้อยละ 70 - 80 ของเซลล์สมองของมนุษย์จะเติบโตเต็มที่ภายในอายุ 3 ขวบ (มาซาร์, อิมุเกะ 2528) การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาต่อเด็กในวัยนี้ในอันที่จะเสริมสร้างพัฒนาการทางสมอง จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระดับสติปัญญาของเด็ก และองค์ประกอบสำคัญยิ่งอันหนึ่งของการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อระดับสติปัญญาก็คือ ภาวะโภชนาการ ทั้งการวิจัยของ อุไรวรรณ หงษ์เหมื่อน (2521) ที่พบข้อยืนยันว่า ภาวะโภชนาการที่แตกต่างกัน จะทำให้เด็กมีเชาวน์ปัญญาแตกต่างกัน โดยเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาสูง จะมีภาวะโภชนาการที่ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาค่ำ และดัชนีภาวะโภชนาการโดยเฉพาะน้ำหนักและส่วนสูง จะมีความสัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาในทุกกลุ่มอายุ

อย่างไรก็ตามการให้อาหารปากอย่างเดียวย่อมทำให้การเจริญเติบโตทางสมองไม่เต็มที่ควร จำเป็นต้องให้ทั้งอาหารทางปากและอาหารสมองด้วย อาหารสมองก็คือ การกระตุ้นเตือนต่าง ๆ (อารี วัลยะเสวี 2525)

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กอาจทำได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้เด็กได้รับทั้งอาหารที่ถูกคองตามหลักโภชนาการและได้มีประสบการณ์ที่จะกระตุ้นการทำงานของสมอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านจริยธรรม

Gesell (1940) กล่าวว่า ทารกไม่ได้เกิดมาพร้อมกับมีจริยธรรมหรือศีลธรรมประจำใจติดตัวมา การที่ทารกจะพัฒนาไปแล้วรู้สึกว่ามีสิ่งใดผิด สิ่งใดถูก สิ่งใดดี สิ่งใดเลว สิ่งใดควรประพฤติหรือไม่ควรประพฤตินั้น ทารกจะต้องมาเรียนรู้ภายหลังเกิดแล้วจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ความคิดนี้ได้รับการสนับสนุนต่อมาโดย Havighurst

(1953) ซึ่งกล่าวว่า จริยธรรมอันดีงาม เป็นลักษณะเฉพาะพิเศษของบุคลิกลักษณะ อันประกอบด้วยความสามารถควบคุมตัวเอง รู้สึกถึงความรู้สึกของผู้อื่นและความสามารถสนองตอบต่อระเบียบกฎเกณฑ์ของพ่อแม่ ของศาสนา และของสังคม วัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง เช่น มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ต่อเวลา ต่อทรัพย์สินของผู้อื่น ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในวาจา

ในการที่จริยธรรมของทารกหรือเด็กจะพัฒนาได้ จะต้องประกอบด้วยพื้นฐานต่อไปนี้

1. ทารกหรือเด็กจะต้องมีสุขภาพกายที่แข็งแรง เพราะเด็กที่ร่างกายแข็งแรงจะทนต่อสิ่งเย้ายวนได้ดีกว่าเด็กที่มีร่างกายอ่อนแอหรือเป็นโรคเรื้อรัง
2. ทารกหรือเด็กจะต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ รู้สึกว่าตนเป็นที่รักที่ทองการของพ่อแม่ เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ในบรรยากาศของครอบครัวเช่นนี้ ทารกจะเรียนรู้ที่จะรักตอบ ทารกที่พัฒนาในครอบครัวดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องชดเชยความรู้สึกขาดความรักด้วยการแยกตัวเองหรือด้วยการแกล้งแค้น หรือชดเชยด้วยการผูกปมเพื่อให้เป็นที่รัก
3. ทารกหรือเด็กจะต้องมีกิจกรรมหรือมีโอกาสดังแสดงออกของอารมณ์ที่มั่นคงเด่นชัดในแนวทางที่สังคมยอมรับ เป็นการป้องกันไม่ให้เด็กหาความสนุกที่เด่นชัดแบบนอกกรอบนอกทาง
4. ทารกหรือเด็กจะต้องได้รับการอบรมให้อยู่ในระเบียบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเองให้เป็นไปตามวัย อย่างไรก็ตามพ่อแม่ควรจะต้องคำนึงถึงความต้องการตามธรรมชาติและความวัยของเด็กด้วย ไม่ควรหวังให้ลูกควบคุมตนเองได้ดีเท่าพ่อแม่
5. ทารกหรือเด็กจะต้องได้รับการอบรมให้รู้ถึงสิทธิของผู้อื่น และรู้จักเห็นใจ เข้าใจ ตลอดจนเมื่อแม่แก่ผู้อื่น โดยใช้ศาสนาเป็นองค์ประกอบในการเสริมสร้างจริยธรรมให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

พัฒนาการด้านจริยธรรม เกิดขึ้นได้ 2 แบบ คือ

1. ไม่ทำ เพราะรู้ว่าเป็นสิ่งไม่ดี หรือ ทำ เพราะว่าเป็นสิ่งที่ดี จริยธรรมแบบนี้จะฝังอยู่ในจิตใจ ทำให้เกิดการควบคุมตนเองจากภายใน รู้จักอดกลั้นและทนต่อสิ่งเย้ายวนใจ ทำให้ประพฤติตนอยู่ในกรอบของจริยธรรมอันดีงาม

2. ไม่ทำ เพราะทำแล้วจะมีความผิดตามกฎหมาย อาจถูกลงโทษ หรือทำแล้วผิดระเบียบ จะถูกตำหนิ หรือ ทำ เพราะเป็นกฎเกณฑ์ที่วางไว้ หรือมีกฎหมายบังคับอยู่ จริยธรรมแบบนี้เกิดจากการถูกควบคุมจากภายนอก ซึ่งบางครั้งอยู่ภายใต้อิทธิพลของภาวะแวดล้อมมาก การละเมิดจริยธรรมอันดีงามเกิดได้ง่ายกว่าแบบแรก

ในมนุษย์เราจะมีจริยธรรมทั้ง 2 แบบพัฒนาพร้อม ๆ กันอยู่ตลอดเวลา และจริยธรรมทั้ง 2 แบบนี้ จะผสมผสานเข้าไปอยู่ในมโนธรรมของเด็ก และติดตัวไปเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพในอนาคต

การพัฒนาเชิงจริยธรรม

ในนโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522) ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ได้กำหนดไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ค่านิยมที่ควบคุมการปฏิบัติส่วนบุคคลและการปฏิบัติต่อผู้อื่นในสังคม ทั้งสองส่วนนี้แยกออกจากกันโดยเด็ดขาดไม่ได้ ค่านิยมจริยธรรมคือ สิ่งที่ดีงามนั้น ๆ เห็นคิเห็นควรในการยึดถือปฏิบัติต่อกัน การขาดหรืออ่อนในค่านิยมเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อคนอื่นและสังคมโดยตรง ตัวอย่างค่านิยมจริยธรรมมีหลายอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูรู้คุณ ความรับผิดชอบ การให้อภัย และความอ่อนน้อมเชื่อฟัง ฯลฯ ค่านิยมบางอย่างมุ่งเน้นไปที่ส่วนบุคคลและบางอย่างก็มุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ความสำคัญของการพัฒนาเชิงจริยธรรมก็คือ หากเด็กได้รับการสนองตอบอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ก็จะเป็นการปูรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับเด็ก เพื่อให้โตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสภาพจิตใจที่สมบูรณ์ ไม่ขาด ๆ เกิน ๆ ไม่หลงงมงายไร้เหตุผล เป็นตัวของตัวเอง มีแนวคิดกว้างและสร้างสรรค์ สนใจสิ่งแวดล้อม มีเหตุผล ทั้งยังรู้ดีรู้ชอบ รู้ความเหมาะสม มีหลักเกณฑ์ในการยึดถือปฏิบัติและบังคับตนเองพอสมควร รู้จักรับและรู้จักให้ ฯลฯ

เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้เป็นจิตลักษณะซึ่งเป็นรากฐานของบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ อันเป็นผลของกระบวนการพัฒนาทางจิตลักษณะเชิงสังคมของคนที่ได้รับการปูพื้นฐานอย่างค้ำคั่งแต่เด็ก

Kohlberg (1972) นักจิตวิทยาผู้มีชื่อเสียงในด้านการให้กำเนิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมผู้หนึ่ง เชื่อว่า พัฒนาการทางสติปัญญานั้น เป็นรากฐานของพัฒนาการทางจริยธรรม เขาเชื่อว่าจริยธรรมของเด็กจะพัฒนาขึ้นตามระดับพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งเป็นความเชื่อที่สอดคล้องกับความเชื่อของ Piaget (1973)

Kohlberg พิจารณาจริยธรรมในตัวบุคคล จากเหตุผลที่บุคคลใช้ในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ในวัยก่อนเรียนนั้น เด็กจะอยู่ในขั้นที่หลบหลีกการถูกลงโทษ และเรียนรู้ถึงการปฏิบัติตนในสังคมจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ซึ่งมักจะใช้รางวัลและการลงโทษแก่เด็ก พ่อแม่จึงเป็นตัวแทนสำคัญที่เด็กจะเลียนแบบเปรียบเทียบ การพัฒนาทางค่านจริยธรรมของเด็กในวัยนี้ จึงขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตัวของพ่อแม่ ซึ่งจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมเพียงใดในสังคม และเมื่อเด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้น การส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผลในสิ่งต่าง ๆ ให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระทางความคิด จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก เพราะการก้าวไปสู่ขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น จะต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้สติปัญญาคัดสินวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ โดยไม่มีค้อยู่กับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม หากกระทำเพื่อบรรลุดัง "อุกมคคิ" แห่งตน การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องนี้

ระดับต้นลึกของหลักจริยธรรมของคนนั้น ขึ้นอยู่กับการคอกย้ำหรือการเสริมแรงค่านจริยธรรมว่าได้ฝังลึกลงไปใ้ในอุปนิสัย (internalization) มากน้อยเพียงไร หรืออีกนัยหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวอย่างรอบค่าน สิ่งแวดล้อมและการอบรมสั่งสอนที่หมั่นเพิ่มเข้าไปในการรับรู้ของเด็กทั้งสองส่วนนี้ กล่าวคือส่วนการปูพื้นฐานพัฒนาทางจิตลักษณะเชิงสังคมกับส่วนการคอกย้ำหรือการเสริมแรงค่านจริยธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ การอบรมสั่งสอนหลักศีลธรรมจรรยาแต่อย่างใดโดยไม่มีการพัฒนาทางสังคม บุคลิกภาพที่สมบูรณ์ก็จะไร้ประสิทธิภาพในทางปฏิบัติบุคคลก็จะประพฤตินึกหรือประพฤติชั่วได้ตาม

กาลเวลา อารมณ์และโอกาส ฯลฯ เพราะเป็นคนไม่มีอะไรยึดเหนี่ยว ในทำนองเดียวกัน ถ้าการพัฒนาทางสังคม บุคลิกภาพค่อนข้างจะสมบูรณ์ แลก่อนทางการอบรมสั่งสอนทางหลักจริยธรรมของสังคม ผู้นั้นก็จะไม่มีหลักจริยธรรมไว้ยึดถือปฏิบัติ โดยเฉพาะเวลาเผชิญปัญหาในชีวิต

หากจะมองในรูปของค่านิยม ค่านิยมจริยธรรมก็คือสิ่งที่สังคมนั้น ๆ เห็นดีเห็นควรในการยึดถือปฏิบัติต่อกัน การขาดหรืออ่อนในค่านิยมเหล่านี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อคนอื่นและสังคมโดยตรง ตัวอย่างค่านิยมจริยธรรมมีหลายอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูรู้คุณ ความรับผิดชอบ การให้อภัย และความอ่อนน้อมเชื่อฟัง ฯลฯ

สำหรับจริยธรรมขั้นพื้นฐานนั้น คณะทำงานฯ ได้กำหนดไว้โดยอาศัยหลักธรรมจากศาสนาและปรัชญา เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กเชิงจริยธรรม โดยผ่านทุกระดับสถาบันทางสังคมคือ โรงเรียนและชุมชน เฉพาะอย่างยิ่งครอบคลุมไว้ 4 ประการดังนี้

1. การรักความจริง การไม่พูดปดและไม่ฉ้อฉล การรักษาคำมั่นสัญญา การมีความกล้าที่จะยอมรับความจริง และมีความละเอียดใจที่จะนำความไม่จริงไปสู่ผู้อื่น

2. การไม่เบียดเบียนกัน การรักษาสีหิและความชอบธรรมของผู้อื่น โดยมีความรักและความเมตตาเป็นรากฐาน

3. ความละเอียด ความละเอียดใจต่อการกระทำความผิดหรือความชั่วใด ๆ

4. ความรู้จักพอ ความไม่โลภและไม่หลง การจัดการชีวิตของตนโดยสันโดษ

เตือนใจ ชัยอินคำ และคณะ (2521) ได้ระบุถึงคุณสมบัติของเด็กที่พึงปรารถนาในแบบที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติที่มุ่งไว้ในความมุ่งหมายของการศึกษาชั้นบังคับของประเทศในระดับประถมศึกษา ซึ่งได้แก่เด็กที่มีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว

2. มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ

3. มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์และอดทน

4. มีการรู้จักคิด รู้จักวิจารณ์ และรู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
 5. มีขั้นตอนหรือวิธีการพิจารณาและความแตกต่างระหว่างบุคคล
 6. มีความเป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น ยอมรับผิดเมื่อทำผิด
- ให้อภัยเมื่อควรให้อภัย

7. มีการรู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

จากเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าในประเทศไทย ได้มีการเน้นการพัฒนาทางจริยธรรมที่เป็นไปตามแนววัฒนธรรมไทยในระดับชาติอย่างเด่นชัด ซึ่งน่าจะได้รับการนำไปปลูกฝังอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพให้เกิดมีการพัฒนากังกล่าวอย่างไคศล แต่เนื่องจากเด็กในวัยก่อนเรียนนี้ อยู่ในช่วงของพัฒนาการทางทางจริยธรรมในขั้นยืคค่าสั่ง กล่าวคือ ในช่วงอายุระหว่าง 2 - 8 ปี เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม (ทองเคื่อน พันธมนาวิน 2520 : 39) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2518 : 49) ที่ว่า ความนึกคิดเกี่ยวกับอะไรถูก ผิด ก็ ชั่ว นั้น เด็กยังคิดเห็นเป็นเหตุผลด้วยตนเองไม่ได้ ยังต้องอาศัยผู้นอบรมเลี้ยงดูให้คำสั่งแจงแนะนำ แต่ที่สำคัญยิ่งกว่าคำสั่งแจงแนะนำก็คือ การทำเป็นแบบอย่างเพื่อให้เด็กเลียนแบบ จะได้ผลประทับใจเด็กโดยเด็กไม่รู้สีก้าว

การปลูกฝังมโนธรรมให้แก่เด็กอาจทำได้อีกคือ แสดงออกมาในรูปนิทานและการเล่นสำหรับเด็ก เพราะเด็กวัยนี้นิยมเรื่องสมมุติและการเล่น ทั้ง 2 วิธีนี้จะสร้างแบบอย่างเพื่อให้เด็กได้เรียนและรู้โดยไม่รู้สีก้าว และไม่ต้องมีการบังคับฝืนใจด้วย

ด้วยเหตุที่กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน มีการพัฒนาทางจริยธรรมอยู่ในขั้นยืคค่าสั่งสอน คำแนะนำชี้แจง หรือการเลียนแบบพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่กระทำเป็นแบบอย่างให้ดูเป็นสำคัญ การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรมในการวิจัยนี้ จึงหมายถึงการที่ผู้ใหญ่อบรมสั่งสอนหรือกระทำเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็นเพื่อให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือค่านิยมการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น ซึ่งตรงกับที่ ทองเคื่อน พันธมนาวิน (2520 : 5) เรียกว่า เป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั่นเอง

จากการศึกษาวิจัยของ ทิพย์สุภา นิลสินธุ (2523) ในเรื่องพัฒนาการทางจริยธรรม พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมต่างกัน โดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบลงโทษและแบบปล่อยปละละเลย ส่วนเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบลงโทษ จะมีจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2522) พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากและเด็กที่มีการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีคะแนนการตัดสินใจทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่มีลักษณะตรงข้าม และการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจทางจริยธรรม

จึงสรุปได้ว่า ในวัยก่อนเรียนเด็กจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมให้ประพฤติปฏิบัติตามค่านิยมที่สังคมคาดหวัง โดยผ่านการฝึกหัดซ้ำหรือทำให้รู้เป็นแบบอย่างจากผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดนั่นเอง

ระดับการศึกษาของบิดามารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ได้มีรายงานผลการวิจัยมากมายทั้งที่กระทำในต่างประเทศและในประเทศไทย ระบุว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีผลต่อวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างยิ่ง ดังเช่น Meier (1981) (อ้างจาก Walther, 1982 : 6) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า "มาตรฐานทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้นและการได้รับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นของประชากร จะมีผลต่อการให้การศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูบุตรในครอบครัวของคนหลาย ๆ ทาง ยิ่งมาตรฐานการศึกษาหรือการฝึกฝนอบรมสูงขึ้นเพียงไร ก็หมายความว่าครอบครัวนั้นจะยิ่งมีสถานะทางการเงินสูงขึ้นพร้อมกันไปด้วย อาจถือเป็นกฎได้ว่าลูก ๆ จะได้รับผลจากความรู้อ่อนแอและแสงสวามหาไปด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแม่โดยตรงนั้น Bronfenbrenner (1982) กล่าวว่า "ระดับการศึกษาของแม่มีผลต่อปฏิสัมพันธ์กับบุตร กล่าวคือ แม่ที่มีการศึกษาสูงและประกอบอาชีพนอกบ้าน จะมีผลในทางบวกในการอบรมสั่งสอนบุตรสาวมากกว่าบุตรชาย

ในประเทศไทยก็มีผู้ทำการศึกษาถึงความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่าง ๆ นิยมใช้ ดังเช่น กฤตยา กฤษณาวิจิตร (2514 : 148) พบว่า บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกัน

กล่าวคือ บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงหรือตั้งแต่อุচ্ฌศึกษาขึ้นไป ฝึกบุตรให้ประสบความสำเร็จในค่านาง ๆ และฝึกให้บุตรเป็นอิสระมากกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ หรือน้อยกว่าระดับอุচ্ฌศึกษา

ระดับการศึกษาของครอบครัวยังมีความสำคัญต่อการแสดงบทบาทของพ่อ ทั้งจะเห็นได้จากการศึกษาวิจัยของ วาสนา ศรีมณี และคณะ (2517) ซึ่งพบว่า ในครอบครัวที่มีการศึกษาคำ พ่อมักจะไม่วาใจใส่ต่อครอบครัวเลย ยิ่งถ้าครอบครัวที่แม่เป็นโรคจิตด้วย แล้ว การดูแล เลี้ยงดูลูกของครอบครัวนั้นก็จะมีชวคแคลนความเอาใจใส่และความรัก ความอบอุ่นเป็นอย่างมาก

การประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ในต่างประเทศ ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบจากการทำงานนอกบ้าน (ประกอบอาชีพ) ของมารดาที่มีต่อการพัฒนาการของบุตร ดังเช่นในปี ค.ศ. 1980 ได้มีการอ้างหลักฐานที่บ่งว่าการทำงานนอกบ้านของมารดาที่มีแนวโน้มที่จะมีผลดีต่อบุตรสาว แต่อาจมีอิทธิพลในทางลบต่อบุตรชาย และผลการศึกษาค้นคว้าหลายชิ้น ยังชี้ให้เห็นว่า บุตรสาวจากครอบครัวที่มารดาทำงานนอกบ้านมีแนวโน้มที่จะนิยมชมชอบมารดามากขึ้น มีความคิดรวบยอดในทางที่ดีขึ้นต่อบทบาทของเพศหญิง และมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้มีความอิสระ

(Bronfenbrenner. 1982 อ้างจาก Bandura. 1967 ; Baruch. 1972 ; Below. 1969 ; Douvan. 1963 ; Peterson. 1958 ; Smith. 1969) ยิ่งถ้ามารดาที่มีการศึกษาควแล้ว อิทธิพลที่มีต่อบุตรสาวก็จะทวียิ่งขึ้น ดังเช่นการศึกษาของ Stuckey และคณะ (1982) พบว่า มารดาที่มีการศึกษาคดี ซึ่งประกอบอาชีพนอกบ้าน จะมีอิทธิพลในทางบวกในการอบรมสั่งสอนบุตรสาวมากกว่าบุตรชาย และบุตรชายได้รับความสนใจมากกว่าในครอบครัวที่มารดาไม่ประกอบอาชีพ ขณะที่บุตรสาวได้รับความสนใจมากกว่าในครอบครัวที่มารดาประกอบอาชีพ

สำหรับในประเทศไทย ยังไม่พบการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของมารดาที่ประกอบอาชีพนอกบ้านกับพัฒนาการของเด็กโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเด็กอยู่ในวัยก่อนเรียน ดังจะเห็นได้จากการรวบรวมผลงานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย ซึ่งกระทำขึ้นในปี พ.ศ. 2526 (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการศึกษาและอบรม 2526) ซึ่งไม่พบผลงานวิจัยดังกล่าว อย่างไรก็ตาม จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (2524) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของ

มารคาที่ทำงาน (ประกอบอาชีพ) กับมารคาที่ไม่ทำงานในแหล่งชุมชนแออัดแห่งหนึ่งใน กรุงเทพฯ โดยศึกษาจากครอบครัวรายได้น้อย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมากกับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นมารคาของเด็กซึ่งเป็นครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมปานกลางและค่อนข้างสูง ในการวิจัยดังกล่าว พบว่า ระดับทางวัฒนธรรมของมารคาซึ่งใช้เกณฑ์ คัดเลือกจากการศึกษาและมาตรฐานความเป็นอยู่ จัดอยู่ในระดับต่ำ มารคากลุ่มนี้พยายาม ฝึกลูกให้ช่วยตัวเองตั้งแต่อายุน้อย ฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบตั้งแต่อายุ 3 - 6 ปี ้วย การสอนและแนะนำให้เด็กดูแลสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ฯลฯ

จึงสรุปได้ว่า การประกอบอาชีพหรือไม่ประกอบอาชีพของมารคามีผลต่อการอบรม เลี้ยงดูบุตร และขอพัฒนาการของบุตรอีกด้วย

ความพร้อมทางการเรียน

แนวคิดเรื่องความพร้อมทางการเรียน เริ่มปรากฏชัดเจนจากการที่รุสโซ (จิระประภา บุญนิทย์ 2525 : 1 อ้างอิงจาก Rousseau. 1712 - 1778) เสนอแนะว่า "การศึกษาควรจัดให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็ก ควรให้โอกาสเด็ก ได้เติบโตเต็มที่ คือ มีความพร้อมในการเรียนเสียก่อน จึงจะเริ่มจัดการศึกษาอย่างมี ระบบให้กับเขา" รุสโซ ได้อธิบายไว้ในหนังสือชื่อ EMILE ว่า "จงปล่อยให้ธรรมชาติ อบรมขัดเกลาเด็กก่อนที่จะทำหน้าที่ยอบรมให้การศึกษาแก่เขา...ท่านคงเกรงจะเสียเวลา แก่ท่านต้องเข้าใจว่า ไม่สอนเลยดีกว่าสอนผิด ๆ เพราะเด็กที่ได้รับการสอนผิด ๆ จะอยู่ ห่างไกลคุณธรรมความดีมากกว่าเด็กที่ยังไม่ได้รับการสอนอะไรเลย...พึงจำไว้ว่า จะใช้ วิธีใดสอน ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน...อย่าสอนล่วงหน้า เพราะบทเรียน เช่นนั้นต้องใช้สติปัญญาสูง"

จากข้อเสนอแนะของ รุสโซ ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการตระหนักในความ สำคัญของความพร้อมที่มีต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ ควรให้เด็กมีความพร้อมเสียก่อนจึงจะสอน จะช่วย ให้เด็กเรียนได้ง่าย สนุก และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและโรงเรียน

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กในระยะต่อมา ได้ให้ความสำคัญ เกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนของเด็กมากขึ้นโดยลำดับ ได้มีการศึกษาค้นคว้าและให้ นิยามในเรื่องของความพร้อมทางการเรียนไว้มากมาย เช่น กูด (Good. 1973 : 442) กล่าวว่า ความพร้อม คือ ความเต็มใจ ความต้องการ และความสามารถที่จะกระทำ กิจกรรมที่กำหนดให้ ความพร้อมจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน ประสมการพัฒนามา สติปัญญา และอารมณ์

ในประเทศไทย ทวี สุรเมธี (2521) ได้ศึกษาความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดชุมพร โดยศึกษาเด็กอายุ 6 ปี 4 เดือนถึง 7 ปี 4 เดือน และยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน เขาพบว่า เด็กที่มีความพร้อมในการอ่านแตกต่างกัน จะมีองค์ประกอบต่าง ๆ ค่อนข้างแตกต่างกันด้วย คือ การประกอบอาชีพของหัวหน้าครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง จำนวนพี่น้องของเด็ก ลำดับการเกิดของเด็ก รายได้ของครอบครัว การใช้สื่อมวลชนของครอบครัว และที่กึ่งของครอบครัว

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา (2521) ได้ให้ความหมายของความพร้อมของเด็กอนุบาล (วัยก่อนเข้าเรียน) ว่า คือความพร้อมเบื้องต้นของเด็กที่จะรับรู้ ได้แก่ ความพร้อมทางกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา เพื่อเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไปนั่นเอง ส่วน น้อมฤดี จงพยุหะ และคนอื่น ๆ (2516 : 48 - 49) กล่าวว่า หมายถึงสภาวะที่ผู้เรียนมีความเหมาะสมกับการเรียนอันเนื่องมาจากการมีวุฒิภาวะทางกายเพียงพอ มีประสบการณ์เดิมที่เหมาะสม มีอารมณ์และการปรับตัวที่ดี มีความสนใจและตั้งใจที่จะเรียน พูลศิริ แก้วกลางศึก (2519 : 30) เห็นว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ หมายถึงสภาวะสุดถึงขีดและประสบการณ์เดิมที่เหมาะสมกับการเรียนหรือการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้สะดวก ซึ่งเป็นของบุคคลหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะ ความพร้อมทางการเรียนนี้จะขึ้นกับพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ ก็จะเห็นได้จากนิยามของสมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย (2525) ที่กล่าวว่า ความพร้อมคือ พัฒนาการของเด็กที่ออกมาถึงระดับหนึ่ง ซึ่งทำให้เด็กมีความสามารถที่จะทำ หรือเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ได้อย่างราบรื่น นั่นก็หมายความว่า เด็กได้มีความเจริญงอกงามถึงระดับหนึ่งของวุฒิภาวะทางกาย อารมณ์สังคมและปัญญา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้เขาก้าวไปสู่การเรียนรู้ใหม่อย่างไคล

ครอบครัวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ก็จะเห็นได้จากประมวญ ทิศสินสัน (2509 : 60 - 61) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กซึ่งติดตัวมาจากบ้าน มีประโยชน์ต่อการเริ่มเรียนของเด็กเป็นอย่างมาก ถ้าเด็กมีพื้นฐานที่มาก่อนเข้าโรงเรียน เด็กก็พร้อมที่จะรับการสอน ความพร้อมที่เกิดจากพื้นฐานการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน จะสังเกตได้จากลักษณะต่อไปนี้

1. ความสามารถที่จะเล่าเรื่องราวจากรูปภาพได้
2. คุณภาพทางภาษาพูด

3. ความสามารถในการตั้งใจฟัง

4. ความอยากอ่านหนังสือออก

5. ความสามารถในการกำหนดรู้เกี่ยวกับ หัว-ก้อย ชาย-ขวา ฯลฯ

ในประเทศไทย ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยมีผลบังคับใช้กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2521 ได้กำหนดเนื้อหาของการเตรียมความพร้อมไว้ดังนี้ (ศึกษาธิการ, กระทรวง 2520 : 71 - 73)

1. การสังเกตและจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามรูปร่าง ขนาด และสี
2. การบอกตำแหน่งของสิ่งของ
3. การเปรียบเทียบจำนวนโดยจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง
4. การเปรียบเทียบขนาดและรูปร่างของสิ่งของ
5. การเปรียบเทียบน้ำหนัก
6. การเปรียบเทียบความยาวและความสูง
7. ฝึกลีลาในการเขียนเส้นตามแบบที่กำหนดให้

องค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความพร้อม

พ่อแม่สามารถจะช่วยส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของลูกได้อย่างมาก ทั้งจะเห็นได้จากผลการศึกษาวิจัยต่าง ๆ เช่น เฮบบล์ทเวท (Hubblethwaite, 1976 : 4335 - A) ได้ศึกษาเรื่องความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นเด็กอนุบาลรวม 132 คน พบว่า ลูกที่พ่อแม่สนใจในการศึกษาของบุตรมาก จะมีความพร้อมในการเรียนมาก พ่อแม่ที่สนใจการศึกษาของบุตรน้อย บุตรก็จะมีความพร้อมในการเรียนน้อย

การที่พ่อแม่จะให้ความสนใจต่อการพัฒนาการของลูกได้มากน้อยเพียงไรนั้น สภาพทางภูมิหลังของครอบครัวก็มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก ดังเช่น Halpern (1972 : 1515 - A) ได้ศึกษาเด็กอนุบาล 104 คน และสอบถามแม่ของเด็ก 99 คน พบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้าน เช่น อาชีพของพ่อ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในการรับรู้ (perception) และหน้าที่ของกล้ามเนื้อ (Motor function) ของเด็กอย่างยิ่ง

ข้อค้นพบข้างต้นสอดคล้องกับผลที่พบโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2522) ซึ่งทำการวิจัยการจกัทั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทย และพบว่า บิดามารดาขาดความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก ทำให้เกิดปัญหาค้นโภชนาการและขาดการสร้างเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา นอกจากนี้ยังขาดความเข้าใจในเรื่องการเตรียมความพร้อม

Sulton (1955) ได้ศึกษาองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการศึกษาชั้นอนุบาลในสหรัฐฯ โดยใช้แบบทดสอบ Metropolitan Readiness Tests เขาพบว่า คะแนนความพร้อมในการอ่านของเด็กมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่อไปนี้ เรียงตามลำดับคือ อาชีพของบิดา การเดินทางท่องเที่ยวของครอบครัว การเล่นเกมล่าฟัน และการไปห้องสมุดต่าง ๆ ส่วน Scarth (1973) ได้ศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อความพร้อมของเด็กอนุบาล โดยใช้แบบทดสอบเดียวกัน เขาพบว่าฐานะทางเศรษฐกิจเป็นตัวทำนายความพร้อมของเด็ก และระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของเด็ก ผลที่พบนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Cocker (1966) ซึ่งศึกษาเด็กอเมริกัน โดยใช้แบบทดสอบความพร้อมเดียวกันกับข้างต้น และพบว่า นักเรียนที่มาจากรอยครวฐานะเศรษฐกิจต่างกัน จะมีความพร้อมต่างกัน

ความพร้อมทางการเรียนกับสัดส่วนทางร่างกาย

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ระดับของความพร้อมทางการเรียนในฐานะเป็นเกณฑ์ที่ใช้วัดจะก่อให้เกิดนิยามคามอายุของการเข้าเรียนภาคบังคับ และตามความต้องการของทางราชการตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Dey. 1958) และยังเป็นที่ยกเถียงกันว่า ไม่ว่าระดับที่มีอยู่ของความพร้อมทางการเรียนจะเป็นเช่นไร อายุตามปฏิทินอย่างเดียวจะไม่เป็นตัวพยากรณ์ที่เพียงพอ (Ilg, Ames & Apell. 1965)

ด้วยเหตุนี จึงได้มีการสร้างแบบทดสอบหรือเครื่องมือต่าง ๆ เกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนเพื่อจะใช้จำแนกเด็กในช่วงที่จะเข้าโรงเรียน ด้วยความพยายามที่จะทำนายความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนในอนาคต (Hetzer & Tent. 1958 : Ilg & Ames. 1964 ; Johansson. 1965 ; Rey. 1952) อย่างไรก็ตามความพร้อมทาง

การเรียนรู้เกี่ยวกับภาวะทางกายภาพและทางจิตชีวภาพ (physical and psychobiological Aspects) ได้ถูกละเลยมาโดยลำดับทั้งจากการวิจัยเชิงทฤษฎีและเชิงประยุกต์ ในการปฏิบัติจริง แม้แต่การตรวจร่างกายและการตรวจระบบประสาทขั้นต้นยังไม่ค่อยจะได้รับการรวมเข้าในการประเมินความพร้อมทางการเรียนรู้ที่ปฏิบัติกันอยู่เป็นประจำ

ในระยะต่อมา ได้มีผู้พยายามศึกษาเกณฑ์ทางกายภาพที่บ่งบอกความพร้อมทางการเรียนรู้ในประเทศทางตะวันตก Zeller (1952) ได้เสนอให้ใช้การวัดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย (anthropometric criteria) ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนของศีรษะ ขนาดของแขน และขา ที่สัมพันธ์กับรูปร่างโดยรวม Meinert (1955) ได้นำวิธีการดังกล่าวมาศึกษาอย่างเป็นระบบ แต่ก็ประสบความล้มเหลวที่จะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงส่วนต่าง ๆ เหล่านี้กับความพร้อมทางการเรียนรู้ วัดได้ในการสำรวจที่ประเทศสวีเดนครั้งหนึ่งพบว่า ความพร้อมทางสติปัญญาและความพร้อมทางสังคมโรงเรียนกับคะแนนที่ได้มาจากกรณีของ Zeller มีความสัมพันธ์กันต่ำอย่างเห็นชัด (Johansson, 1965) อย่างไรก็ตามในท่ามกลางข้อมูลด้านส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่วัดอย่างตรงไปตรงมา น้ำหนักยังเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดของความพร้อมทางการเรียนรู้ (Johansson, 1965 ; Kohen-Raz, 1969) สำหรับส่วนสูงแต่เพียงลำพังในฐานะเป็นตัววัดเพื่อทำนายความสำเร็จในทางการเรียนก็ยังไม่มียุติวิสัยมากพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องวัดความพร้อมทางการเรียนรู้ได้

ด้วยเหตุผลทั้งที่ได้มีการค้นพบข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงแม้จะศึกษาความสูงและน้ำหนัก ตลอดจนความพร้อมทางการเรียนของเด็กกลุ่มตัวอย่าง แต่ก็ไม่นำมาหาค่าความสัมพันธ์กัน คงใช้ความสูงและน้ำหนักเป็นเครื่องชี้ภาวะโภชนาการของเด็กเพียงอย่างเดียว

สภาพของเด็กที่เกี่ยวข้องกับความพร้อม

บันลือ พงษ์วัน กล่าวว่า ความพร้อมที่จะเรียนของเด็กมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสภาพในตัวเด็กเองดังต่อไปนี้ (บันลือ พงษ์วัน 2518 : 25)

1. ความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ สุขภาพของเด็ก การใช้สายตา การฟัง การพูด ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ เช่น ศากับมือ เป็นต้น

2. ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความสามารถในการลำดับเหตุการณ์จากนิทานก่อนโดฟังหรือดูภาพ ลำดับภาพได้ สติปัญญาดี จำได้แม่นยำ จะพูดหรือสิ่งอะไรก็เข้าใจง่าย

3. ความพร้อมในด้านอารมณ์ ได้แก่ รู้จักควบคุมอารมณ์ สามารถทำงานเป็นหมู่ เล่นเป็นหมู่ ไม่ทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ เป็นต้น

4. ความพร้อมในด้านจิตวิทยา ได้แก่ มีความเข้าใจในการอ่าน รู้จักฟังอย่างตั้งใจ ใช้ภาษาได้ดี

จากเอกสารที่อ้างมาข้างต้นนี้ อาจสรุปได้ว่า เด็กจะมีความพร้อมทางการเรียนก็ต่อเมื่อมีสุขภาพทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาดีพอที่จะรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะและประสบการณ์ของเด็กด้วย

การวัดความพร้อมทางการเรียน

ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความพร้อมเป็นสิ่งที่พลิกแพลงได้ ซึ่งทำให้เกิดสมมติฐานมากมายเกินไปเกี่ยวกับประสบการณ์ ซึ่งใครคนใดคนหนึ่งจะสมมุติเอาไปใช้วัด เด็กคนหนึ่งอาจมีความพร้อมสำหรับโรงเรียนอนุบาลประเภทหนึ่ง และไม่พร้อมอย่างสิ้นเชิงสำหรับโรงเรียนอีกประเภทหนึ่ง ยิ่งกว่านั้นใครคนหนึ่งยังไม่อาจคาดหวังที่จะแสดงให้เห็นถึงความพร้อมโดยปราศจากการอนุญาตให้เด็กเคลื่อนเข้าไปสู่สถานการณ์ที่เป็นเกณฑ์และปฏิบัติกันที่นั่นเป็นเวลานานพอสมควรก่อนที่จะสอบถามย้อนกลับให้แน่ใจว่าเขาพร้อมแล้วหรือยัง (Caldwell. 1970 : 6)

เครื่องมือวัดความพร้อมทางการเรียนในการวิจัยเรื่องนี้จึงตั้งอยู่บนรากฐานของการเน้นที่ผลสัมฤทธิ์เฉพาะเรื่องที่เป็นตัวแทนสิ่งที่เด็กนำติดตัวไปสู่ประสบการณ์ทางการศึกษามากกว่าในด้านของการรู้จักที่อาจพยากรณ์ได้ว่าเขาจะเรียนรู้ได้ดีเพียงไรในอนาคต เครื่องมือนี้นี้เป็นการวัดการเตรียมพร้อมของเด็กในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. การตอบสนองต่อบุคคลและสังคม ได้แก่ ความรู้ที่เด็กมีเกี่ยวกับโลกส่วนตัวของเขาเองและความสามารถของเขาที่จะปรับตัวและติดต่อกับคนอื่น ๆ ได้

2. การใช้คำศัพท์ร่วมกัน ได้แก่ ความสามารถที่จะแสดงถึงความกระตือรือร้นถึงความหมายของคำโดยการแสดงออกด้วยการกระทำหรือโดยเชื่อมโยงกับคุณภาพที่เป็นเนื้อหาของความคิดรวบยอดที่ระบุเป็นคำพูดได้

3. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจำนวน ได้แก่ ความสามารถที่จะจัดหมวดหมู่ตามปริมาณ ที่จะตัดสินมากกว่าน้อยกว่า ที่จะระบุนักถึงตำแหน่งแห่งที่ตามลำดับ

4. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการกระทำด้านประสาทสัมผัส ได้แก่ การระบุนักในคุณสมบัติทาง ๆ ทางประสาทสัมผัส (รูปร่าง ขนาด การเคลื่อนไหว สี) และสามารถที่จะปฏิบัติตามในเรื่องทรวงทรงบางอย่างที่เคลื่อนไหวและมองเห็นได้

เพื่อให้เป็นการสะดวกในการเรียกและจดจำ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดชื่อที่สั้นเพื่อความกะทัดรัดในการนำไปใช้ ดังนี้

ด้านที่ 1 เรียกว่า ความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 2 เรียกว่า ความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก

ด้านที่ 3 เรียกว่า ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแห่งที่ของสิ่งของ และ

ด้านที่ 4 เรียกว่า ความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ

จากการประมวลเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ให้ความสำคัญกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ที่เกี่ยวข้องกันกับลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ก่อนวัยเรียน ยังมีน้อยมากในประเทศไทย แม้คณะผู้วิจัยก็สนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษา เพราะได้พิจารณาเห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูตามวิธีการนี้ เป็นวิธีการที่เป็นรากฐานของการพัฒนาบุคคลในทุกด้านและจากหลักฐานที่ได้ประมวลมา ก็มีแนวโน้มที่จะบ่งชี้ให้เห็นว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ส่วนความเกี่ยวข้องระหว่างลักษณะทางชีวสังคม และภูมิหลังของครอบครัวกับความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ก็ยังไม่พบหลักฐานการวิจัยที่แน่ชัดเช่นกัน อย่างไรก็ตามจากเอกสารทางด้านทฤษฎีและผลงานการวิจัยที่รวบรวมมา ทำให้คาดได้ว่าตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ น่าจะมีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งอาจตั้งเป็นสมมติฐานในการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานของการวิจัย

ในเรื่องเกี่ยวกับองค์ประกอบทางภูมิหลังของครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร

1. เด็กที่บิดาและมารดามีการศึกษาระดับต่างกัน จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญาและจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน
2. เมื่อบิดาหรือมารดามีการศึกษาระดับต่างกัน และบิดามารดามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในปริมาณที่ต่างกัน เด็กจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน

ในเรื่องเกี่ยวกับองค์ประกอบทางชีวสังคมของเด็ก ภูมิหลังของครอบครัวและ

การอบรมเลี้ยงดูบุตรกับความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

3. เด็กที่บิดาหรือมารดามีการศึกษาระดับต่างกัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญาและจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน จะมีความพร้อมทางการเรียนต่างกัน
4. เด็กที่บิดาหรือมารดามีการศึกษาระดับต่างกัน และบิดามารดามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในปริมาณต่างกัน จะมีความพร้อมทางการเรียนต่างกัน
5. เด็กซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีจำนวนบุตรมากหรือน้อยต่างกัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญาและจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน จะมีความพร้อมทางการเรียนต่างกัน
6. เด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญาและจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน จะมีความพร้อมทางการเรียนต่างกัน
7. เด็กที่มีมารดามีลักษณะการประกอบอาชีพต่างกัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญาและจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน จะมีความพร้อมทางการเรียนต่างกัน

ในเรื่องเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการอบรมเลี้ยงดูบุตร กับความพร้อมทาง

การเรียนของเด็ก

8. เด็กที่บิดาและมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญาและจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน จะมีความพร้อมทางการเรียนต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวางแผนงาน

เมื่อเดือนมกราคม 2522 ผู้วิจัยได้ไปติดต่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งก็ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2522 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมิตามารดาเกี่ยวกับข้อมูลทางชีวสังคมของเด็กไปให้ทางโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อมอบแก่ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาซื้อใบสมัครทุกคนเพื่อให้เวลาในการตอบคำถามและขอให้นำมาส่งคืนในวันที่ยื่นใบสมัครสอบ ซึ่งในวันนั้นคณะผู้วิจัยได้ไปรอพบผู้ปกครองเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของคน พร้อมกันนั้นก็ไต่ถามการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และทำการทดสอบความพร้อมทางการเรียนของเด็กเป็นรายบุคคล โดยใช้สถานที่ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นสถานที่สัมภาษณ์ผู้ปกครองและทดสอบเด็ก

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย

ก. เด็กก่อนวัยเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองนำมาสมัครสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นเด็กเล็กโรงเรียนประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปีการศึกษา 2522 จำนวน 310 คน เป็นชาย 178 คน หญิง 132 คน มีอายุระหว่าง 56 ถึง 70 เดือน (อายุเฉลี่ย 63.04 เดือน)

ข. บิคามารคาหรือผู้ปกครองของเด็กกลุ่มนี้

การที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวก็เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ คือ

1. จากการสำรวจผลงานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทย พบว่า การวิจัยเกือบทั้งสิ้นได้กระทำกับเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมปานกลางและต่ำ ผู้วิจัยจึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างนี้ ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูง เพื่อจะได้ค้นหาวิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไทย ในระดับที่ยังไม่เป็นที่ทราบกันมากนักในแง่ของข้อเท็จจริงที่ได้จากการวิจัย

2. เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยระยะยาว การเก็บข้อมูลต้องกระทำติดต่อกันไปเป็นระยะ ๆ ต่อเนื่องกันถึง 5 ปี การศึกษาวิจัยเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ อันเป็นสถานที่ทำงานของคณะผู้วิจัย จึงสะดวกในการติดตามเก็บข้อมูลและคาดหวังไว้ว่าจะสามารถติดตามเด็กในกลุ่มตัวอย่างได้โดยใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มโครงการจนแล้วเสร็จ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ตัวแปร เกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครอบครัวเด็กในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- ก. ระดับการศึกษาของบิคามารคา
- ข. ลักษณะการประกอบอาชีพของบิดาและมารดา
- ค. บทบาทของบิคามารคาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร
- ง. จำนวนบุตรในครอบครัว
- จ. ลำดับการเกิดของเด็ก
- ฉ. เพศของเด็ก

ข. อายุของเด็ก

ข. พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กซึ่งในการวิจัยนี้ใช้น้ำหนักและส่วนสูงของเด็กเป็นเครื่องบ่งชี้โดยวัดในวันที่ทำการทดสอบความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

2. ตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากบิดามารดา ซึ่งในการวิจัยนี้มุ่งศึกษาการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาเด็ก 4 ด้านด้วยกันคือ ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรม

3. ตัวแปรเกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ซึ่งในการวิจัยนี้มุ่งศึกษาความพร้อมทางการเรียน โดยแบ่งออกเป็นความสามารถ 4 ด้านด้วยกันคือ ด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง ใช้วัดพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กในกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำตัวเลขที่ได้มาเปรียบเทียบกับตารางแสดงภาวะโภชนาการ โดยใช้น้ำหนักและส่วนสูงเป็นเกณฑ์ ซึ่งศาสตราจารย์ แพทย์หญิงเพ็ญศรี กาญจนันท์ ได้จัดทำขึ้นโดยการดัดแปลงมาจากวิธีของ Gomez ในการเปรียบเทียบนี้จะต้อนับอายุของเด็กเป็นเดือน โดยคำนวณจากอายุจริงของเด็กถึงวันที่ทำการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงนั้น และเนื่องจากตารางที่ใช้นี้เป็นตารางที่แยกเพศชายหญิงออกจากกันโดยเก็บจากการเปรียบเทียบจึงต้องคำนึงถึงเพศของเด็กด้วย เกณฑ์ดังกล่าวแสดงในตารางที่ 1 และ 2 ในภาคผนวก ง

2. แบบสอบถาม 3 ฉบับ คือ แบบสอบถามนิคามารคาเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคมของเด็กและภูมิหลังของครอบครัว แบบสอบถามนิคามารคาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร และแบบสอบถามเด็กเพื่อวัดความพร้อมทางด้านการเรียน แบบสอบถามแต่ละฉบับมีลักษณะดังนี้ คือ

ก. แบบสอบถามนิคามารคาเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคมของเด็กและภูมิหลังของครอบครัวโดยทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่ข้อความมีลักษณะทั้งแบบให้เลือกคำตอบและแบบเติมคำตอบในช่องว่าง มีข้อความทั้งหมด 22 ข้อ ทางด้านชีวสังคมของเด็กประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ลำดับการเกิด น้ำหนัก และส่วนสูงของเด็ก เป็นต้น ส่วนด้านภูมิหลังของครอบครัวประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ลักษณะการประกอบอาชีพของบิดาและมารดา รายได้ประจำเดือนของครอบครัว บทบาทของนิคามารคาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เป็นต้น (รายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามฉบับนี้ดูภาคผนวก ก.)

ข. แบบสอบถามนิคามารคาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scales) ซึ่งประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 40 ข้อ แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านที่เน้นการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ด้านละ 10 ข้อ

การสร้างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูบุตร ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาของวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนจากเอกสาร "เกณฑ์ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน" ซึ่งสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชนและองค์การเงินทุนสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ ได้ร่วมจัดทำขึ้น
2. แบ่งเนื้อหาออกเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดู 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์สังคม และด้านจริยธรรม
3. สร้างแบบสัมภาษณ์จากเนื้อหาที่ได้จัดแบ่งไว้

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้ว ไปทดลองสัมภาษณ์พ่อแม่เด็กก่อนวัยเรียน
ในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนคำถามภาษาและเนื้อหา

5. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ให้มีความต่อเนื่อง มีความถูกต้องทางคำถามภาษา
และมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่ต้องการ

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญทางการพัฒนาเด็ก
ก่อนวัยเรียน 3 ท่านให้ช่วยพิจารณาถ้อยคำที่คลุมเครือความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำมา
พิมพ์เป็นเครื่องมือที่ใช้จริงต่อไป

ในการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการสัมภาษณ์
บิตามารดาของเด็กในกลุ่มประชากรจริงมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงอยู่
ในเกณฑ์สูง ($r_{tt} = 0.87$)

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นร่างกาย

คุณฝึกให้ลูกรู้จักทำความสะอาดอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหรือไม่ (เช่น
รักษาความสะอาดของเล็บ แขน จมูก ปาก ทา ทา)

ปฏิบัติเป็นประจำ

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคม

เมื่อลูกทำให้เพื่อนโกรธ คุณเคยชี้แจงให้ลูกเข้าใจและฝึกให้รู้จักขอโทษเพื่อน
ทุกครั้งหรือไม่

ปฏิบัติเป็นประจำ

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านักศึกษา

เมื่อพบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม ๆ คุณชี้ให้ลูกดูพร้อมทั้งอธิบายหรือไม่ (เช่น เห็น รังกินน้ำ ฟาแลบฟาณา)

ปฏิบัติเป็นประจำ

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

คุณเคยเล่าเรื่องหรือหารูปประกอบเกี่ยวกับบุคคลหรือสัตว์ที่กระทำความผิดต่าง ๆ ให้ลูกฟังหรือไม่

ปฏิบัติเป็นประจำ

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติเลย

จากข้อคำถามในตัวอย่างดังกล่าว คำตอบจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 ถึง 3 คะแนน คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแต่ละด้านจาก 10 ถึง 30 คะแนน และคะแนนรวมทั้ง 4 ด้าน จาก 40 ถึง 120 คะแนน

ค. แบบวัดความพร้อมทางการเรียน เป็นแบบวัดพฤติกรรมทางการเรียนรู้ ที่ให้เด็กแสดงออกด้วยคำพูดหรือการกระทำตามข้อคำถามที่กำหนด ซึ่งมีรวมทั้งหมด 64 ข้อ แบ่งวัดความพร้อมทางการเรียนออกเป็น 4 ด้านด้วยกัน คือ ความพร้อมทางการเรียน คำนวณความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม จำนวน 18 ข้อ คำนวณความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก จำนวน 12 ข้อ คำนวณความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ จำนวน 15 ข้อ และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ จำนวน 19 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ดัดแปลงมาจาก COOPERATIVE PRESCHOOL INVENTORY (REVISED EDITION - 1970) ของ Dr. Bettye M. Caldwell โดยปรับปรุงทั้งภาษาและเนื้อหาให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย และ

ไ้้นำไปทดลองใช้กับเด็กไทยก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กที่จังหวัดยะลา อุดรธานี และ ลำปาง แล้วไ้นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กไทยก่อนนำ ไปใช้จริงในการวิจัยนี้

ในการหาค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดนี้จากกลุ่มประชากร จริง โดยการหาค่าความเที่ยงแบบแบ่งครึ่งแบบทดสอบ (Split - Half Reliability) ได้ค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง ($r_{tt} = 0.88$)

ตัวอย่างแบบวัดความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และความสามารถในการ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

ชี้โหล่ของหนูให้หนูน้อยซิคะ	ถูก	ผิด
หนูช่วยเอารถสีน้ำเงินใส่ไว้ใต้จานสีฟ้าซิคะ (ใช้อุปกรณ์ประกอบ)		
	ถูก	ผิด

ตัวอย่างแบบวัดความพร้อมทางการเรียนด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิด และการแสดงออก

ถ้าหนูป่วยหนูต้องไปให้ใครรักษา	ถูก	ผิด
ลูกลอรรถยนต์หมุนอย่างไรคะ	ถูก	ผิด

ตัวอย่างแบบวัดความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่ง แหล่งที่ของสิ่งของ

กระดาษแผ่นนี้มีมุมกี่มุมคะ (ใช้อุปกรณ์ประกอบ)	ถูก	ผิด
หนูชี้ภาพขวากันกลางให้หนูน้อยซิคะ (ใช้อุปกรณ์ประกอบ)		
	ถูก	ผิด

ตัวอย่างแบบวัดความพร้อมทางการเรียนด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และ
ความสามารถในการเลียนแบบ

หนูหยิบดินสอสีส้มแล้วระบายสีลงในรูปสามเหลี่ยมซีก (ใช้อุปกรณ์ประกอบ)

หนูลองเขียนเส้นให้เหมือนที่ครูเขียนซีก (เขียนเส้นตรงหรือเส้นคดเล็กน้อย
ให้เก๋กดู)

ถูก ผิด

ถูก ผิด

ในการตอบแบบวัดนี้ ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 0 ถึง 1 คะแนน
คะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
จาก 0 ถึง 18 คะแนน คะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความคล่องแคล่วทางภาษา
การคิดและการแสดงออกจาก 0 ถึง 12 คะแนน คะแนนความพร้อมทางการเรียนด้าน
ความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแห่งที่ของสิ่งของจาก 0 ถึง 15 คะแนน และคะแนน
ความพร้อมทางการเรียนด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ
จาก 0 ถึง 19 คะแนน และคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบรวมทั้ง 4 ด้าน จาก
0 ถึง 64 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้กระทำในหลายลักษณะและหลายขั้นตอน คือ
ขั้นแรก คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามปฐมาภิคาเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคมของ
เด็กและภูมิหลังของครอบครัวไปมอบไว้กับอาจารย์โรงเรียนประถมสาธิต ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ
ในการขายใบสมัครเพื่อสมัครคัดเลือกเข้าเรียนชั้นเด็กเล็กโรงเรียนประถมสาธิต ปีการศึกษา
2522 เพื่ออาจารย์ดังกล่าวจะได้มอบแบบสอบถามนี้แก่ผู้ปกครองให้นำไปกรอกที่บ้าน และ
นำกลับมาส่งคืนในวันที่ยื่นใบสมัคร อาจารย์ผู้รับผิดชอบสมัครก็จะเก็บรวบรวมแบบสอบถามไว้
เพื่อมอบให้คณะวิจัยต่อไป

ขั้นที่สอง ในวันที่เด็กมาทำการสอบคัดเลือก เมื่อเด็กสอบเสร็จ คณะผู้วิจัยก็นำเด็กไปทำการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ซึ่งมีอาจารย์พยาบาลของโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเพียงคนเดียวโดยตลอด โดยมีผู้ช่วยครูพยาบาลเป็นผู้จดลงในแบบฟอร์มที่คณะผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ให้

ขั้นที่สาม ผู้ปกครองจะนำเด็กไปยังบริเวณที่กำหนดไว้สำหรับการเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกเป็นพื้นที่พักรอของผู้ปกครองและเด็ก ส่วนที่สองเป็นสถานที่สำหรับสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ส่วนที่สามเป็นสถานที่สำหรับทดสอบเด็ก ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบชื่อผู้ปกครองและเด็ก พร้อมทั้งหมายเลขในใบสมัคร ซึ่งจะต้องตรงกับหมายเลขในแบบบันทึกน้ำหนัก ส่วนสูงของเด็ก และในแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองกับแบบบันทึกคะแนนการทดสอบความพร้อมของเด็กด้วย เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว คณะผู้วิจัยจะแยกกันนำผู้ปกครองไปรับการสัมภาษณ์ทางหนึ่ง พร้อมกันนี้เด็กจะถูกนำไปทำการทดสอบความพร้อม ระหว่างทางที่เดินไปยังสถานที่เพื่อทำการทดสอบ ผู้วิจัยจะสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ หายตื่นเต้นหรือหวาดกลัว ซึ่งอาจจะส่งผลให้การทดสอบนั้นไม่เป็นไปตามสภาพของความเป็นจริงได้

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้สัมภาษณ์ตามารcadeเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นอาจารย์จากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ และอาจารย์ที่มาเป็นอาสาสมัครช่วยเก็บข้อมูล สำหรับการทดสอบความพร้อมทางการเรียนของเด็กนั้น ผู้ทดสอบเป็นอาจารย์จากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทั้งสิ้น บุคลากรที่เป็นผู้ร่วมเก็บข้อมูลทุกท่านได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดีให้เข้าใจถึงวิธีการที่ถูกต้องที่จะต้องใช้ให้เป็นแนวเดียวกัน และเพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูง

นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาบันทึกลงบนแผ่นรหัส (Coding Sheet) สำหรับนำไปเจาะบัตร (Punch Card) เพื่อเตรียมบัตรที่เจาะเรียบร้อยแล้วไปเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ตามสมมติฐานของการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพื้นฐาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย ใช้เทียบน้ำหนักและส่วนสูงกับเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อดูภาวะโภชนาการ แล้วนำมาหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์คะแนนการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาทั้ง 4 ด้านรวมกัน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญาและจริยธรรม และคะแนนการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน โดยศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

3.1 ระดับการศึกษาของบิดากับของมารดา

3.2 ระดับการศึกษาของบิดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรม

เลี้ยงดูบุตร

3.3 ระดับการศึกษาของมารดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรม

เลี้ยงดูบุตร

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์คะแนนความพร้อมทางการเรียนของเด็กแบบรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของและด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และความสามารถในการเลียนแบบ และคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบแยกเฉพาะด้าน โดยศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

4.1 ระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาทั้ง

4 ด้านรวมกัน และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน

4.2 ระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา
รวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน

- 4.3 ระดับการศึกษาของนิสิตกับบทบาทของนิสิตในการอบรม
เลี้ยงดูบุตร
- 4.4 ระดับการศึกษาของมารดากับบทบาทของนิสิตในการอบรม
เลี้ยงดูบุตร
- 4.5 จำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา
ทั้ง 4 ด้านรวมกัน และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน
- 4.6 ลำดับการเกิดของเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา
รวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน
- 4.7 ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น
การพัฒนา รวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน
- 4.8 การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาความรู้ร่างกายกับที่เน้นการพัฒนา
ด้านอารมณ์สังคม
- 4.9 การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านที่ละ 2 ด้าน
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 และ 3 คือ การวิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบสองทาง (TWO - WAY ANALYSIS OF VARIANCE) ถ้าพบปฏิสัมพันธ์
ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์
ผลย่อย (Analysis of Variance for Simple Effects) และถ้าพบความ
แตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความ
แตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของ นิวแมน-คูลส์
ในการวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทาง
สังคมศาสตร์ (SPSS)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำเสนอต่อไปนี้ แบ่งออกเป็นสี่ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์พัฒนาการทางร่างกาย ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทั้ง 4 ด้านรวมกัน (ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรม) และคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามลักษณะภูมิหลังของครอบครัว ตัวแปรที่นำมาพิจารณาร่วมกันในส่วนนี้คือ ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา และบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนของเด็กรวม 4 ด้าน (ด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ) และคะแนนความพร้อมเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามลักษณะภูมิหลังของครอบครัวที่ละตัวแปร คือ ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา จำนวนบุตรในครอบครัว ลำดับการเกิดของเด็ก ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา และบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรรวมกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน

ต่อไปนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังกล่าว

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ก. พิจารณากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางชีวสังคมของเด็กและภูมิหลังของครอบครัว (ดูตาราง 1 ในภาคผนวก ค)

ศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 310 คน จำแนกเป็นชาย 178 คน หญิง 132 คน มีอายุระหว่าง 56 ถึง 70 เดือน (อายุเฉลี่ย 63.04 เดือน)

เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดาและมารดาของเด็กในกลุ่มตัวอย่างนั้น บิดามีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 52.3 จึงนับได้ว่าเป็นผู้มีการศึกษาระดับสูงในการวิจัยนี้ ส่วนการศึกษาของมารดานั้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง กล่าวคือ มารดาซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและประโยคอาชีวศึกษาหรืออนุปริญญา มีร้อยละ 45.1 และระดับปริญญาตรีหรือสูงขึ้นไป ร้อยละ 34.6

ลักษณะอาชีพของบิดาเด็กกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับราชการ ร้อยละ 25.8 สำหรับมารดานั้น ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพคือ รับราชการ รับจ้าง และค้าขาย ร้อยละ 22.6, 31.3 และ 16.5 ตามลำดับ มีจำนวนน้อยที่ไม่ได้ประกอบอาชีพคือ เป็นแม่บ้าน ร้อยละ 29.6

รายได้ประจำเดือนของครอบครัวเด็กในกลุ่มตัวอย่างนี้ นับว่ามีรายได้ระดับปานกลางค่อนข้างสูงถึงระดับสูง กล่าวคือ ครอบครัวซึ่งมีรายได้ระหว่าง 5,000 ถึง 10,000 บาทต่อเดือนมีเพียงร้อยละ 34.5 ส่วนครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไปต่อเดือน มีถึงร้อยละ 49.3

เด็กในกลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งมาจากครอบครัวที่มีจำนวนบุตรสองคน (ร้อยละ 48.7) และส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว (ร้อยละ 59) ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเหล่านี้คือ บิดามารดาของเด็กเอง (ร้อยละ 85.2) เมื่อถามว่าบิดามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหรือไม่ ผู้ตอบแบบสอบถาม (บิดาหรือมารดาของเด็ก) เกือบทั้งหมดตอบว่า บิดามีส่วนในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และจากการตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ตอบระบุว่า บิดามีส่วนช่วยในการเลี้ยงดูและอบรมบุตร พบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมค่านิยมคุณธรรมและสังคมแก่เด็ก เช่น เล่นกีฬากับบุตร พาบุตรไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น

จึงอาจกล่าวได้ว่าบิคาของเด็กในกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมช่วยในการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาความสามารถและสติปัญญามากกว่าด้าน "การกินอยู่หลับนอน"

จากการสำรวจ พบว่า เด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กที่เคยอยู่ในโรงเรียนอนุบาล หรือสถานรับเลี้ยงเด็กมาก่อนแล้วทั้งสิ้น ส่วนระยะเวลาที่อยู่นั้นอาจแตกต่างกันไป เช่น พบว่า มีเด็กร้อยละ 54.4 เคยอยู่ในสถานที่ยกเล่งมาเป็นระยะเวลาประมาณ 12 ถึง 24 เดือน และเด็กร้อยละ 20.7 เคยอยู่มาเป็นระยะเวลา 25 ถึง 36 เดือน

เมื่อถามถึงความมุ่งหวังของบิดามารดาที่จะให้บุตร (คนที่ได้รับเลือกอยู่ในกลุ่มตัวอย่างนี้) เลือกประกอบอาชีพใดในอนาคต พบว่า บิดามารดาร้อยละ 36.1 ตอบว่า "แล้วแต่ระดับสติปัญญาของลูก" บิดามารดาร้อยละ 17.5 ตอบว่า "ยังไม่ได้คิด" สำหรับกลุ่มบิดามารดาที่ระบุลักษณะอาชีพที่มุ่งหวังจะให้บุตรเลือกนั้น ปรากฏว่า บิดามารดาร้อยละ 25.5 มุ่งหวังจะให้บุตรของตนเป็นแพทย์ ส่วนอาชีพอื่น ๆ เช่น วิศวกร ทหาร ตำรวจ นักกฎหมาย นักธุรกิจ ครู อาจารย์ เป็นต้นนั้น พบว่า บิดามารดาของเด็กกลุ่มนี้มีความมุ่งหวังที่จะให้บุตรเลือกคิดเป็นจำนวนไม่เกินร้อยละ 10

เกี่ยวกับความหวังที่บิดามารดาความบุตรของตนควรจะได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากทางโรงเรียนมากที่สุดนั้น ปรากฏว่า บิดามารดาร้อยละ 59.2 จากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด คาดหวังว่าบุตรควรจะได้รับ การพัฒนา ด้านสติปัญญาจากทางโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 46 คาดหวังว่าบุตรควรจะได้รับ การพัฒนา ด้านอารมณ์สังคมจากโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 15.1 คาดหวังว่าบุตรควรจะได้รับ การพัฒนา ด้านจริยธรรมจากโรงเรียนมากที่สุด และร้อยละ 10.9 คาดหวังว่าบุตรควรจะได้รับ การพัฒนา ด้านร่างกายมากที่สุด (ดูตาราง 2 ในภาคผนวก ก)

ข. พิจารณากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากบิดามารดา (ดูตาราง 3 ในภาคผนวก ก) การวิจัยนี้ได้จำแนกการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากบิดามารดาออกเป็น 5 ลักษณะ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทั้ง 4 ด้านรวมกัน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรม และการอบรม

เลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน พบว่า เด็กในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับการอบรม
 เลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมคิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 65 ถึง 92 เป็นกลุ่มที่ได้รับการ
 อบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมน้อย ส่วนเด็กที่ได้รับความคะแนนตั้งแต่ 93 ถึง 110 เป็น
 กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมปานกลาง และเด็กที่ได้รับความคะแนน 111
 ถึง 120 ถือเป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมมาก สำหรับการอบรม
 เลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านนั้น เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้น
 ร่างกายมีคะแนนเฉลี่ย 26.87 มีพิสัย 18 ถึง 30 คะแนน ถือว่าเด็กที่ได้รับความคะแนน 18
 ถึง 24 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นร่างกายน้อย เด็กที่รับ
 คะแนน 25 ถึง 28 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นร่างกายปานกลาง
 และเด็กที่ได้รับความคะแนน 29 ถึง 30 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้น
 ร่างกายมาก เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคม พบว่า เด็กใน
 กลุ่มตัวอย่างได้รับความคะแนนการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวโดยเฉลี่ยเท่ากับ 24.87 มีพิสัย 16 ถึง
 30 คะแนน ถือว่าเด็กที่ได้รับความคะแนนตั้งแต่ 16 ถึง 22 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 ที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคมน้อย เด็กที่ได้รับความคะแนนตั้งแต่ 23 ถึง 27 เป็นกลุ่มที่รับ
 การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคมปานกลาง และเด็กที่ได้รับความคะแนนตั้งแต่
 28 ถึง 30 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคมมาก เด็กกลุ่ม
 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นสติปัญญามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.69 มีพิสัย 11
 ถึง 30 คะแนน ถือว่าเด็กที่ได้รับความคะแนนตั้งแต่ 11 ถึง 21 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 ที่เน้นการพัฒนาค้นสติปัญญาน้อย เด็กที่ได้รับความคะแนนตั้งแต่ 22 ถึง 27 เป็นกลุ่มที่รับการ
 อบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นสติปัญญาปานกลาง และเด็กที่ได้รับความคะแนน 28 ถึง 30 เป็น
 กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นสติปัญญามาก ท้ายที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดู
 ที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรม เด็กกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นดังกล่าว
 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.13 มีพิสัย 15 ถึง 30 คะแนน โดยถือว่าเด็กที่ได้รับความ
 คะแนนตั้งแต่ 15 ถึง 21 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรมน้อย เด็ก

ที่ได้รับคะแนน 22 ถึง 27 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมปานกลาง และเด็กที่ได้รับคะแนน 28 ถึง 30 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมมาก

ค. พิจารณาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพร้อมทางการเรียนของเด็ก (ดูตาราง 4 ในภาคผนวก ค) การวิจัยนี้จำแนกความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนออกเป็น 5 ลักษณะ คือ ความพร้อมทางการเรียนรวม และความพร้อมทางการเรียนเฉพาะด้าน ได้แก่ ความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของและด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เด็กในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้คะแนนความพร้อมทางการเรียนรวมโดยเฉลี่ย 51.84 มีพิสัย 21 ถึง 64 คะแนน สำหรับความพร้อมเฉพาะด้านนั้น พบว่า เด็กในกลุ่มตัวอย่างได้รับคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ย 14.34 มีพิสัย 2 ถึง 18 คะแนน ได้รับคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกโดยเฉลี่ย 9.52 มีพิสัย 2 ถึง 12 คะแนน ได้รับคะแนนความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของโดยเฉลี่ย 12.58 มีพิสัย 4 ถึง 15 และได้รับคะแนนความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบโดยเฉลี่ย 15.38 มีพิสัย 7 ถึง 19 คะแนน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์พัฒนาการทางร่างกาย

ก. พิจารณากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะพัฒนาการด้านร่างกายและภาวะโภชนาการ (ดูตาราง 1 - 4 ในภาคผนวก ง และในตาราง 1 ข้างล่างนี้)

ตาราง 1 การวิเคราะห์ลักษณะพัฒนาการด้านร่างกายและภาวะโภชนาการ

ภาวะโภชนาการ ของเด็กเมื่อแยก ตามเพศ	จำนวน คน	ภาวะโภชนาการเมื่อใช้น้ำหนัก เป็นเกณฑ์				ภาวะโภชนาการเมื่อใช้ส่วนสูง เป็นเกณฑ์			
		ปกติ	ขาดโปรตีนและกำลังงาน			ปกติ	ขาดโปรตีนและกำลังงาน		
			ระดับ เริ่มต้น	ระดับ ปานกลาง	ระดับ รุนแรง		ระดับ เริ่มต้น	ระดับ ปานกลาง	ระดับ รุนแรง
เด็กชาย	178	171	7	-	-	165	12	1	-
เด็กหญิง	132	123	9	-	-	107	24	1	-
รวม	310	294	16	-	-	272	36	2	-

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าเด็กในกลุ่มตัวอย่าง ถึงแม้จะอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจปานกลางค่อนข้างสูง แต่ก็ยังมีความบกพร่องทางโภชนาการอยู่ในระดับเริ่มต้น (ระดับ 1) ถึง 16 คน (5.16%) เมื่อพิจารณาโดยใช้น้ำหนักเป็นเกณฑ์ แต่เมื่อพิจารณาโดยใช้ส่วนสูงเป็นเกณฑ์ อัตราการบกพร่องทางโภชนาการยิ่งเพิ่มขึ้น คือ มีการขาดโปรตีนและกำลังงานระดับเริ่มต้น (ระดับ 1) ถึง 36 คน (11.66%) และระดับปานกลาง (ระดับ 2) อีก 2 คน (0.64%) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ จะเห็นว่าเด็กชายมีภาวะทุพโภชนาการ 3.93% (7 คน) ซึ่งน้อยกว่าเด็กหญิงที่มีภาวะทุพโภชนาการถึง 6.82% (9 คน) เมื่อพิจารณาโดยใช้น้ำหนักเป็นเกณฑ์ และเมื่อใช้ส่วนสูงเป็นเกณฑ์ เด็กชายจะมีภาวะทุพโภชนาการ 7.88% (13 คน) ส่วนเด็กหญิงจะมีภาวะทุพโภชนาการถึง 23.36% (25 คน) จึงสรุปได้ว่าเด็กก่อนวัยเรียนในกลุ่มนี้ เด็กหญิงมีภาวะทุพโภชนาการมากกว่าเด็กชาย ไม่ว่าจะใช้น้ำหนักหรือส่วนสูงเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา และส่วนใหญ่เป็นความบกพร่องในระดับเริ่มต้น (ดูแผนภาพที่ 1 - 4 ในภาคผนวก ง)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม (กล่าวคือ รวมด้านร่างกาย อารมณ์สังคม ศักยภาพ และจริยธรรม) และคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว ปรากฏผลดังนี้

3.1 ระดับการศึกษาของบิดากับของมารดา ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์สังคม ด้านศักยภาพ และด้านจริยธรรม โดยพิจารณาความระดับการศึกษาของบิดากับของมารดา พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดาและของมารดา และยังไม่แปรปรวนไปตามระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา อีกด้วย (ดูจากตาราง 1 ในภาคผนวก จ)

3.2 ระดับการศึกษาของบิดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ตาราง 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับบทบาทของบิดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา	รวม			ด้านจริยธรรม		
แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F	df	MS	F
ระดับการศึกษาของบิดา(ก)	2	273.20	3.09*	2	44.45	3.90*
บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร(ข)	1	2.17	< 1	1	1	< 1
ก + ข	2	9.10	< 1	2	5.88	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	304	88.40		304	11.40	

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับบทบาทของ บิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของ บิดาและบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร แต่พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดู ที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรม แปรปรวนไปตามระดับการ ศึกษาของบิดา ตาราง 2 ประกอบ กล่าวคือเด็กที่มีบิดามีการศึกษาระดับปานกลางและ สูง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรมอย่าง เหมาะสมมากกว่าเด็กที่มีบิดามีระดับการศึกษาต่ำ ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนการอบรมเลี้ยงดู ที่เน้นการพัฒนาด้านทั้งกล่าวในกลุ่มที่มีบิดามีการศึกษาระดับปานกลางและระดับสูง พบว่า ไม่แตกต่างกัน (ดูจากตาราง 2 และ 3 ในภาคผนวก จ)

สำหรับคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์สังคม และด้านสติปัญญา พบว่า ไม่แปรปรวนไปตามระดับการศึกษาของบิดาและบทบาทของบิดา มารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

3.3 ระดับการศึกษาของมารดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดู บุตร

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดากับบทบาทของ บิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของ มารดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และยังไม่แปรปรวนไปตามระดับการ ศึกษาของมารดาหรือบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอีกด้วย (ดูจากตาราง 4 ในภาคผนวก จ)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนของเด็ก

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนของเด็กแบบรวม ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมด้าน ความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่ง แหล่งที่ของสิ่งของ และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ กับคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบที่แยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว ปรากฏผลดังนี้

4.1 ระดับการศึกษาของนิกากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน

4.1.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแยกแบบเฉพาะด้าน โดยพิจารณาความถี่แปรอิสระ 2 ตัว คือ ระดับการศึกษาของ นิกากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาความถี่การศึกษาของนิกากับคะแนนการ อบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม

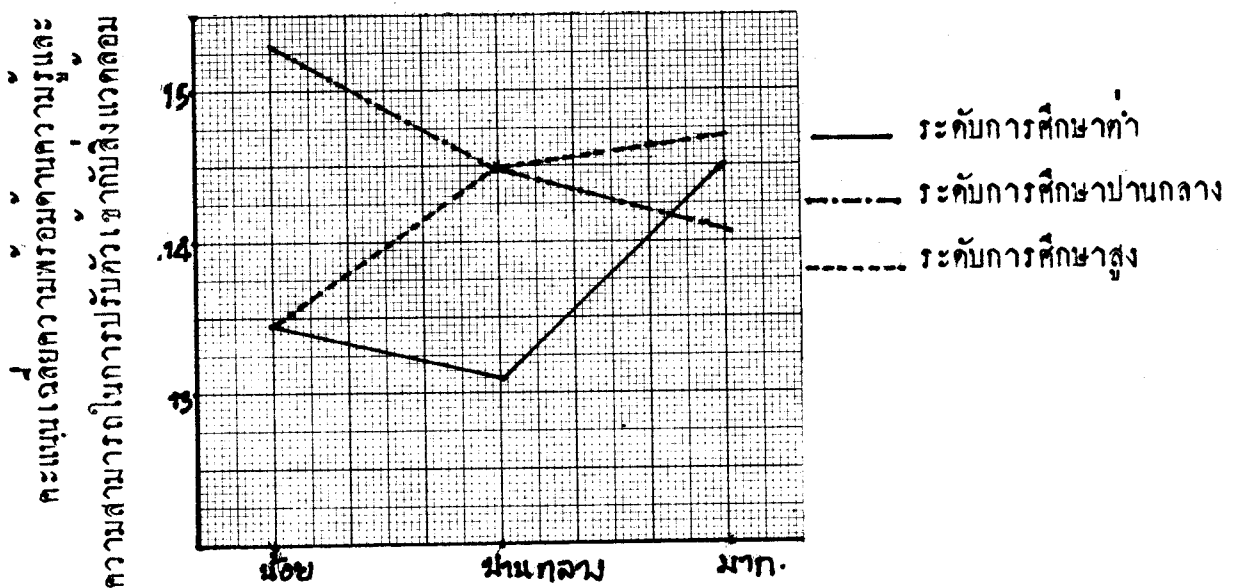
แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของนิกา (ก)	2	5.70	1.07
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม (ข)	2	4.48	< 1
ก + ข	4	13.11	2.45 *
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	5.35	

*p < .05

จากตาราง 3 แสดงว่าคะแนนพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของนิกากับคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แปรปรวนไปตามระดับการศึกษาของนิกาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม ดังแสดงในแผนภาพ

เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา และการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวมได้ชัดเจนขึ้น จึงนำค่าเฉลี่ยของคะแนนความพร้อมดังกล่าวมาเสนอในลักษณะกราฟเส้นตรง ปรากฏผลดังแสดงในแผนภาพ 3

แผนภาพ 3 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมแยกตามระดับการศึกษาของบิดา และการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม



ปริมาณการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม

จากแผนภาพ 3 แสดงแนวโน้มว่า เด็กกลุ่มที่มีบิดามีระดับการศึกษาปานกลาง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมน้อย จะมีความแปรปรวนด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้องของกลุ่ม และผู้วิจัยได้นำข้อมูลส่วนที่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวดังกล่าว

มาทำการวิเคราะห์ผลย่อย (Analysis of Variance for Simple Effect)

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ที่รายละเอียดได้ที่ตาราง 5 และ 6 ในภาคผนวก จ ซึ่งพบว่า คะแนนความพร้อมด้านความรู้ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมระหว่างกลุ่มที่แยกตามการศึกษาของบิดาแต่ละระดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมน้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนความพร้อมด้านดังกล่าวของเด็กที่มีคามิการศึกษาระดับต่างกัน 3 ระดับในกลุ่มซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมน้อย พบแนวโน้มว่าเด็กกลุ่มที่มีคามิการศึกษาระดับปานกลาง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมน้อย มีความพร้อมด้านดังกล่าวนี้มากกว่าเด็กที่มีคามิการศึกษาระดับสูงหรือต่ำ และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมน้อยเช่นเดียวกัน (ดูตาราง 7 ในภาคผนวก จ)

สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม คะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ พบว่า ไม่แปรปรวนไปคามิปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม

4.1.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวดังต่อไปนี้คือ

- ระดับการศึกษาของบิดา กับ การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย
- ระดับการศึกษาของบิดา กับ การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคม
- ระดับการศึกษาของบิดา กับ การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา

- ระดับการศึกษาของบิดา กับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น

การพัฒนาค่านจริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะ คำน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่สองตัวดังกล่าว พบว่า คะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะคำน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ดู จากตาราง 8, 9, 10 และ 11 ในภาคผนวก จ) แต่ความพร้อมรวมแปรปรวนไป ตามระดับการศึกษาของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูการเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยในตาราง 12 ในภาคผนวก จ) โดยเด็กที่มีบิดามีการศึกษาระดับสูง มี คะแนนเฉลี่ยความพร้อมแบบรวม ($\bar{X} = 52.54$) มากกว่าเด็กที่มีบิดามีการศึกษาระดับต่ำ ($\bar{X} = 49.44$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการเปรียบเทียบคะแนน เฉลี่ยความพร้อมรวมดังกล่าวระหว่างเด็กกลุ่มที่มีบิดามีการศึกษาระดับสูงกับปานกลางและ ปานกลางกับต่ำ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่างกัน ส่วนความพร้อมแต่ละคำนทั้ง 4 คำน ไม่แปรปรวนไปตามระดับการศึกษาของบิดาและคะแนนการอบรมเลี้ยงดู

4.2 ระดับการศึกษาของมารดา กับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะคำน

4.2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะคำน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ ระดับการศึกษาของ มารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อม
 ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยพิจารณาตาม
 ระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม

ความพร้อม	รวม			ด้านการรับรู้ประสาทสัมผัส		
แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารดา (ก)	2	170.11	4.22*	2	15.84	3.17*
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการ พัฒนารวม (ข)	2	71.21	1.76	2	8.36	1.67
ก + ข	4	32.88	< 1	4	3.46	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	40.33		301	4.99	

*p < .05

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวมและความพร้อมเฉพาะ
 ด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม พบว่า คะแนนความพร้อมรวมและความพร้อมเฉพาะด้าน ไม่แปรปรวนไปตาม
 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม
 แต่พบว่ามีเพียงคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและ
 ความสามารถในการเลียนแบบเท่านั้นที่แปรปรวนไปตามระดับการศึกษาของมารดาอย่างมีนัย
 สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดูในตาราง 4 ประกอบ กล่าวคือ เด็กกลุ่มที่มารดามีการศึกษา
 ระดับสูงมีความพร้อมทั้งกล่าวมากกว่าเด็กกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนความพร้อมทั้งกล่าว ระหว่างกลุ่มที่มารดามี

การศึกษาระดับสูง กับระดับปานกลาง และระดับปานกลางกับระดับต่ำ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่างกัน (ดูตาราง 13 และ 14 ในภาคผนวก จ)

4.2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวดังต่อไปนี้คือ

- ระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาค้นร่างกาย
- ระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาค้นอารมณ์สังคม
- ระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาค้นสติปัญญา
- ระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาค้นจริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวมและคะแนนความพร้อมเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระทั้งสองตัวดังกล่าว พบว่า คะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาค้นอารมณ์สังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลในตาราง 5

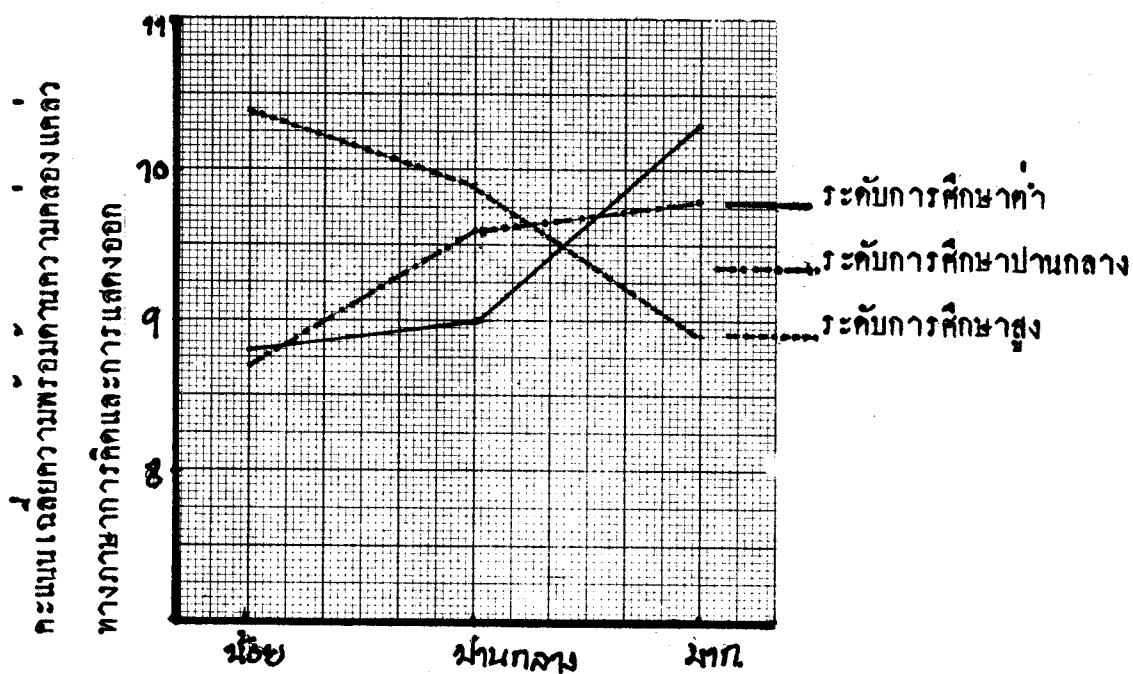
ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาค้นอารมณ์สังคม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารดา (ก)	2	2.99	< 1
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาค้นอารมณ์สังคม(ข)	2	2.53	< 1
ก + ข	4	14.67	4.04*
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	3.62	

*p < .05

เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษา การคิดและการแสดงออกที่จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่ เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมให้ชัดเจนขึ้น จึงนำค่าเฉลี่ยของคะแนนความพร้อมดังกล่าว มาเสนอในลักษณะกราฟเส้นตรง ปรากฏผลดังแสดงในแผนภาพ 4

แผนภาพ 4 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและ การแสดงออกแยกตามระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม



ปริมาณการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม

และการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อ 4.2.2 ยังพบอีกว่า คะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนากิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏในตาราง 6

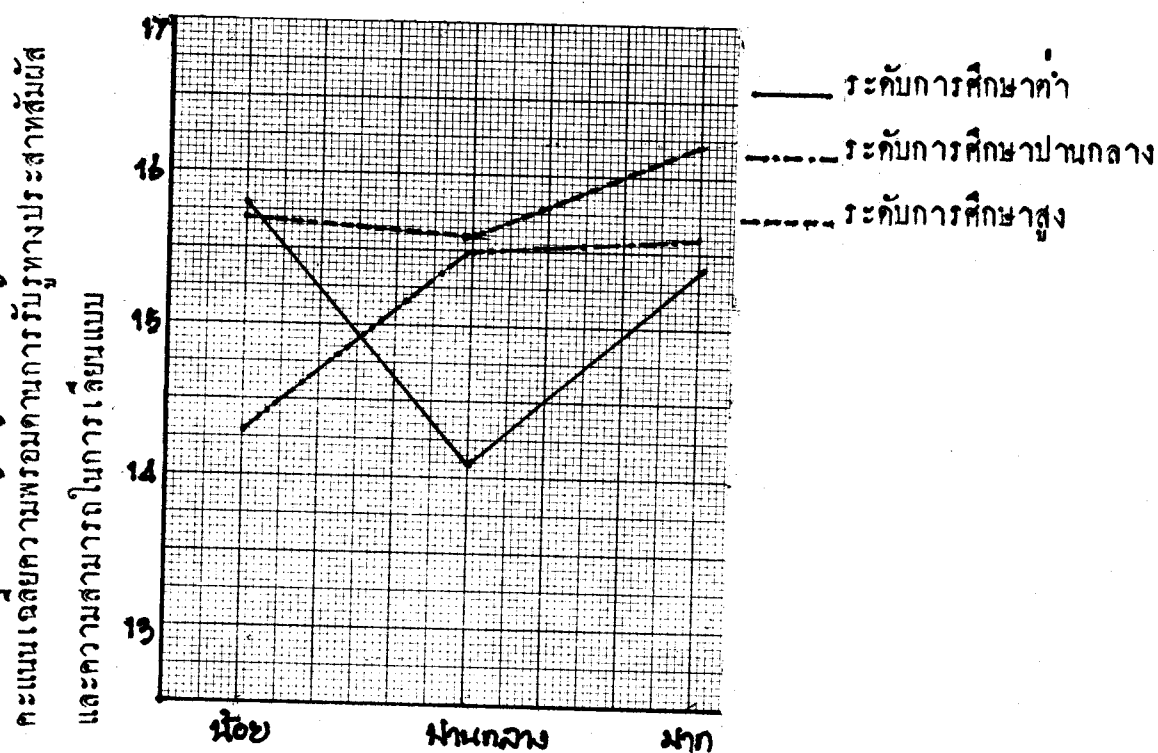
ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดาและคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากิจกรรม

ความพร้อม	รวม			ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส		
	df	MS	F	df	MS	F
แหล่งความแปรปรวน						
ระดับการศึกษาของมารดา (ก)	2	187.55	4.79*	2	16.66	3.43 *
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากิจกรรม (ข)	2	87.02	2.22	2	9.36	1.93
ก + ข	4	111.58	2.85*	4	113.66	2.81 *
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	39.18		301	4.85	

*p .05

และเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของคะแนนความพร้อมทั้งกล่าวที่จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากิจกรรมได้ชัดเจนขึ้น จึงนำค่าเฉลี่ยของคะแนนความพร้อมทั้งกล่าวมาเสนอในลักษณะกราฟเส้นตรง ปรากฏผลดังแสดงในแผนภาพ 5 และ 6 ตามลำดับ

แผนภาพ 6 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบแยกตามระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม



ปริมาณการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

จากแผนภาพ 5 และ 6 แสดงแนวโน้มว่า เด็กกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับสูง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมสูง จะมีความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และความสามารถในการเลียนแบบมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม (ดูตาราง 5 และ 6 ในภาคผนวก จ ประกอบ)

เมื่อนำข้อมูลส่วนที่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวดังกล่าวมาวิเคราะห์ ผลย่อย (ดูตาราง 28 ในภาคผนวก จ) พบว่า คะแนนความพร้อมรวม และ ความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ ระหว่างเด็กที่ มารดามีการศึกษาต่างกัน 3 ระดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้น จริยธรรมปานกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็ก ที่มารดามีการศึกษาระดับสูง และระดับปานกลาง ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการ พัฒนาค้นจริยธรรมปานกลางเช่นเดียวกัน มีคะแนนความพร้อมทางการเรียนรวม และ ความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ มากกว่า เด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรม ปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความ พร้อมดังกล่าวระหว่างเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูงกับระดับปานกลาง และได้รับการ อบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรมปานกลางเช่นเดียวกัน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย ไม่ต่างกัน (ดูตาราง 30 และ 31 ในภาคผนวก จ) นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ผลย่อย ยังพบว่า คะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความ สามารถในการเลียนแบบ ระหว่างเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรม ต่างกัน 3 ระดับ ในกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 (ดูตาราง 29 ในภาคผนวก จ) โดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรมมากและน้อยในกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำเช่นเดียวกัน มีคะแนนความพร้อมรวมและความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการ เลียนแบบมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรมปานกลาง ในกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบ คะแนนความพร้อมดังกล่าว ระหว่างเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรม มากกับน้อยในกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำเช่นเดียวกัน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่างกัน (ดูตาราง 32 และ 33 ในภาคผนวก จ)

4.3 ระดับการศึกษาของนิกากับบทบาทของนิกามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของนิกากับบทบาทของนิกามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของนิกา (ก)	2	145.52	3.56 *
บทบาทของนิกามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร (ข)	1	<1	<1
ก + ข	2	42.94	1.05
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	304	40.93	

* $p < .05$

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของนิกากับบทบาทของนิกามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่า คะแนนความพร้อมทั้งกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของนิกากับบทบาทของนิกามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร แต่พบว่า ความพร้อมแบบรวมแปรปรวนไปตามระดับการศึกษาของนิกาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏผลในตาราง 7 (ดูตารางเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในตาราง 12 ภาคผนวก จ) โดยเด็กที่นิกามีระดับการศึกษาสูงมีความพร้อมรวมมากกว่าเด็กที่นิกามีระดับการศึกษาน้อยกว่า

4.4 ระดับการศึกษาของมารดาที่พบทางของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดาที่พบทางของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

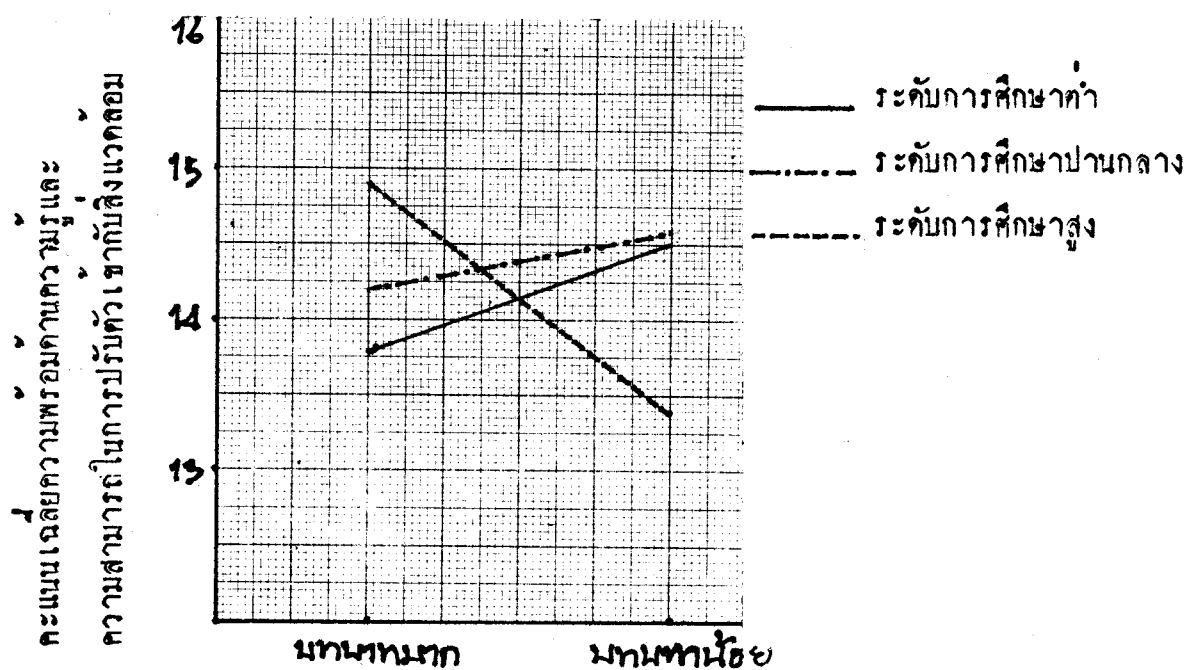
ความพร้อม	รวม	ด้านความรู้และความสามารถในการปรับ				ด้านความรู้เกี่ยวกับ				ด้านการรับรู้ทาง			
		df	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	
แหล่งความแปรปรวน													
ระดับการศึกษาของมารดา(ก)	2	202.75	5.02*	12.44	2.33	14.99	3.58*	17.34	8.47*				
บทบาทของบิดามารดาในการ													
อบรมเลี้ยงดูบุตร (ข)	1	1	1	1.25	<1	2.96	<1	<1	<1				
ก + ข	2	65.92	1.63	13.07	3.39*	<1	<1	7.67	1.54				
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	304	40.40		5.35		4.13		4.99					

*p < .05

จากตาราง 8 พบว่าคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดาที่พบทางของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความพร้อมรวม และความพร้อมด้านอื่น ๆ ที่เหลือ พบว่า ไม่แปรปรวนไปมาตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว ทั้งถาวรและแปรปรวนไปตามระดับการศึกษาของมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในตาราง 13, 14 และ 15 ในภาคผนวก จ) โดยเด็กที่มีการศึกษาระดับสูง มีความพร้อมรวม ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งของสิ่งของ และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากกว่าเด็กที่มีความ

เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดาและบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงนำค่าเฉลี่ยของคะแนนความพร้อมดังกล่าวมาเสนอในลักษณะกราฟเส้นตรง ปรากฏผลดังแสดงในแผนภาพ 7.

แผนภาพ 7 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม แยกตามระดับการศึกษาของมารดา และบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร



บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

แผนภาพ 7 แสดงแนวโน้มว่า เด็กกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับสูง และบิดามารดา มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก จะมีคะแนนความพร้อมด้านนี้มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม (ดูตาราง 7 ในภาคผนวก จ ประกอบ)

เมื่อนำข้อมูลพบว่าระดับการศึกษาของมารดาและบทบาทของนิคามารดาในการ
อบรมเลี้ยงดูบุตรที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้า
กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาวิเคราะห์ผลย่อย (ดูตาราง 34
ในภาคผนวก จ) พบว่า คะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัว
เข้ากับสิ่งแวดล้อมระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับ ในกลุ่มที่นิคามารดา
มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูง และนิคามารดาที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก
มีความพร้อมด้านความรู้ และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
(คะแนนเฉลี่ย 14.91) มากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ และนิคามารดาที่มีบทบาท
ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก (คะแนนเฉลี่ย 13.76) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนเด็กที่มารดามีการศึกษานานกลาง และนิคามารดาที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก
มีคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านดังกล่าวไม่ต่างจากเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูงและต่ำ
และนิคามารดาที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากเช่นเดียวกัน (ดูตาราง 36 ใน
ภาคผนวก จ) นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ผลย่อย (ดูตาราง 35 ในภาคผนวก จ)
ยังพบว่า คะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
ระหว่างเด็กที่มารดาที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากหรือน้อยต่างกัน ในกลุ่มมารดา
มีการศึกษาระดับสูง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำ
คะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนมาเปรียบเทียบกัน พบว่า เด็กที่มารดามีการศึกษา
ระดับสูงและนิคามารดาที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก มีความพร้อม
ด้านความรู้ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (คะแนนเฉลี่ย 14.91) มากกว่า
เด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูง แต่นิคามารดาที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรน้อย
(คะแนนเฉลี่ย 13.44)

4.5 จำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา และทิศทางการพัฒนาเฉพาะด้าน

4.5.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามจำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะด้านโดยพิจารณาตามจำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา

ความพร้อม	รวม		ด้านความรู้ความสามารถในการปรับตัว		ด้านการรับรูทางประสาทสัมผัส	
แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F	MS	F	F
จำนวนบุตรในครอบครัว (ก)	2	244.72	6.20*	31.92	6.13*	23.60 4.78 *
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา (ข)	2	88.96	2.26	4.50	1	8.95 1.79
ก + ข	4	62.51	1.59	10.90	1.94	4.19 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	39.45		5.21		4.93

*p < .05

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะ
 กัน โดยพิจารณาความจำวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา
 รวม พบว่า ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว และไม่
 แปรปรวนไปตามคะแนนการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม แต่ความพร้อมรวม
 ความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และความพร้อม
 ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ แปรปรวนไปตาม
 จำนวนบุตรในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูตาราง 9) กล่าวคือ
 เด็กในครอบครัวที่มีบุตร 1 คน และ 2 คน มีความพร้อม 3 ลักษณะดังกล่าวมากกว่า
 เด็กในครอบครัวที่มีจำนวนบุตร 3 คนหรือมากกว่าขึ้นไป (ดูการเปรียบเทียบคะแนน
 เฉลี่ยในตาราง 37, 38 และ 39 ในภาคผนวก จ)

4.5.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม
 และแบบแยกเฉพาะกัน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวดังต่อไปนี้คือ

- จำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น
 การพัฒนากาย

- จำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น
 การพัฒนากายอารมณ์สังคม

- จำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น
 การพัฒนากายสติปัญญา

- จำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น
 การพัฒนากายจริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะ
 กัน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวดังกล่าวข้างต้น พบว่า คะแนนความพร้อม
 รวมและคะแนนความพร้อมเฉพาะด้าน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรใน
 ครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแต่ละด้านดังกล่าว แต่พบว่าคุณสมบัติความพร้อมรวม

ความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบแปรปรวนไปตามจำนวนบุตรในครอบครัว (ดูตาราง 41 ถึง 43 ในภาคผนวก จ และดูการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในตาราง 37, 38 และ 39) กล่าวคือ เด็กในครอบครัวที่มีบุตร 1 คน และ 2 คน มีความพร้อม 3 ลักษณะดังกล่าว มากกว่าเด็กในครอบครัวที่มีจำนวนบุตร 3 คนหรือมากกว่าขึ้นไป

4.6 ลำดับการเกิดของเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน

4.6.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะแต่ละด้าน โดยพิจารณาตามลำดับการเกิดของเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม

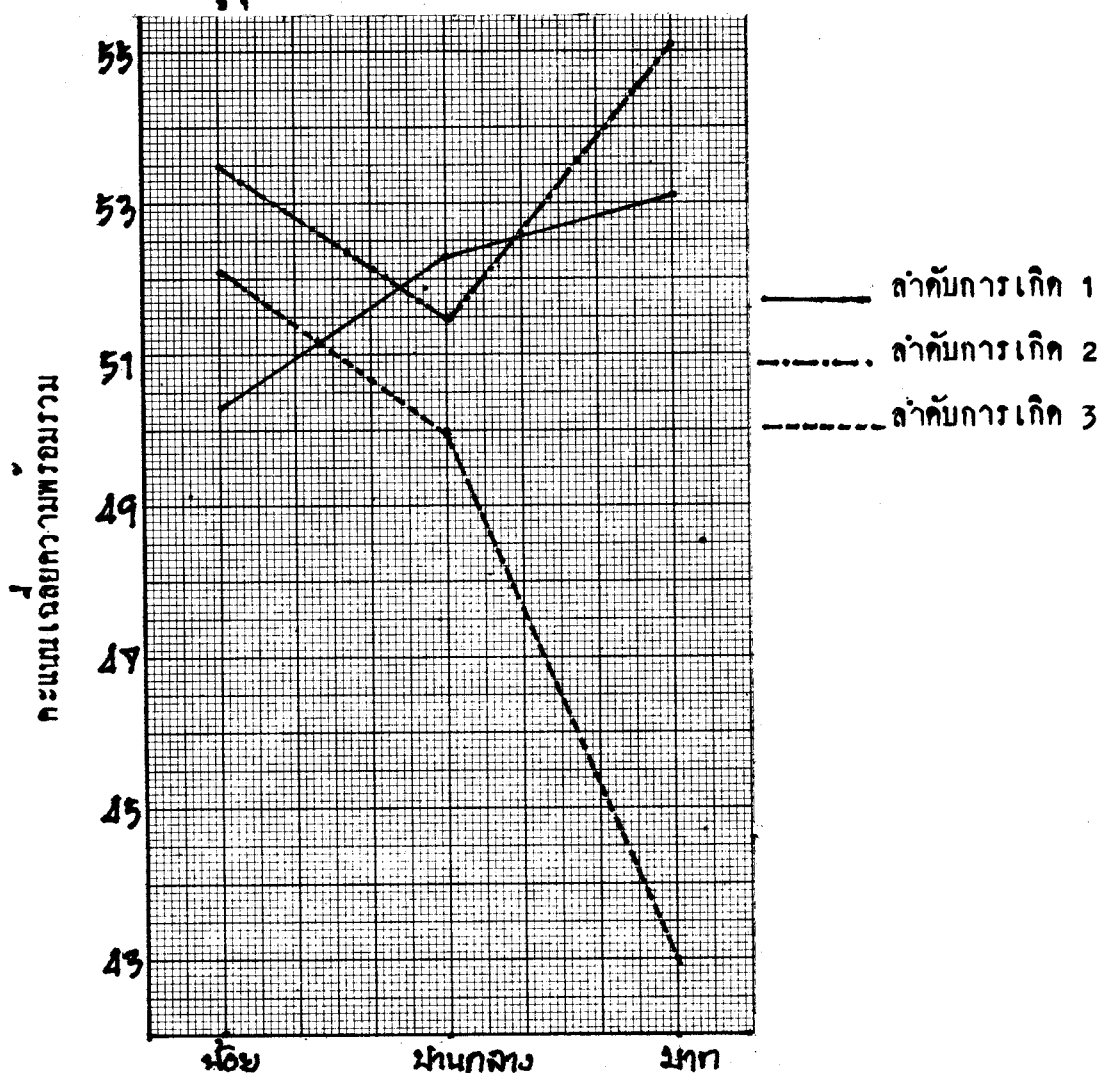
ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาตามลำดับการเกิดของเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลำดับการเกิดของเด็ก (ก)	2	19.61	3.65*
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม (ข)	2	7.27	1.35
ก + ข	4	3.81	1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	5.38	

* $p < .05$

และเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของคะแนนความพร้อมรวม ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ ที่จำแนกตามลำดับการเกิดของเด็กและการอบรมเลี้ยงดูบุตรได้ชัดเจนขึ้น จึงนำค่าเฉลี่ยของคะแนนความพร้อมดังกล่าวมาเสนอในลักษณะกราฟเส้นตรง ปรากฏผลดังแสดงในแผนภาพ 8, 9 และ 10 ตามลำดับ

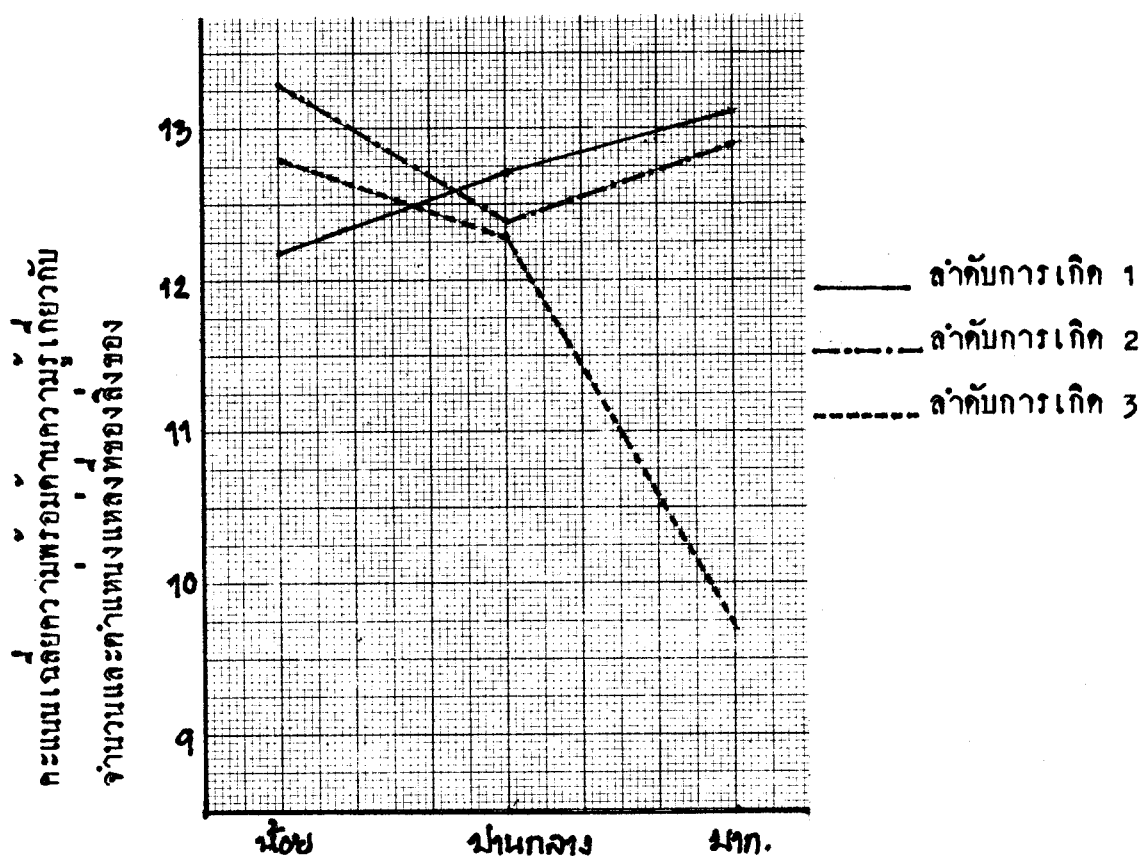
แผนภาพ 8 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมรวม แยกตามลำดับการเกิดของเด็กและการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม



ปริมาณการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม

จากแผนภาพ 8 แสดงแนวโน้มว่า เด็กกลุ่มที่มีลำดับการเกิดที่ 2 และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมมาก จะมีความพร้อมรวมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม (ดูตาราง 8 ในภาคผนวก จ ประกอบ)

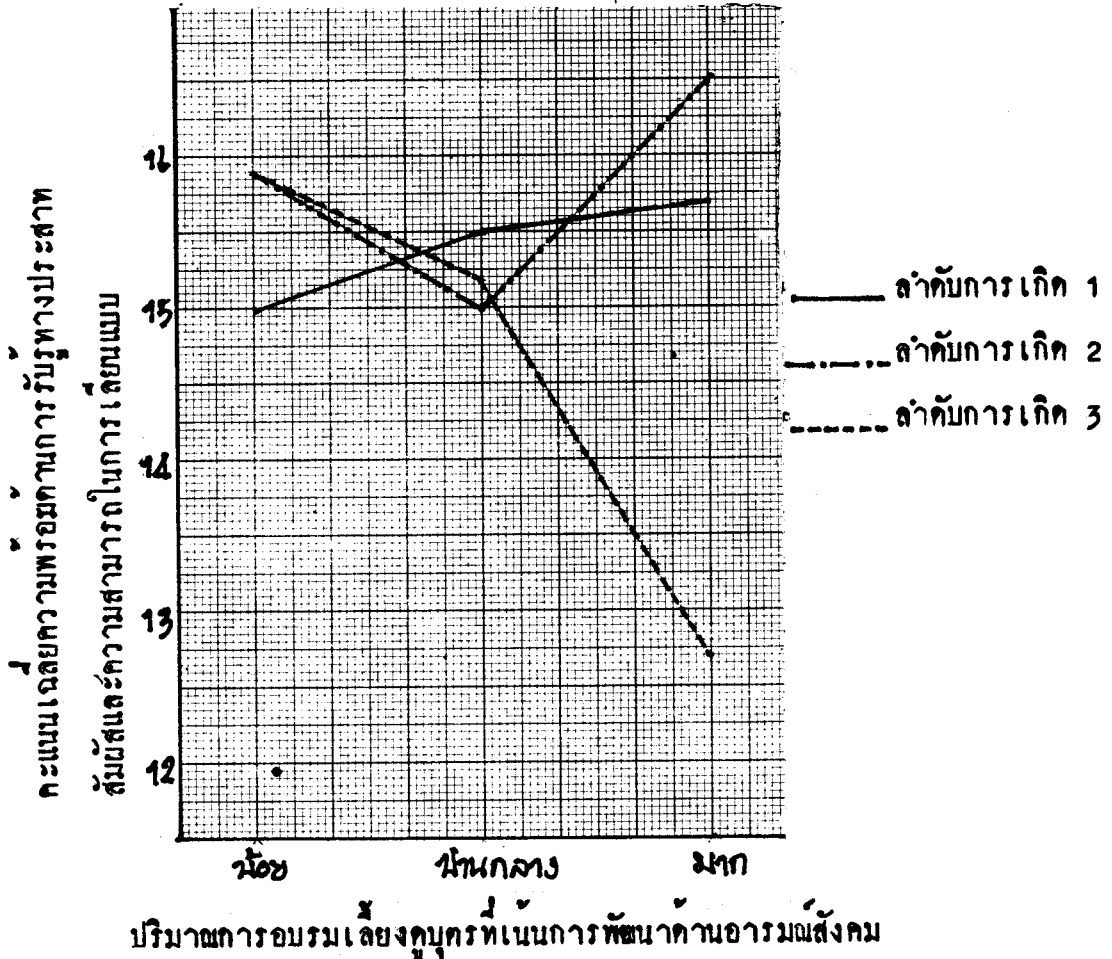
แผนภาพ 9 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ แยกตามลำดับการเกิดของเด็กและการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม



ปริมาณการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม

จากแผนภาพ 9 แสดงแนวโน้มว่า เด็กกลุ่มที่มีลำดับการเกิดที่ 2 และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมน้อย จะมีความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของทุกกลุ่ม

แผนภาพ 10 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ แยกตามลำดับการเกิดและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม



จากแผนภาพ 10 แสดงแนวโน้มว่า เด็กกลุ่มที่มีลำดับการเกิดที่ 2 และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมมาก จะมีความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่น ๆ (ดูตาราง 9 ในภาคผนวก ค)

เมื่อนำข้อมูลส่วนที่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวดังกล่าวมาวิเคราะห์ผลย่อย (ดูตาราง 48 และ 49 ในภาคผนวก จ) พบว่า ความพร้อมรวม ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ ระหว่างเด็กที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน 3 ลำดับ ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมมาก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนความพร้อมด้านดังกล่าว พบว่า เด็กที่เป็นบุตรคนที่ 1 และที่ 2 ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมมาก เป็นเด็กที่มีความพร้อมด้านดังกล่าวมากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 3 หรือถัดไป ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมด้านดังกล่าวของเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 1 และ 2 ซึ่งต่างได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมมากใกล้เคียงกัน พบว่า คะแนนเฉลี่ยไม่ต่างกัน (ดูตาราง 50, 51 และ 52 ในภาคผนวก จ)

และผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อ 4.6.2 ยังพบอีกว่า ความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม แปรปรวนไปตามลำดับการเกิดของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูจากตาราง 45, 46 และ 47 ในภาคผนวก จ และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในตาราง 44 ในภาคผนวก จ) กล่าวคือ เด็กที่เป็นบุตรคนที่ 2 มีความพร้อมด้านดังกล่าวมากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 3 หรือถัดไป

4.7 ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน

4.7.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวมและความพร้อมเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 2 ตัวคือ ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม รายละเอียดแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา (ก)	1	15.96	4.30*
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม (ข)	2	9.23	2.48
ก + ข	2	0.97	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	3.72	

* $p < .05$

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม พบว่า ความพร้อมทั้งกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนารวม แต่เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า มีเพียงความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกเท่านั้นที่แปรปรวนไปตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เด็กที่มารดาประกอบอาชีพมีความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก (คะแนนเฉลี่ย 9.67) มากกว่าเด็กที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ (คะแนนเฉลี่ย 8.15)

4.7.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวดังต่อไปนี้คือ

- ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนากาย
- ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม
- ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสติปัญญา
- ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมจริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และความพร้อมเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวดังกล่าว พบว่า ความพร้อมดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวข้างต้น แต่เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า ความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก แปรปรวนไปตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูตาราง 53 ถึง 56 ในภาคผนวก จ) เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยพบว่า เด็กกลุ่มที่มารดาประกอบอาชีพมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกมากกว่าเด็กกลุ่มที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ

ในการวิเคราะห์เพิ่มเติมนอกเหนือจากสมมติฐาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดาและเพศของเด็ก พบว่า คะแนนความพร้อมดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว แต่เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า ความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก แปรปรวนไปตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดาและเพศของเด็ก

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูตาราง 57 ในภาคผนวก จ) โดยเด็กที่มารดาประกอบอาชีพมีความพร้อมค่านับมากกว่าเด็กที่มารดาไม่ประกอบอาชีพ และเด็กชายมีความพร้อมค่านับมากกว่าเด็กหญิง

4.8 การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านที่ละ 2 ด้าน

4.8.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวมและความพร้อมเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวดังต่อไปนี้

- การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกายกับที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคม
- การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกายกับที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา
- การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกายกับที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม
- การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมกับที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา
- การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมกับที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม
- การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญากับที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวมและความพร้อมเฉพาะด้าน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวข้างต้น พบว่า ความพร้อมทั้งกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวดังกล่าวนั้น (ดูในตาราง 58 ถึง 63 ในภาคผนวก จ) แต่เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า มีเพียงคะแนนความพร้อมค่านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกเท่านั้น ที่

แปรปรวนไปตามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงไว้ในตาราง 13

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญาที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา(ก)	2	6.23	1.69
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม (ข)	2	11.33	3.07 *
ก + ข	4	3.50	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	3.70	

*p < .05

และจากการเปรียบเทียบคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกระหว่างกลุ่มเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมมาก ปานกลาง และน้อย พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมมากและปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 9.79 และ 9.56 ตามลำดับ) มีคะแนนความพร้อมด้านมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมน้อย (คะแนนเฉลี่ย 8.89) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมด้านทั้งกล่าว ระหว่างเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมมาก และปานกลาง พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่างกัน (ดูในตาราง 64 ในภาคผนวก จ)

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ ประการแรกเพื่อศึกษาพัฒนาการค่าน้ำร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียนในกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากภาวะโภชนาการ ประการที่สองเพื่อศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่าน้ำต่าง ๆ โดยพิจารณาความลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครอบครัว และประการที่สามเพื่อศึกษาความพร้อมทางการเรียนค่าน้ำต่าง ๆ ของเด็ก โดยพิจารณาความลักษณะทางชีวสังคม ภูมิหลังของครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร

กลุ่มประชากร

ในการวิจัยภาคสนามนี้ กลุ่มประชากรคือ บิดามารดาของเด็กที่นำบุตรมาสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนประถมสาธิต มศว ประสานมิตร ปีการศึกษา 2522 จำนวน 310 ครอบครัว และบุตรจำนวน 310 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 56 - 70 เดือน เป็นชาย 178 คน หญิง 132 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. แบบสอบถามบิดามารดาเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางชีวสังคมและภูมิหลังของครอบครัวเด็ก

2. แบบสัมภาษณ์ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งแบ่งออกเป็นคำถามใหญ่ ๆ 4 คำถาม แต่ละคำถามประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ ซึ่งครอบคลุมวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญาและจริยธรรม

3. แบบวัดความพร้อมของเด็กซึ่งประกอบด้วยคำถามและคำสั่งให้เด็กปฏิบัติ ความความเข้าใจของเขารวมทั้งสิ้น 64 ข้อ แบบวัดนี้อาจจำแนกตามลักษณะเฉพาะของความสามารถได้เป็น 4 ด้านคือ หนึ่ง ด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม สอง ด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก สาม ด้านการรู้จักจำนวนและตำแหน่งแห่งที่ของสิ่งของ และ สี่ ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ

4. เครื่องชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงที่ได้มาตรฐานรวมทั้งแบบบันทึกน้ำหนักและส่วนสูงของเด็ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทาคาสถิติพื้นฐาน

2. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เพื่อทดสอบความแตกต่างของวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร และความพร้อมของเด็กที่มีองค์ประกอบทางชีวสังคม และภูมิหลังทางครอบครัวแตกต่างกัน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของ Newman Keuls โดยกำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 8 ข้อ โดยแยกตามลักษณะของตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

ในเรื่องเกี่ยวกับองค์ประกอบทางภูมิหลังของครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่า "เด็กที่มีความสามารถมีระดับการศึกษาค่ากันจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน"

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวมและแบบแยกเฉพาะค่า ไม่แปรปรวน ไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดาและของมารดา กล่าวคือ เด็กไม่ว่าบิดาและมารดาจะมีการศึกษาระดับสูง ปานกลางหรือต่ำ ก็ตาม ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ทุกด้านรวมกัน และเมื่อแยกพิจารณาที่ละค่าก็ยังพบว่าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

สมมติฐานที่ 2 ตั้งไว้ว่า "เมื่อบิดาหรือมารดา มีระดับการศึกษาค่ากันและบิดามารดา มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในปริมาณที่ค่ากัน บุตรจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน"

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทั้งแบบรวมและแบบแยกเฉพาะค่า โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่าการอบรมเลี้ยงดูทั้งกล่าว ไม่แปรปรวน ไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวพบว่า ระดับการศึกษาของบิดาเกี่ยวข้องกับ การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านจริยธรรม กล่าวคือ เด็กกลุ่มที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงและปานกลางจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งกล่าวอย่างเหมาะสมกว่าเด็กที่มีความรู้ระดับการศึกษาต่ำ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเด็กที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูง กับเด็กที่มีความรู้ระดับการศึกษากว่า ปานกลาง พบว่า เด็กทั้งสองกลุ่มได้รับการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่า การอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

สรุปว่า ผลการวิจัยมีไต่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาของบิดามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวม และที่เน้นเฉพาะด้านจริยธรรม

ในเรื่ององค์ประกอบทางชีวสังคมของเด็ก ภูมิหลังของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูบุตรกับความพร้อมของเด็ก

สมมติฐานที่ 3 กล่าวว่า "เด็กที่บิดาหรือมารดามีการศึกษาระดับต่างกันและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน จะมีความพร้อมต่างกัน"

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมของเด็กแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน

ก. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมของเด็กแบบรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวม พบว่า ความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของเด็กแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวม กล่าวคือ มีแนวโน้มว่าเด็กที่บิดามีการศึกษาระดับปานกลางและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวมน้อยจะมีความพร้อมด้านดังกล่าวมากกว่าเด็กที่บิดามีการศึกษาระดับสูงหรือต่ำ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวมน้อยใกล้เคียงกัน

อย่างไรก็ตาม ไม่พบว่าความพร้อมของเด็กแบบรวมและแบบแยกเฉพาะค่านอื่น 3 ค่าน
แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการ
พัฒนาแบบรวม

ข. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมของเด็กแบบรวม และ
แบบแยกเฉพาะค่าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น
การพัฒนาทางร่างกาย พบว่า ความพร้อมของเด็กทั้งแบบรวมและแบบแยกเฉพาะค่าน
ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการ
พัฒนาทางร่างกาย แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า ระดับการศึกษาของบิดา
เกี่ยวข้องโดยตรงกับความพร้อมของเด็กแบบรวม กล่าวคือ เด็กที่มีบิดามีการศึกษาระดับสูง
มีความพร้อมแบบรวมมากกว่าเด็กที่มีบิดามีการศึกษาระดับต่ำ

ค. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมของเด็กแบบรวม และ
แบบแยกเฉพาะค่าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้น
การพัฒนาทางอารมณ์สังคม พบว่า ความพร้อมทั้งแบบรวมและแบบแยกเฉพาะค่านไม่
แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา
ด้านอารมณ์สังคม

ง. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวม และแบบแยก
เฉพาะค่าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา
ด้านสติปัญญา พบว่า ความพร้อมทั้งกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการ
ศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นสติปัญญา

จ. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวม และแบบแยก
เฉพาะค่าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา
ทางจริยธรรม พบว่า ความพร้อมทั้งกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับ
การศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรม

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน

ก. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวม พบว่า ความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้านไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวม แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า ระดับการศึกษาของมารดาเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับความพร้อมของเด็กแบบรวม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ กล่าวคือ เด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูงมีความพร้อมดังกล่าวมากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ

ข. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านร่างกาย พบว่า ความพร้อมดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านร่างกาย แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า ระดับการศึกษาของมารดาเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้านอีก 2 ด้าน (คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและการเลียนแบบ) กล่าวคือ เด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูงมีความพร้อมแบบรวมและความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ และเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูงและปานกลาง มีความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของมากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ

ค. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคม พบว่า ความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคม กล่าวคือ เด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูง แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคมน้อย มีความพร้อมด้านดังกล่าวมากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคมมาก และยิ่งมากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับปานกลางและต่ำ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคมน้อยอีกด้วย อย่างไรก็ตามไม่พบว่าความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้านอีก 3 ด้าน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทั้ง 4 ด้านรวมกัน

ง. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านสติปัญญา พบว่า ความพร้อมดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านสติปัญญา

จ. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรม พบว่า ความพร้อมแบบรวมและความพร้อมเฉพาะด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาด้านจริยธรรม กล่าวคือ เด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูงและระดับปานกลาง ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาด้านจริยธรรมปานกลาง และเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาด้านจริยธรรมมากหรือน้อย ต่างก็มีความพร้อมทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวมากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาทางจริยธรรมปานกลาง

อย่างไรก็ตามพบแนวโน้มว่า เด็กที่มารคามัธยมศึกษาในระดับสูงและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรมมากจะมีความพร้อม 2 ลักษณะดังกล่าวมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมด้านความรู้และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก และด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ พบว่า ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารคากับคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

สรุปว่า สมมติฐานที่ 3 ได้รับการสนับสนุนจากผลการวิจัยเป็นบางส่วนและพบแนวโน้มว่าเด็กที่มารคามัธยมศึกษาในระดับสูงและได้รับการอบรมที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมมาก จะมีความพร้อมแบบรวม และความพร้อมเฉพาะด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและการเลียนแบบมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม

สมมติฐานที่ 4 กล่าวว่า "เด็กที่บิดาหรือมารคามัธยมศึกษาในระดับต่างกัน และบิดามารคามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในปริมาณที่ต่างกัน จะมีความพร้อมต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมของเด็กแบบรวม และแบบแยกแต่ละด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่า ความพร้อมดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมของเด็กแบบรวม และแบบแยกแต่ละด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารคากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่า ความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารคากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร กล่าวคือ เด็กที่มารคามัธยมศึกษาในระดับสูงและบิดามารดา

มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก มีความพร้อมค่านึงกล่าวมากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูงเช่นเดียวกัน แต่บิดามารดาที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรน้อย และยิ่งมากกว่าเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับต่ำ แต่บิดามารดาที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบแนวโน้มด้วยว่า เด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับสูงและบิดามารดาที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก จะมีความพร้อมค่านึงกล่าวมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม อย่างไรก็ตามไม่พบว่า ความพร้อมของเด็กแบบรวมและความพร้อมแบบแยกเฉพาะแต่ละค่านึง 3 ค่านึงแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

สรุปว่า สมมติฐานที่ 4 ได้รับการสนับสนุนจากผลการวิจัยเป็นบางส่วน และพบแนวโน้มด้วยว่า เด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับสูงและบิดามารดาที่มีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรมาก จะมีความพร้อมค่านึงความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

สมมติฐานที่ 5 กล่าวว่า "เด็กซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีจำนวนบุตรมากหรือน้อยเท่ากัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านึงร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมเท่ากัน จะมีความพร้อมเท่ากัน"

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความพร้อมของเด็กแบบรวมและแบบแยกแต่ละค่านึงไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทั้ง 4 ค่านึงรวมกัน และที่เน้นการพัฒนาแต่ละค่านึง แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวพบว่า จำนวนบุตรในครอบครัวเกี่ยวข้องกับความพร้อมแบบรวม และแบบแยกแต่ละค่านึง คือ ค่านึงความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและค่านึงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ กล่าวคือ เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตร 1 คน และ 2 คน มีความพร้อมทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวใกล้เคียงกัน แต่มากกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตร 3 คนหรือมากกว่า

จึงสรุปได้ว่า สมมติฐานที่ 5 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผลการวิจัย อย่างไรก็ตามผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า จำนวนบุตรในครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับความพร้อม

ของเด็กแบบรวม และแบบแยกแต่ละค่านอีก 2 ค่าน คือ ค่านการรับรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และค่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ

สมมติฐานที่ 6 กล่าวว่า "เด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกันและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมต่างกัน จะมีความพร้อมต่างกัน"

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความพร้อมของเด็กแบบรวม และแบบแยกเฉพาะแต่ละค่าน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดของบุตรกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทั้ง 4 ค่านรวมกัน หรือกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกาย ค่านสติปัญญา หรือค่านจริยธรรมค่านใดค่านหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวม และแบบแยกเฉพาะแต่ละค่าน โดยพิจารณาตามลำดับการเกิดของบุตรกับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคม พบว่า ความพร้อมแบบรวม และความพร้อมเฉพาะค่าน คือ ค่านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของและค่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดของเด็ก กับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคม กล่าวคือ เด็กที่เป็นบุตรคนที่ 2 และคนที่ 1 ตามลำดับ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมมาก มีความพร้อม 3 ลักษณะดังกล่าว มากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 3 หรือถัดไป และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมมากใกล้เคียงกัน และยังพบแนวโน้มด้วยว่า เด็กซึ่งเป็นบุตรคนที่ 2 และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมมาก จะมีความพร้อมแบบรวม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว ยังพบว่า ลำดับการเกิดของเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับความพร้อมด้านความรู้และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ เด็กซึ่งเป็นบุตรคนที่ 2 มีความพร้อมด้านดังกล่าวมากกว่าเด็กซึ่งเป็นบุตรคนที่ 3 หรือคนถัดไป ส่วนเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 1 มีความพร้อมด้านดังกล่าวใกล้เคียงกับเด็กซึ่งเป็นบุตรคนที่ 2 และคนที่ 3 หรือคนถัดไป

จึงสรุปได้ว่า ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้เป็นบางส่วน คือพบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดของเด็กและการอบรมเลี้ยงดูนั้น เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคมเกี่ยวข้องกับความพร้อมแบบรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน 2 ด้าน คือ ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ และพบแนวโน้มด้วยว่า เด็กซึ่งเป็นบุตรคนที่ 2 และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านอารมณ์สังคมมาก จะมีความพร้อมแบบรวม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

สมมติฐานที่ 7 กล่าวว่า "เด็กที่มารดามีลักษณะการประกอบอาชีพต่างกัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมต่างกัน จะมีความพร้อมต่างกัน"

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความพร้อมของเด็กแบบรวม และแบบแยกเฉพาะด้านไม่แปรปรวนไปตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาแบบรวม และที่เน้นการพัฒนาแบบแยกเฉพาะด้าน แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดามีส่วนเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก กล่าวคือ เด็กที่มารดาประกอบอาชีพมีความพร้อมมากกว่าเด็กที่มารดาไม่ประกอบอาชีพ

จึงสรุปได้ว่า สมมติฐานที่ 7 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผลการวิจัย อย่างไรก็ตามผลการวิจัยก็แสดงให้เห็นว่า ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก

นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากสมมติฐาน คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมของเด็กแบบรวม และแบบแยกเฉพาะด้านโดยพิจารณาตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับเพศของเด็ก พบว่า ความพร้อมดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับเพศของเด็ก แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่าเพศของเด็กเกี่ยวข้องโดยตรงกับความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก กล่าวคือ เด็กชายมีความพร้อมด้านดังกล่าวมากกว่าเด็กหญิง

ในเรื่องเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการอบรมเลี้ยงดูบุตรกับความพร้อมแบบรวม และแบบแยกเฉพาะด้านของเด็ก

สมมติฐานที่ 8 กล่าวว่า “เด็กที่บิดาและมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาตัวร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมอย่างเหมาะสมต่างกัน จะมีความพร้อมแบบรวมและเฉพาะด้านต่างกัน”

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกได้เป็น 6 ส่วน ดังนี้

ก. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวม แบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาตัวร่างกายกับที่เน้นการพัฒนาค้นคว้า อารมณ์สังคม พบว่า ความพร้อมด้านต่างๆ ดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาตัวร่างกายกับที่เน้นการพัฒนาค้นคว้า อารมณ์สังคม

ข. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวม และแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาตัวร่างกายกับที่เน้นการพัฒนาค้นคว้า สติปัญญา พบว่า ความพร้อมด้านต่างๆ ดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาตัวร่างกายกับที่เน้นการพัฒนาค้นคว้า สติปัญญา

ค. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะ

ค่าน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกายกับที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม พบว่า ความพร้อมด้านต่างๆ ดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านร่างกายกับที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

ง. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะค่าน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมกับที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา พบว่า ความพร้อมด้านต่างๆ ดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมกับที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา

จ. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะค่าน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมกับที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม พบว่า ความพร้อมด้านต่างๆ ดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมกับที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา

ฉ. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวมและแบบแยกเฉพาะค่าน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญากับที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม พบว่า ความพร้อมด้านต่างๆ ดังกล่าวไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญากับที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่เหลือ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมมีส่วนเกี่ยวข้องกับความพร้อมด้านความกลองแกล้วทางภาษาการคิดและการแสดงออก กล่าวคือ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมอย่างเหมาะสมมากและปานกลาง มีความพร้อมด้านดังกล่าวมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมอย่างเหมาะสมน้อย

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 8 อย่างไรก็ตามผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรมมีส่วนเกี่ยวข้องกับความพร้อมด้านความกลองแกล้วทางภาษาการคิดและการแสดงออกของเด็ก

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย จะยึดตามหัวข้อในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ในเรื่ององค์ประกอบทางภูมิหลังของครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร

สมมติฐานที่ 1 จากการวิจัย พบว่า เด็กไม่ว่าบิดาและมารดาจะมีการศึกษาระดับสูง ปานกลาง หรือต่ำ ก็ตาม ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทุกด้านรวมกัน หรือเมื่อพิจารณาแยกทีละด้าน ก็ยังไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าบิดามารดาในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้ ถึงแม้จะแบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณารายละเอียด จะเห็นว่าบิดาส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป (52.2%) และมารดาส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาระดับประโยคอาชีวศึกษาหรืออนุปริญญา (45.1%) รองลงมาเป็นการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปสำหรับมารดา (34.6%) และบิดาที่มีการศึกษาประโยคอาชีวศึกษาหรืออนุปริญญา มีมากรองลงไป (36.1%) ส่วนการศึกษาระดับต่ำนั้นมีเป็นส่วนน้อยคือ รวมกันแล้วประมาณ 16% ของทั้งหมด (บิดา 11.6% มารดา 20.3%) จึงอาจสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนี้มีการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงเป็นส่วนใหญ่

สำหรับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวนั้น เมื่อพิจารณาดังค่าของเงินในขณะที่ทำการเก็บข้อมูล จะเห็นว่าครอบครัวส่วนใหญ่มีฐานะเศรษฐกิจค่อนข้างสูง (49.3% มีรายได้มากกว่า 10,001 บาทต่อเดือน) ส่วนที่มีรายได้น้อยคือ ต่ำกว่า 5,000 บาท มีเพียง 16.2% นอกนั้นจะอยู่ในระดับปานกลางคือ ตั้งแต่ 5,001 บาท - 10,000 บาท (34.5%) จึงอาจสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีฐานะเศรษฐกิจสังคมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงทีเดียว ซึ่งจากการประเมินผลงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู (คณะกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการศึกษาเลี้ยงดูและอบรม 2526) ก็ได้พบผลสรุปที่ตรงกันว่า ตัวแปรที่เด่นชัดในด้านลักษณะและโครงสร้างของครอบครัว ซึ่งมีสัมพันธ์กับรูปแบบในการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะต่าง ๆ ของเด็กนั้น ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ

สังคมและการศึกษาของบิดามารดา ซึ่งคงจะเป็นเพราะครอบครัวระดับสูง มีความรู้ความเข้าใจและสิ่งเอื้ออำนวยที่จะเลี้ยงดูบุตรได้เหมาะสมกว่าครอบครัวระดับอื่น ๆ

จากการสรุปข้างต้นนี้ จึงทำให้มองเห็นได้ว่า การที่ครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ไม่แตกต่างกันมาก ก็เพราะบิดามารดาในครอบครัวดังกล่าวมีฐานะเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยและเนื่องจากการศึกษาระดับค่อนข้างสูง จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร สามารถนำวิธีการที่เหมาะสมมาใช้ในการเลี้ยงดูบุตรของตนได้มาก ผลการวิจัยจึงไม่พบความแตกต่างอย่างเด่นชัดในเชิงสถิติ

สมมติฐานที่ 2 จากการวิจัยพบว่า เมื่อบิดาหรือมารดามีระดับการศึกษาต่างกัน และบิดามารดามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในปริมาณที่ต่างกัน บุตรจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาการบางด้านแตกต่างกันคือ

1. ผลที่พบว่าเด็กที่บิดามีการศึกษาระดับปานกลางหรือระดับสูง จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวม และที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านจริยธรรมอย่างเหมาะสมกว่าเด็กที่บิดามีระดับการศึกษาคำนั้น อาจเป็นเพราะว่าในครอบครัวที่มีการศึกษาคำ บิดามักไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อครอบครัว ทำให้บุตรขาดความรักและความอบอุ่นเป็นอันมาก (วาสนา ศรีมันต์ และคณะ 2517) เมื่อบิดาไม่ได้ใกล้ชิดกับบุตร โอกาสที่จะให้การอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมก็ย่อมไม่อาจทำได้ ยิ่งการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรม ซึ่งต้องการตัวแบบที่ดีในด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางจิตใจด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะ ความกตัญญูกตเวที ความเอื้อเฟื้อและการยึดถือบาปบุญคุณแล้ว บิดาที่มีการศึกษาระดับปานกลางและสูง จะให้การถ่ายทอดแก่บุตรได้มากกว่าบิดาที่มีการศึกษาคำ (ลัทธิคำวลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชิววลี 2524) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบิดาที่มีการศึกษามีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรมที่มีต่อชีวิตของบุตร ตลอดจนสามารถทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้บุตรได้มากกว่า เป็นที่น่าสังเกตว่าการค้นพบนี้สอดคล้องกับความเชื่อของ Eric Fromm (1974) ที่ว่า ความรักของบิดาที่มีต่อบุตรนั้น เป็นความรักที่มีรากฐานอยู่บนเงื่อนไขที่บิดากำหนด กล่าวคือ บุตรต้องทำตัวให้คู่ควรกับการที่บิดา

จะรัก (ตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่บิดาเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม) ก่อให้เกิดผลดีต่อบุตร
ในด้านการจูงใจให้บุตรเรียนรู้ถึงการกระทำที่ถูกต้องในความสำคัญของความดีและความ
รับผิดชอบ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาทางจริยธรรมนั่นเอง

2. ผลที่พบว่าเด็กที่มารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน และบิดามารดา มีบทบาทใน
การอบรมเลี้ยงดูบุตรในปริมาณที่ต่างกัน บุตรจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาการแบบ
รวมและแบบแยกเฉพาะต่างกันไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะในครอบครัวกลุ่มตัวอย่างนี้
ส่วนใหญ่บิดามีการศึกษาสูงกว่ามารดา (บิดามีการศึกษาระดับสูง 52.3% มารดา มีการ
ศึกษาระดับสูง 34.6%) จึงน่าจะคาดหมายได้ว่า ในครอบครัวที่บิดามีการศึกษาสูงกว่า
มารดาเหล่านี้ บิดาควรมีสิทธิมีเสียงในการเลือกวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่ามารดา
เพราะในสังคมไทยผู้ที่มีความรู้สูงกว่ามักได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำในด้านความคิดเห็นและ
การเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต เมื่อบิดากลุ่มใหญ่ให้ความสำคัญแก่การอบรมเลี้ยงดูบุตร
ที่เน้นการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน ก็น่าจะเป็นอิทธิพลสำคัญให้มารดาเลือกปฏิบัติตามในแนวทาง
เดียวกัน ไม่ว่ามารดาจะมีการศึกษาระดับเท่ากันกับบิดาหรือต่ำกว่าบิดาก็ตาม

สำหรับการเปรียบเทียบในกลุ่มมารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน และพบว่ามารดา
ไม่เน้นการอบรมเลี้ยงดูด้านใดเป็นพิเศษนั้น อาจเนื่องจากรวมมารดาในกลุ่มตัวอย่างนี้ ส่วน
ใหญ่มีการศึกษาระดับปานกลาง ส่วนระดับสูงและระดับต่ำมีน้อยลงไปตามลำดับ ซึ่งจาก
ผลการวิจัยของ ลักคาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชิววลี (ลักคาวัลย์ พรศรีสมุทร
และวิลาสลักษณ์ ชิววลี 2524) พบว่า มารดาที่มีการศึกษาสูงจะถ่ายทอดการอนุรักษ์
วัฒนธรรมทางจิตใญ่มากกว่ามารดาที่มีการศึกษาต่ำ ดังนั้นเมื่อมารดาส่วนใหญ่มีการศึกษา
ระดับปานกลาง การถ่ายทอดทางจริยธรรมจึงไม่แตกต่างกันอย่างเด่นชัดไปจากมารดาที่มีการ
ศึกษาระดับสูงหรือระดับต่ำเมื่อมองในแง่ของสถิติ ซึ่งผิดกับการปฏิบัติของกลุ่มบิดาส่วนใหญ่
เป็นผู้มีการศึกษาระดับสูง สำหรับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากาย อารมณ์สังคม
และสติปัญญานั้น ยังไม่มีผลงานวิจัยอื่นที่จะจำแนกให้เห็นว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน
ให้ความสำคัญในเรื่องนี้แตกต่างกันอย่างไรบ้างในเรื่ององค์ประกอบทางชีวสังคมของเด็ก
ภูมิหลังของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูบุตรกับความพร้อมของเด็ก

สมมติฐานที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมของเด็กแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาแบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน

การอภิปรายผลจะกระทำเฉพาะที่พบความแตกต่างอย่างเด่นชัดเชิงสถิติเท่านั้นคือ

1. การพบแนวโน้มว่าเด็กที่มีคามีการศึกษาระดับปานกลาง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมทุกด้านน้อย จะมีความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กที่มีคามีการศึกษาระดับสูงหรือต่ำ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูโดยมีลักษณะต่าง ๆ นานายน้อยเท่า ๆ กัน ผลที่พบนั้นน่าจะเป็นเพราะว่าบิดาที่มีการศึกษาระดับปานกลาง ซึ่งอาจถือว่ามีสภาพเศรษฐกิจสังคมระดับปานกลาง ถึงแม้จะไม่ได้ฝึกอบรมบุตรตามวิธีการที่ไว้คในการวิจัยนี้มากนัก แต่ก็อาจใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น จากการศึกษาของ ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ (ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ 2505) ซึ่งวิจัยครอบครัวเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพฯ เช่นกัน พบว่า ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลาง จะอบรมเลี้ยงดูโดยใช้เหตุผล การลงโทษมักจะใช้วิธีคำทักท้วงหรือลงโทษทางจิต จะตักเตือนเมื่อจำเป็นจริง ๆ มีการฝึกให้เด็กพึ่งตนเอง แต่เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่เคี่ยวเข็ญ ใช้วิธีทำให้ดูและให้เด็กทำตาม ซึ่งอาจตีความได้ว่าบิดามารดาในระดับนี้ ถึงแม้จะไม่เคี่ยวเข็ญบังคับบุตรหรือฝึกบุตรอย่างเคร่งครัดนัก แต่ก็ได้ทำหน้าที่เป็นแบบอย่างให้บุตรดูเพื่อบุตรจะได้คุ้นเคยกับสภาพนั้น ๆ และปฏิบัติตามโดยอัตโนมัติ ซึ่งก็เป็นรูปแบบของการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงอย่างหนึ่ง จึงทำให้บุตรมีความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมาก และเกิดความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของตนมากตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะบิดา (และมารดา) จะใช้เหตุผลไม่ลงโทษบุตรว่าเพื่อทำให้เด็กกล้าคิดกล้าทดลองทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของตนได้มาก ส่วนเด็กที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ (บิดามารดาที่มีการศึกษาน้อย) ถึงแม้จะฝึกให้เด็กพึ่งตนเองตั้งแต่อายุยังน้อยก็จริง แต่ก็ใช้วิธีเขินคืและขู่ว่าจะตี (ฐจิตต์

พิทักษ์มณ 2505) และจะลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต (สุจิตรา อุทสาทะ 2513) ซึ่งการลงโทษโดยวิธีนี้จะทำให้เด็กไม่รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด การถูกลงโทษโดยไม่มีเหตุผลจะทำให้เด็กคับข้องใจ ก้าวร้าว ซึ่งอาจเป็นผลให้เด็กไม่กล้าคิดกล้าทดลองทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากนัก เพราะเกรงจะถูกลงโทษถ้ากระทำผิด ไม่เป็นที่พอใจของบิดามารดา จึงเป็นผลให้เด็กมีความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้น้อยกว่าเด็กในครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษาระดับกลาง สำหรับในครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษาระดับสูงนั้น ยังไม่มีรายงานผลการวิจัยโดยตรงที่อาจนำมาเป็นข้อสรุปได้ว่า เหตุใดเด็กในครอบครัวดังกล่าวจึงมีความพร้อมด้านความรู้และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาระดับปานกลาง นอกจากจะสันนิษฐานว่าครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษาระดับสูง ซึ่งจะมีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงด้วย มีโอกาสที่จะมีผู้ช่วยเลี้ยงดูเด็ก และช่วยทำงานบ้านไ้มาก ทำให้เด็กไม่มีโอกาสได้ช่วยเหลือตนเองมากนักในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เด็กมีความรู้ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้น้อยตามไปด้วย

ข้อค้นพบในการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Radin (1972) ที่พบว่า สำหรับเด็กอายุ 4 ขวบ การดูแลเอาใจใส่ของบิดาจะมีความสัมพันธ์กับความวิตกทางการเรียนสูงในกลุ่มเด็กชายที่บิดามีฐานะสังคมปานกลาง แต่ไม่สัมพันธ์กับกลุ่มเด็กชายที่บิดามีฐานะทางสังคมต่ำ ทั้งนี้เพราะในครอบครัวชั้นกลางทั่วไปมักจะอ่านหนังสือให้บุตรฟัง พาบุตรไปเที่ยว กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นให้บุตร ตลอดจนสนใจท่อนาคคทางการศึกษาของบุตรมากกว่าบิดาที่มีฐานะทางสังคมต่ำ

2. การที่พบว่าเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาระดับสูง มีความพร้อมแบบรวมมากกว่าเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาระดับต่ำนั้น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเป็นเพราะครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษาระดับสูง ซึ่งอาจถือว่าเป็นครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมสูง มีความรู้ความเข้าใจและสิ่งเอื้ออำนวยที่จะเลี้ยงดูบุตรได้เหมาะสมกว่าครอบครัวระดับอื่น ๆ (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ เรื่องการเลี้ยงดูและอบรม 2526) จึงเป็นผลให้เด็กได้มีโอกาสที่ดีกว่าเด็กที่บิดามารดามีการศึกษา

ระดับค่อนข้างเห็นได้ชัด และการวิจัยที่มีผู้ทำมาก่อนก็พบผลที่สอดคล้องกันคือ จินตนา เนียมเปี้ย (2521) และทวี สุรเมธี (2518) พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา มีผลทำให้ความพร้อมในการอ่านและพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ก่อนวัยเรียนแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง บิดามารดามีระดับการศึกษาสูง จะมีความพร้อมในการอ่านและพัฒนาการทางภาษาคือว่า เด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำ

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมแบบรวมและแบบแยก เฉพาะด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา แบบรวมและแบบแยกเฉพาะด้าน

1. การพบว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูง มีความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำนั้น อาจเนื่องจากในสังคมไทยส่วนใหญ่มักจะมอบภาระในการอบรมเลี้ยงดูให้กับผู้เป็นมารดา (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการศึกษาและอบรม 2526) แต่เนื่องจากมารดาที่มีการศึกษาสูงมักออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านตามสาขาวิชาชีพที่ได้เรียนมา จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องนำบุตรไปฝากไว้ตามสถานเลี้ยงเด็กตอนกลางวันหรือโรงเรียนอนุบาล เพื่อช่วยเลี้ยงดูและฝึกความพร้อมทางการเรียนให้ และในสถานการณ์ขณะที่การเก็บข้อมูลดำเนินไปนั้น แนวทางการเตรียมความพร้อมส่วนใหญ่ของเด็กที่นิยมทำกันมาในสถานรับเลี้ยงเด็ก และโรงเรียนอนุบาลก็คือ การฝึกความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากกว่าการฝึกความพร้อมในด้านอื่น ๆ เช่น มักฝึกให้เด็กหัดลากเส้นตรง เส้นโค้ง เขียนตัวหนังสือ อ่านออกเสียงคำครุ เป็นต้น จึงเป็นเหตุให้เด็กกลุ่มดังกล่าวมีความพร้อมด้านนี้มากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ ซึ่งมารดาอาจจะอยู่บ้านเลี้ยงดูบุตรเองหรือให้ญาติผู้ใหญ่ช่วยเลี้ยงดู โอกาสที่เด็กจะได้รับการฝึกความพร้อมทางประสาทสัมผัสและการเลียนแบบจึงอาจจะมีน้อย เนื่องจากในครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมต่ำมีแนวโน้มที่จะมีเครื่องเล่นและอุปกรณ์อื่น ๆ ให้เด็กได้ฝึกหัดใช้ ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการเลียนแบบน้อยกว่าในครอบครัวฐานะเศรษฐกิจสังคมสูง

2. การที่พบว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูง มีความพร้อมแบบรวมและความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากกว่าเด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำและเด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับสูง และปานกลาง มีความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของมากกว่าเด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำนั้น

สำหรับประเด็นแรก นอกจากจะสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบในต่างประเทศว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของเด็ก (Indehar. 1974 : 3299 - A) แล้ว ยังอาจสันนิษฐานได้ว่าเด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับสูง มารดามักออกประกอบอาชีพนอกบ้าน ทำให้ต้องนำเด็กไปฝากสถานรับเลี้ยงเด็กตอนกลางวันหรือโรงเรียนอนุบาล เพื่อช่วยเลี้ยงดูและฝึกความพร้อมให้ นอกจากนี้เวลาที่เด็กอยู่บ้านมารดาที่มีการศึกษาสูงน่าจะมีความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้ดีกว่าด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย เช่น จัดหาเครื่องเล่นและอุปกรณ์ในการฝึกประสาทสัมผัสและการเลียนแบบ เช่น สมุดหัดคัดลายมือตามแบบ สมุดฝึกระบายสีตามตัวอย่าง ฯลฯ ได้มากกว่ามารดาที่มีการศึกษาต่ำ จึงเป็นเหตุให้เด็กได้พัฒนาความพร้อมแบบรวมและทางด้านการประสาทสัมผัสและการเลียนแบบได้มากกว่าเด็กกลุ่มที่มารดาที่มีการศึกษาต่ำ ซึ่งน่าจะมีสภาพและสิ่งเอื้ออำนวย ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในเรื่องความพร้อมทางการเรียนของเด็กน้อยกว่ากันอย่างเห็นชัด แม้ในสหรัฐอเมริกาก็ได้พบผลการวิจัยที่คล้ายคลึงกันคือ Kung and Moyer (1969) ซึ่งศึกษาความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียนในมลรัฐ Maryland พบว่า เด็กในครอบครัวที่มีรายได้สูงจะมีความสามารถด้านการรู้ความหมายคำศัพท์ ความสัมพันธ์ระหว่างคำกับกลั่นเนื้อมือ และความสามารถจำแนกความแตกต่างควยตาสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวซึ่งมีรายได้ต่ำ

สำหรับประเด็นที่พบว่าเด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับสูงและปานกลาง มีความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของมากกว่าเด็กที่มารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำนั้นก็เช่นกัน อาจเป็นเพราะในครอบครัว 2 ระดับแรกนั้นมีโอกาสส่งลูกไปรับการ

อบรมเลี้ยงดูที่สถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาลมากกว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ จึงได้รับการฝึกสอนให้หัดนับเลข ตลอดจนความคิดรวบยอดง่าย ๆ เกี่ยวกับตำแหน่งแห่งที่ของสิ่งของ ทั้งในขณะที่อยู่กับมารดา ก็น่าจะมีการฝึกในทำนองเดียวกันมากกว่าเด็กในกลุ่มที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับต่ำ

3. จากการพบว่าเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาสูง แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางอารมณ์สังคมน้อย มีความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาคิดและการแสดงออกมากกว่าเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับสูงและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางอารมณ์สังคมมาก และยังมากกว่าเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับปานกลางและต่ำ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางอารมณ์สังคมน้อยอีกด้วยนั้น อาจเป็นเพราะในครอบครัวที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับสูงบิดาก็มักจะมีการศึกษาระดับสูงด้วย ดังนั้นภาษาที่ใช้ในระหว่างบิดากับมารดาหรือบิดามารดากับบุตรก็มักจะเป็นภาษาที่เหมาะสมสื่อความหมายได้ดี เด็กจึงเข้าใจและสามารถนำมาใช้สื่อสารได้ดีด้วย เด็กที่บิดามารดาไม่มีการศึกษาระดับสูงจึงได้เปรียบเด็กที่บิดามารดาไม่มีการศึกษาระดับปานกลางหรือต่ำในประเด็นนี้ ส่วนการพบว่าบิดามารดาไม่มีการศึกษาสูงด้วยกันเด็กที่มารดาเน้นการพัฒนาทางอารมณ์สังคมน้อย กลับมีความพร้อมสูงกว่าเด็กที่มารดาเน้นการพัฒนาทางอารมณ์สังคมมากนั้น อาจเป็นเพราะการที่มารดาให้อิสระเสรีแก่บุตรในการที่จะคิดจะพูดจะแสดงออกได้มาก คอยควบคุมตักเตือนหรือห้ามปรามน้อย ทำให้เด็กกล้าที่จะคิดจะแสดงออกได้มาก ไม่ต้องคอยระวังว่ามารดาจะดุว่าหรือแก่ที่ผิดให้อยู่เสมอ เมื่อมีโอกาสคิด มีโอกาสพูดและแสดงออกโดยการลองนึกลองพูดอย่างเสรีโดยไม่เกิดความเกรงเกรียง หรือต้องคอยระมัดระวังตัวตลอดเวลา จึงทำให้เกิดความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาคิดและการแสดงออกได้มาก

อนึ่ง ผลจากการวิจัยนี้อาจสรุปได้ว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยที่มีผู้พบมาก่อนว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง บิดามารดาไม่มีการศึกษาระดับสูงจะมีความพร้อมในการอ่านและพัฒนาการทางภาษาคิดว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ และบิดามารดาไม่มีการศึกษาระดับต่ำ (จินตนา เนียมเม้ย 2521, ทวี สุรเมธี 2518)

4. จากการศึกษาพบว่าเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูงและปานกลาง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรมปานกลาง และเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับต่ำ แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรมมากหรือน้อย ต่างก็มีความพร้อมแบบรวมและความพร้อมเฉพาะด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากกว่าเด็กที่มีการศึกษาระดับต่ำ และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรมปานกลาง โดยมีแนวโน้มว่าเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับสูง และได้รับการอบรมที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรมมากจะมีความพร้อมแบบรวมกันทั้ง 4 ด้านและความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและการเลียนแบบมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ผลที่พบจึงกล่าวอาจสรุปได้ว่า เมื่อมารดาไม่มีการศึกษาระดับสูงและมารดาให้ความสำคัญของการพัฒนาทางจริยธรรมมาก มารดาก็คงจะทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งมีวิธีการที่จะช่วยให้บุตรมีค่านิยมที่คัดลอกการแสดงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้วย บุตรจึงมีความพร้อมในทุกด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเลียนแบบสูงไปทั่ว

สมมติฐานที่ 4 จากการศึกษาพบว่าเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับสูง และบิดามารดาไม่พบพาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากมีความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับสูง แต่บิดามารดาไม่พบพาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรน้อย แสดงอย่างเด่นชัดว่าความเป็นผู้มีการศึกษาสูงของมารดาแค่เพียงอย่างเดียว ไม่เป็นปัจจัยพอเพียงที่จะส่งผลต่อความพร้อมด้านความรู้และการปรับตัวของบุตรได้เต็มที่ หากบิดามารดาไม่พบพาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง แต่เมื่อมารดาไม่มีการศึกษาระดับสูงและให้การอบรมดูแลบุตรร่วมกับบิดาอย่างใกล้ชิด บุตรก็จะพัฒนาในด้านความรู้และการปรับตัวได้อย่างดีที่สุด ทั้งนี้เพราะมารดาที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้องมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาต่ำ ซึ่งมักขาดจิตวิทยาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร (สมจิตร พิมพะนิค นพท.) ดังนั้นเมื่อบิดามารดาให้การอบรมดูแลบุตรใกล้ชิดเท่าเทียมกัน บุตรที่มารดาไม่มีการศึกษาสูงจึงน่าจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมกว่า ส่งผลให้บุตรมีความพร้อมในด้านความรู้และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่า

สมมติฐานที่ 5 จากการที่พบว่าจำนวนบุตรในครอบครัวเกี่ยวข้องกับ
 ความพร้อมแบบรวมและแบบแยกแต่ละด้านคือ ด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัว
 เข้ากับสิ่งแวดล้อมและด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ
 กล่าวคือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตร 1 คน และ 2 คน มีความพร้อมทั้ง 3 ลักษณะ
 ดังกล่าวใกล้เคียงกัน แต่มากกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตร 3 คน หรือมากกว่า
 ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของฟาร์กัส (Aarkas. 1972 : 426 - A) ที่ว่า
 นอกจากรายได้ อาชีพของบิดามารดา และจำนวนสมาชิกในบ้าน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่จะมี
 อิทธิพลต่อความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียนแล้ว จำนวนพี่น้องของเด็กก็มีอิทธิพลด้วย และ
 ผลที่พบนี้ยังคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ ทวี สุรเมธี (ทวี สุรเมธี 2521) ที่พบว่า
 เด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 1 - 2 คน มีความพร้อมในการอ่านสูงสุด เด็กก่อน
 วัยเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 3 - 4 คน มีความพร้อมรองลงมา ส่วนเด็กก่อนวัยเรียนที่มี
 จำนวนพี่น้องมากกว่า 4 คน จะมีความพร้อมต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในครอบครัว
 ที่มีจำนวนบุตร 1 - 2 คน บิดามารดามีโอกาสได้ใกล้ชิดบุตรเป็นรายบุคคล สามารถพูด
 คุยรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนชี้แนะสิ่งต่าง ๆ รอบตัวให้บุตรได้สัมผัสจนเกิดความรู้ความ
 เข้าใจได้มากกว่าในครอบครัวที่มีบุตร 3 คนหรือมากกว่าบุตรในครอบครัวที่มีบุตร 1 - 2 คน
 จึงมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส
 และความสามารถในการเลียนแบบ ตลอดจนความพร้อมทั่ว ๆ ไป มากกว่าเด็กในครอบครัว
 ใหญ่ ซึ่งบุตรมีโอกาสจะได้เล่นและใกล้ชิดสนิทสนมกับพี่น้องซึ่งเป็น เด็ก ๆ คุยกันมากขึ้น
 แต่กลับมีโอกาสดใกล้ชิดกับบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่คนอื่น ๆ น้อยลง

สมมติฐานที่ 6 จากการที่พบว่าเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 2 และคนที่ 1 ตามลำดับ ซึ่ง
 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาความสามารถสั่งสมอย่างเหมาะสมมาก มีความพร้อม
 ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และด้านการรับรู้ทางประสาท
 สัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนที่สามหรือถัดไป ที่ได้รับ
 การอบรมเลี้ยงดูในลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 2 จะมีความพร้อมแบบรวม

และความพร้อมกันการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบมากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะว่าบุตรคนที่ 2 ยังมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับบิดามารคามาก ยิ่งกว่านั้นการมีพี่ (บุตรคนที่ 1) อยู่ด้วยก็เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลสูง เนื่องจากพัฒนาการใกล้เคียงกัน เด็กจึงมีโอกาสดำเนินปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดทั้งกับผู้ใหญ่และกับเด็กด้วยกัน ทำให้ได้รับประโยชน์ในด้านการลอกเลียนแบบและในด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสในปริมาณที่มาก อย่างไรก็ตามการค้นพบนี้แตกต่างไปจากผลการวิจัยในต่างประเทศของ นิวคอม (Newcomb, 1975 : 4149 - A) ซึ่งศึกษาความพร้อมของเด็กอนุบาลในสหรัฐอเมริกา พบว่า ลำดับการเกิดที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้ความพร้อมแตกต่างกัน และยังแตกต่างจากผลที่พบในการวิจัยของ ทวี สุรเมธี (ทวี สุรเมธี 2521) ว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่เป็นบุตรคนแรกหรือคนเคียวมีความพร้อมในการอ่านสูงที่สุด อาจเป็นเพราะว่าเด็กที่เป็นบุตรคนแรกหรือบุตรคนเคียวมีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากบิดามารดาอย่างใกล้ชิดและไม่มีปัญหาการแข่งขันระหว่างพี่น้อง ซึ่งอาจนำไปสู่ความคับข้องใจได้และมีผลกระทบถึงความพร้อมทางการเรียน แต่ในกรณีที่บิดามารดาให้ความสนใจในเรื่องความสำคัญของพัฒนาการทางอารมณ์สังคม สามารถให้การอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมในค่านี้น ปัญหาการแข่งขันระหว่างพี่น้อง (sibling rivalry) ก็จะไม่มี ทำให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็ก

สมมติฐานที่ 7 จากการที่พบว่าลักษณะการประกอบอาชีพของมารดามีส่วนเกี่ยวข้องกับ โดยตรงกับความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก กล่าวคือ เด็กที่มารดาประกอบอาชีพมีความพร้อมด้านดังกล่าวมากกว่าเด็กที่มารดาไม่ประกอบอาชีพ อาจเป็นด้วยเหตุผลสำคัญ 2 ประการคือ ประการแรกเด็กที่มารดาประกอบอาชีพในกลุ่มตัวอย่างนั้นคงจะเป็นเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับสูง เมื่อมารดาช่วยประกอบอาชีพอีกแรงหนึ่งนอกเหนือจากบิดา จึงน่าจะเป็นการช่วยให้ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับสูง ซึ่งจากการวิจัยของ จินตนา เนียมเปี้ย (จินตนา เนียมเปี้ย 2521) และ ทวี สุรเมธี (2518) ได้พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง

มารดา (และบิดา) มีระดับการศึกษาสูง ประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย จะมีความพร้อมในการอ่านและพัฒนาการทางภาษาคือว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอื่น ๆ อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า มารดาที่ประกอบอาชีพได้มีโอกาสดูจากบ้านไปทำงานเห็นโลกกว้าง ทำให้เป็นคนทันสมัย สามารถเป็นอยู่กระฉุนและเป็นตัวแบบที่ดีให้แก่ลูกในด้านการพูดการคิดและการแสดงออก ซึ่งในสหรัฐอเมริกา Bronfenrenner & Grouter. (1982) ก็ได้ศึกษา พบว่า การทำงานนอกบ้านของมารดาจะมีผลต่อบุตรก่อนวัยเรียนโดยเฉพาะต่อบุตรสาวในด้านการเป็นตัวแทนในแง่ของความริเริ่มและความสำเร้นอกบ้าน ส่วนนักวิจัยอื่น ๆ (Baruck. 1972 ; Douvan. 1963) พบว่า บุตรสาวจากครอบครัวที่มารดาทำงานมีแนวโน้มที่จะนิยมชมชอบมารดามากกว่า มีความคิดรวบยอดที่คัดค้านบาทของสตรีเพศมากกว่า และมักจะมีความเป็นตัวของตัวเองมากกว่าด้วย อย่างไรก็ตามผลที่ต่าง ๆ ที่ระบุนี้เป็นลักษณะของบุตรสาวมากกว่าบุตรชาย สำหรับในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่ได้แยกวิเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนตามเพศ ผลที่พบจึงเป็นผลที่กล่าวรวมสำหรับบุตรทั้งหญิงและชายเหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๒ เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 6 ส่วน และผลของการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ พบว่า ความพร้อมด้านต่าง ๆ ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นพิเศษ แต่พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรมอย่างเหมาะสมมากและปานกลาง มีความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษา การคิดและการแสดงออกมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นจริยธรรมอย่างเหมาะสมน้อย หรืออาจกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางจริยธรรมมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงกับความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกของเด็ก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของ หิพยสุตา นิลสินข (หิพยสุตา นิลสินข 2523) ที่พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีจริยธรรมสูง

กว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และแบบปล่อยปละละเลย ความล้าคัม รวมทั้ง ผลการวิจัยเด็กก่อนวัยเรียนของ ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ 2522) พบว่าการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจจริยธรรม จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยทั้ง 2 เรื่องนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบในการวิจัยครั้งนี้ นั่นคือเมื่อเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแบบที่ฝึกสอนให้รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด อะไรควรทำหรือไม่ควรทำตาม กาละเทศะ ตลอดจนทบทวนบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เด็กจะได้เรียนรู้ถึงเหตุและผลของการประพฤติปฏิบัติจากนิทานการกระทำให้มีความมั่นใจในการแสดงออก จึงทำให้เด็กสามารถสื่อสารควาว่าจาและแสดงออกด้วยการกระทำได้อย่างคล่องแคล่วเหมาะสมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากมีข้อเสนอแนะมากมายหลายประการ ผู้วิจัยจึงแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น กลุ่มใหญ่ ๆ 2 กลุ่ม คือ ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป กับข้อเสนอแนะทางการปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกและความเข้าใจง่ายขึ้นในหมู่ผู้สนใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ในการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูของนิทานการคำต่อเด็กนั้น ในการวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่ได้กำหนดไว้โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางการพัฒนาเด็กหลายท่าน แล้วนำมาประมวลว่านิทานการคำให้การอบรมเลี้ยงดูในแต่ละลักษณะนั้นหรือไม่ในปริมาณมากน้อยเพียงไร การที่ใช้วิธีสัมภาษณ์ด้วยเวลาไม่มากนัก ก็เพราะเชื่อมั่นในการมีความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนความเชี่ยวชาญของผู้สัมภาษณ์ทั้งกลุ่ม ซึ่งเป็นนักวิจัยอาชีพ มีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยลักษณะนี้มานาน จนเชื่อได้ว่าสามารถกระตุ้นและตั้งใจให้ผู้ตอบให้ข้อมูลตามความเป็นจริงได้ ทำให้สามารถสรุปวิธีการอบรมเลี้ยงดูได้อย่างถูกต้อง แต่ในกรณีที่มีผู้สนใจศึกษาเครื่องมือวัดวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบที่สร้างขึ้นใช้ในการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ หากผู้นั้นมิได้เป็นผู้มีประสบการณ์สูงในการวิจัยมาก่อน ควรอย่างยิ่งที่จะไม่ใช้การสัมภาษณ์ด้วยเครื่องมือนี้เพียงประการเดียว แต่ควรใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางเพื่อสังเกตพฤติกรรมของนิทานการคำในการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นระยะเวลาหนึ่ง แล้วจึงสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่จะไม่

ผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ทำให้ผลงานวิจัยมีคุณภาพ ควรแก่การเชื่อถือได้มากขึ้น

2. ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล แม้งานวิจัยเรื่องนี้ได้พยายามวิเคราะห์อย่างละเอียด ทำให้พบผลการวิจัยหลากหลาย ซึ่งมีทั้งที่สนับสนุนสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ในหลายประเด็นข้อค้นพบดังกล่าวยังไม่อยู่ในวิสัยที่ผู้วิจัยจะสามารถตีความอย่างแจ่มชัดถึงเหตุและผลได้ ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยน่าวาง ยังไม่มีผลงานวิจัยในแนวเดียวกันมาก่อน จึงเป็นข้อจำกัดในการที่จะค้นคว้าหาเอกสารการวิจัยอื่น ๆ มาประกอบการตีความอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งได้ จึงใคร่เสนอแนะให้ผู้สนใจจะศึกษาค้นคว้าในแนวนี้อต่อไป ได้ตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงในประเด็นนี้ไว้ด้วย

3. ในด้านการศึกษาภาวะโภชนาการของเด็กโดยยีนน้ำหนักและส่วนสูงเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ผู้วิจัยควรพิจารณาภาวะโภชนาการโดยเปรียบเทียบตัวเลขที่ซึ่ง (น้ำหนัก) และวัด (ส่วนสูง) ได้ในขณะนั้นกับเกณฑ์มาตรฐานทันที ทั้งนี้เพื่อว่าหากพบภาวะทุพโภชนาการในเด็กคนใด ก็จะได้อธิบายสาเหตุที่แท้จริงได้อย่างถูกต้อง เช่น หากพบว่าเด็กมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ เพราะเพิ่งหายจากการเจ็บป่วย การมีน้ำหนักน้อย เกิดจากสภาพความเจ็บป่วยมากกว่าจะเป็นเรื่องของ การบกพร่องทางโภชนาการโดยตรง ซึ่งถ้าผู้วิจัยเก็บข้อมูลค่าน้ำหนักส่วนสูงของทั้งกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานในเวลาต่อมา อาจทำให้ไม่สามารถสืบค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสถานการณ์ที่แสดงถึงภาวะทุพโภชนาการของเด็กได้ เพราะทั้งตัวเด็กและผู้ปกครองได้แยกย้ายจากไปแล้ว เป็นการไม่สะดวกที่จะติดตามไปตามหรือถึงแม้จะติดตามตามได้ก็อาจจะมี การหลงลืมให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนได้เพราะเวลาได้ผ่านไประยะหนึ่งแล้ว

4. การเก็บข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้ เก็บจากเด็กและผู้ปกครองที่มาในวันยื่นใบสมัครสอบคัดเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา มศว ประสานมิตร โดยผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะให้ข้อมูลที่จากผู้ปกครองและเด็กที่ถูกกองตรงกับสภาพความเป็นจริงจึงได้ชี้แจงอย่างละเอียดและแจ่มชัดทั้ง เป็นกลุ่มรวมและเป็นรายบุคคลว่ากิจกรรมที่คณะผู้วิจัยกระทำนั้น ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลที่จะได้รับคัดเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาแต่ประการใด แต่หากจะมีผู้วิจัยต่อไปก็ขอให้ระมัดระวังในประเด็นที่จะต้องทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจผิดไปว่าการเก็บข้อมูล

เป็นส่วนหนึ่งของการสอบคัดเลือก มิฉะนั้นจะไ้ข้อมูลที่ผู้ปกครองคิดว่าจะเป็นผลดีต่อการสอบเข้าเรียนของเด็ก ซึ่งอาจไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงได้ หากไม่สามารถจะควบคุมเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่บิดเบือนคล้ายเหตุดังกล่าวได้ ก็ควรจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในโอกาสอื่น ที่ไม่เกี่ยวกับการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถานนั้น ๆ ก็จะเป็นการเหมาะสมกว่า

5. ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยซ้ำในเรื่องทำนองนี้อีก เพื่อจะได้ข้อมูลมาสนับสนุนหรือเปรียบเทียบข้อค้นพบนี้ โดยศึกษาทั้งในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยนี้ และศึกษาให้กว้างขวางครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแตกต่างออกไปอย่างเด่นชัด เช่น กลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดทั้งในเมืองและชนบท และกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกันหลายระดับ เพื่อให้เห็นภาพรวมที่แจ่มชัดยิ่งขึ้น

6. ควรจะมีการศึกษาวิจัยในเรื่องทำนองนี้อีก โดยศึกษาเพิ่มเติมเพื่อขยายขอบข่ายให้กว้างขึ้นในองค์ประกอบต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการอบรมเลี้ยงดู และความพร้อมทางการเรียนของเด็ก เช่น ศึกษาโดยแยกกลุ่มย่อยตามเพศ ตามระดับอายุของบิดามารดา และตามลักษณะของครอบครัวอันได้แก่ครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยาย ฯลฯ

ข้อเสนอแนะในทางการปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงส่วนใหญ่จะกังวลความหวังในอนาคตของลูกสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของตัวเด็กเอง มากกว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษานกลางและต่ำ โดยกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะกังวลความหวังในอนาคตของลูกให้เป็นไปตามอาชีพที่สังคมนิยม เช่น อาชีพแพทย์ วิศวกร สถาปนิก มากกว่าคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด และความสนใจของเด็กในสภาพความเป็นจริง การกังวลความคาดหวังในอนาคตของลูกให้เตรียมตัวเตรียมใจเพื่อยึดอาชีพตามสังคมนิยมจะเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่งถ้ากระทำไปโดยขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความสามารถในการเรียน

ตลอดจนการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่อาชีพนั้น ๆ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้บิดามารดาใส่ใจให้ความสนใจและเข้าใจบุตรของตน สนับสนุนให้เขาได้เรียนรู้ความความถนัดและความสามารถของเขาเอง ซึ่งจะเอื้อต่อความสำเร็จในการเรียน ตลอดจนการประกอบอาชีพในอนาคตของเด็กอีกด้วย

2. จากการวิจัยเรื่องนี้สรุปได้ว่า เมื่อบิดามารดามีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุตรก่อนวัยเรียน โดยเน้นการพัฒนาครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรมอย่างเหมาะสม เด็กจะมีความพร้อมทางด้านการเรียนสูง จึงขอเสนอแนะให้ผู้ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ไม่ว่าในระดับครอบครัวหรือในสถานพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนอนุบาล ฯลฯ ที่ต้องการให้เด็กมีความพร้อมในการเรียนสูง ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธี คือ พัฒนาเด็กให้ครบทุกด้าน มิใช่มุ่งฝึกสอนเฉพาะด้านการเขียน การอ่าน หรือการเรียนเลข โดยลืมความสำคัญของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ซึ่งทางก็มีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาความพร้อมทางการเรียนของเด็กทั้งสิ้น

3. จากผลการวิจัยที่อาจสรุปได้ว่า นอกจากบิดามารดาจะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม คือ มุ่งพัฒนาเด็กครบทุกด้าน จะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของบุตรแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น การมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองของบิดามารดา จำนวนบุตรในครอบครัว นั่นก็คือครอบครัวที่มีจำนวนบุตรน้อยหรือบุตรอยู่ในลำดับการเกิดต้น ๆ คือลำดับที่ 1 หรือ 2 เด็กจะมีความพร้อมทางการเรียนสูงกว่าเด็กในครอบครัวที่บิดามารดาไม่ได้อบรมเลี้ยงดูบุตรเองหรือมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูน้อย หรือเด็กในครอบครัวที่มีจำนวนบุตรมาก จากผลการวิจัยนี้จึงมีข้อเสนอแนะต่อบิดามารดาที่ต้องการให้บุตรของตนมีความพร้อมในการเรียนสูงว่า ควรจะอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง และควรมีการวางแผนครอบครัวที่จะไม่ให้มีบุตรมากกว่า 2 คน หรือหากบิดามารดามีความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่จะมีบุตรมากกว่า 2 คนขึ้นไป ก็ควรตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดและเหมาะสมแก่บุตรคนหลัง ๆ ให้มากขึ้นด้วย

4. จากการที่พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ศึกษานี้ ยังมีภาวะทุพโภชนาการอยู่ ถึงแม้จะอยู่ในระดับเริ่มต้นก็ตาม และเนื่องจากการวิจัย พบว่า ภาวะโภชนาการของเด็กมีความเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับอาหารที่เด็กบริโภค และนิสัยในการบริโภค ซึ่งจะขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความเชื่อ ระดับการศึกษา และอาชีพของมารดาเป็นสำคัญ (กัลยา นาคเพชร 2521) จึงควรให้มีการรณรงค์ให้ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับภาวะโภชนาการที่ถูกต้อง แก่ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดเตรียมอาหารให้เด็ก เช่น พ่อ แม่ และครูพี่เลี้ยงในสถานรับเลี้ยงเด็ก เป็นต้น นอกจากนี้ยังควรหาวิธีง่าย ๆ ที่จะอธิบายชักจูงให้เด็กเข้าใจถึงการรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่า เหมาะสมตามวัยของคน ตลอดจนการหลีกเลี่ยงไม่รับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์หรืออาจเกิดโทษต่อสุขภาพของคนได้

5. ท้ายเหตุที่การวิจัยเรื่องนี้เป็นความพยายามริเริ่มหาวิธีการใหม่ในการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตของคนไทย จึงเป็นธรรมดาที่การวิจัยเรื่องนี้จะยังมีข้อจำกัดบกพร่อง อันเนื่องมาจากการจำกัดความรู้และเอกสารอ้างอิงเนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทำมาก่อนในลักษณะใกล้เคียงกันที่อาจนำมาประกอบการวิจัยเรื่องนี้ได้อย่างสมบูรณ์พอเพียง ด้วยประการฉะนี้จึงใคร่เสนอแนะผู้ที่สนใจแนวทางการวิจัยเรื่องนี้ได้ตระหนักถึงผลอันอาจเกิดจากข้อจำกัดนี้ด้วย อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยหวังว่าจะมีนักวิชาการผู้สนใจได้นำไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างมีคุณภาพให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นเพื่อว่าในแวดวงวิชาการเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย โดยเฉพาะในวัยก่อนเรียน จะเกิดความรู้ความเข้าใจใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา ตลอดจนป้องกันปัญหาและช่วยพัฒนาเด็กไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

สุดท้ายนี้ใคร่ขอฝากคำกล่าวของ เกรแฮม เบลล์ (Graham Bell) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับความมั่นคงใจของผู้วิจัยในการทำงานวิจัยเรื่องนี้มาเพื่อพิจารณา

"...อย่าเอาแคย้าไปบนถนนหลวง
 เห็นกลุ่มขวานกาปีบนหนทางที่คนอื่นย้าผ่านไปมากมาย
 หาโอกาสผละจากเส้นทางเกลื่อนควยรอยเท้าเจ้าผู้ป่าไม้ใบมังบ้าง
 แล้วจะพบบางอย่างที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อนอย่างแน่นอน
 ถึงแม้จะเป็นเพียงสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่มีอาจมองข้ามได้
 คึกคักตามกอไปเถิด สรรพพฤกษารอบ
 เพราะการค้นพบสิ่งหนึ่งจะนำไปสู่การค้นพบสิ่งอื่น
 ก่อนจะรู้จักเจ้าสิ่งนั้น บางอย่างทรงคุณค่าควรแก่การคิดพิจารณาจะเกิดขึ้นในใจ
 ควบคู่กับการค้นพบครั้งใหญ่หลากหลาย ล้วนเป็นผลจากการคิดนึกครึกครองทั้งสิ้น..."

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์

ถอดความ

จากข้อเขียนของ Graham Bell¹

¹ Bell, Graham. Serious fun. Denmark, Interlego A/S; 1980. pp 13 - 14.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤตยา กฤษณาวิจิตร การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพของบุตรที่บิดามารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513
- กัลยา นาคเพชร การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในท้องที่ตำบลคางพลู อำเภอนนทบุรี จังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, นับจำนวนหน้าไม่ได้
- อัครสำเนา
- คณะกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูและอบรม ประมวลผลงานวิจัยในประเทศไทย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2526, 96 หน้า
- คำแถลงนโยบายของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมนันท์ นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ 8 มิถุนายน 2522 โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หน้า 34 และ 36
- จรรยา สุวรรณทัต แบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงของครอบครัวรายได้ น้อยที่อยู่ในตัวเมือง รายงานการวิจัยฉบับที่ 24 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 212 หน้า
- จรรยา สุวรรณทัต คงเคื่อน พันธุมนาวิณ และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2521
- จินตนา เนียมเปี้ย พัฒนาการทางภาษาคำนจำนวนโดยคำและความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียน วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521
- จินตนา หนูผึ้ง การอบรมดูแลเด็ก หน้า 51 - 52 โอเคเอ็นสโตร์ 2525

จิระประภา มุขนิคมย์ "การเตรียมความพร้อม" ใน การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา หน้า 1 ของภาควิชาการ อนุบาลศึกษา ๗ วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ วันที่ 23 - 24 กันยายน พ.ศ. 2525

เฉลิมพล คັນสกุล พัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตการศึกษา 3 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521

ฐจิตต์ พิทักษ์ผล การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ ใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2505

ดวงเดือน พันธุมนาวิน จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 พิมพ์ ครั้งที่ 2 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520

_____ "วิธีอบรมเลี้ยงดูที่มีลักษณะเด็กไทย คอน 2 : ลักษณะความเป็นพลเมืองดี" วารสารกทเศรษฐศาสตร์ 2519

เคื่อนใจ ชัยอินคำ และคนอื่น ๆ วิทย 101 คุณภาพของชีวิต เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 208 หน้า 282 - 283 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2527

ทวี สุรเมธี ความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดชุมพร วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521

ศักดิ์พงษ์ สุนทรพิพิธ การป้องกันอาชญากรรมขั้นมูลฐานในเด็กและเยาวชน วิทยานิพนธ์ ร.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2517, 109 หน้า

พิทวรณ กิกคิวิบูลย์ การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนใน กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522

ทิพย์สุภา นิลสินธุ ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพฯ ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2523

น้อมฤดี จงพยุหะ และคนอื่น ๆ คู่มือการศึกษาวิชาจิตวิทยาการศึกษา นิคกรสยาม 2516
บันลือ พดกษะวัน แนวการสอนสำเร็จรูป : คู่มือครูสอน ป.1 และ เด็กแรกเรียน

ไทยวัฒนาพานิช 2518

ประพันธ์ สุทธาวาส ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519

ประมวญ คิกคินสัน "ความพร้อมที่จะเรียนอ่านของเด็ก" ใน จิตวิทยาการศึกษาของเด็ก
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ 2509

ปราณีต สุขอุคม การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพระหว่างคนไทยและคนจีน
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514

ปิยวรรณ วิรัชชัย การศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและสุขภาพอนามัยของเด็ก
ก่อนวัยเรียน ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521

เพ็ญศรี กาญจนันธุติ และคณะ "การเจริญเติบโตของทารกและเด็กก่อนวัยเรียน"

จ.ท.ส.ท. 56 : 88 - 100 กุมภาพันธ์ 2516

เพ็ญศรี พิชัยสนิท "ศิลปะของการเป็นพ่อแม่" วารสารสุศึกษา 2 (5) : 32 มกราคม -
มีนาคม 2522

มาซารุ อิมูกะ รอยให้ถึงอนุบาลก็สายเสียแล้ว แปลและเรียบเรียงโดย ชีระ สุมิตร และ
พรอนงค์ นิยมคำ หมอชาวบ้าน 2528

ฉัตรกาวัดย์ พรศรีสมุทร และ วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทาง
จิตใจของไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 25 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524

วรบุษ จิตธรรมสถาพร ภูมิหลังทางครอบครัวของเด็กที่ขาดอาหารในแหล่งเสื่อมโทรมหลัง
ตลาดเปรมประชา กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2519, 83 หน้า

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์, รวบรวมและเรียบเรียง เกณฑ์ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว ประสานมิตร 2525, 49 หน้า

วาสนา ศรีมนต์ และคณะ "ข้อสังเกตด้านสังคมและจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กที่เป็นโรคจิตกับ
พ่อแม่ที่เป็นโรคจิต" จิตวิทยาคลินิก 5 : 9 - 19 มกราคม 2517

วิกรม กมลสุโกศล การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความวิตกกังวล
และค่านิยมของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ที่มีต่อศาสนาพุทธและอิสลามในจังหวัดนครราชสีมา
ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518

วิณี ชิคเชิควงศ์ การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของ
เด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา ปริชญานีพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521

วิวาห์วัน มูลสถาน ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง
ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522

ศรีเรือน แก้วกังวาล จิตวิทยาพัฒนาการ หน้า 49 แพทย์พิทยา 2518

ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ "การอบรมเลี้ยงดูเด็ก" วารสารจิตวิทยา (2510) : 14 - 20

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
ฉบับร่าง สหประชาพาณิชย์ 2520, 501 หน้า

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ "พระบรมราโชวาท" ช่วยกันมองเด็ก จุลสารฉบับพิเศษ
ปีเด็กสากล สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2522,
หน้าก่อนหน้า

สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้โอกาสเพื่อที่เราจะโคเคิมโค เอกสารพิมพ์
แจกในปีเด็กสากล 2522 สำนักงานชั่วคราว ศูนย์วิจัย ชั้น 6 โรงพยาบาลรามารักษ์
สมจิตร พิมพ์นิกย์ สุพิศ ศาสตราจารย์ และ ศิริพร สุวรรณเทศ "พ่อแม่อยู่ด้วยกันทำไม
ลูกจึงมีปัญหาด้านสุขภาพจิต" ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ 2522

สนใจ ทิพย์ชัยเมธา ความพร้อมของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ภาควิชาการอนุบาลศึกษา

วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ 2521

สนใจ วิชัยศิษฐ์ คู่มือวัดพัฒนาการทางร่างกายและภาวะโภชนาการ สถาบันวิจัยโภชนาการ

มหาวิทยาลัยมหิดล มปป., 41 หน้า

สมาคมศัลยศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ พัฒนาการเด็กฉบับปรับปรุง

แก้ไขล่าสุด พ.ศ. 2525 หน้า 35 หสน วิบูลย์กิจการพิมพ์ 2525

สมาน กำเนิด การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อการปรับตัวของเด็ก ปรินิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 64 หน้า อักษรสำเนา

สาธารณสุข, กระทรวง "โภชนาการกับสุขภาพ" ใน เอกสารชื่อ 200 ปีแห่งการดูแล

เด็กไทย หน้า 51, 53 องค์การยูนิเซฟ จัดพิมพ์เพื่อร่วมฉลองสองร้อยปีแห่งกรุง

รัตนโกสินทร์ 2525

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ สถิติการประถม

ศึกษา ปีการศึกษา 2525 โรงพิมพ์ชาวพาณิชย์ 2526

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาว 2522

หน้า 13 - 19 สำนักนายกรัฐมนตรี มงคลการพิมพ์ 2524

_____ รายงานผลการวิจัยการจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทย เอรಾವัน

การพิมพ์ 2522

สุจิตรา อุกสาทะ ทัศนคติของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีต่อการลงโทษ

ของนิคมารคา วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2519

สุพิทรา สุภาพ สังคมวิทยา หน้า 96 ไทยวัฒนาพานิช จำกัด 2525

อารี วัลยะเสวี กฎปฏิทัศน์ 7 : 22 มิถุนายน 2525

อุไรวรรณ หงษ์เหมือน ความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญากับกระบวนการโภชนาการของ

เด็กวัยก่อนเรียนในสถานเลี้ยงเด็กกลางวันในกรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521

Baldwin, Kalthorn and Breeze cited in Norman E. Freeberg and Donald T.

Payne. "Parental Influence on Cognitive Development in Early Childhood :
A review," Child Development. 38 : 73, 1967.

Baruch, G.K. "Maternal Influence Upon College Women's Attitudes toward
Women and Work," Developmental Psychology. 1972.

Bell, Graham. Serious fun. Denmark, Interlego A/S, 1980. pp. 13-14.

Bronfenbrenner, Urie. The Changing Family in a Changing World American
First ? A Paper Prepared for an International Symposium on Children
Families in a Changing World, held in Munich, Nov. 22-28, 1982. p. 14.

Bronfenbrenner, Urie and Maureen A. Mahoney. Influences on Human Develop-
ment. 2 nd ed. Hindale, Illinois, The Dryden Press, 1975. 517 p.

Bruner, Jerome Seymour. The Process of Education. Cambridge, Harvard
University Press, 1960.

Buss, Arnold Herbert. The Psychology of Aggression. New York, John Wiley
and Sons, Inc., 1961. 307 p.

Caldwell, Bettye M. Preschool Inventory : Handbook. Revised Edition.

Menlo Park, California, Addison-Wesley Publishing Company, 1970. 34 p.

Cocker, D.R. "The Relationship of Readiness Test Scores to Selected Socio-
economic Factors of Lower Class Families," Dissertation Abstracts,
27 : 1196-A, November 1966.

Dey, J.D. Theory and Practice Governing the Time of School Entrance.
Edmonton, University of Alberta, 1958.

Douvan, E. "Employment and the Adolescent," In F.I. Nye and L.W. Hoffman
(eds.) The Employed Mothers in America. Chicago, Rand McNally, 1963.

Farkas, Marshall. "Family Organization and Preschool Achievement,"
Dissertation Abstracts. 33 : 426-A, July 1972.

- Fromm, Eric. The Art of Loving. New York, Harper & Row, Publishers, 1974.
- Gesell, A. The First Five Year of Life. New York, Harper, 1940.
- Good, C.V. Dictionary of Education. New York, McGraw-Hill, 1973.
- Halpern, S.J. "A Study of the Relationship of Environmental Variables and Readiness for Learning in Kindergarten Children," Dissertation Abstracts. 33 : 1514-A, October 1972.
- Havighurst, R.J. Human Development and Education. New York, Longman, 1958.
- Hebblethwaite, C.P. "Effectiveness of Parent Participation in a Compensatory Preschool Program," Dissertation Abstracts. 36 : 4355-A, January 1976.
- Hetzer, H. and L. Der Tent. Schulreifetest. Lindau, Piorkowski, 1958.
- Holtzman, Wayne H. American Families and Social Policies for Services Children. Paper Presented in an International Symposium on Child and Family in a Changing World, in Munich, 22-25 November 1982. p. 12.
- Ilg, F.L. and L.B. Ames. School Readiness. New York, Harper & Row, 1964.
- Ilg, F.L., L.B. Ames and R.J. Apell. "School Readiness as Evaluated by Gesell Developmental, Visual and Projective Test," Genetic Psychology Monographs. 71 : 61-69, 1965.
- Indehar, V.E. "An Investigation into the Need for Communication Linkages Between Home and School Organization : The Effect of Home Environment Variables on Preschool Children and on Later Reading Achievement," Dissertation Abstracts. 35 : 3299-A, December 1974.

- Johansson, B. Criteria of School Readiness. Stockholm, Almqvist and Wiksell, 1965.
- Kohen Raz, Reuven. "Psychobiological Aspects of School Readiness," in Psychobiological Aspects of Cognitive Growth. New York, Academic Press, 1977. 127 p.
- Kohlberg, L. "Moral Development and Identification," In H.W. Stevenson (ed.) Child Psychology, 62 nd year book of the National Society for the Study of Education. Chicago, University of Chicago Press, 1963.
- _____. "Psychometric and Piagetion Measures of Preschool Intellectual Growth," in Russell C. Smart and Mollie S. Smart. Readings in Child Development and Relationships. New York, the Macmillan Company, 1972. 535 p.
- Kunz, Jean and J.E. Moyer. "A Comparison of Economically Disadvantaged and Economically Advantaged Kindergarten Children," The Journal of Educational Research. 62 : 392-395 May-June 1969.
- Meinert, R. Schulreife und Entwicklung. In Zum Problem der Schulreife. Basel, Beiheft 2 der Zeitschrife Schule und Psychologie, 1955.
- NewKomb, Mary and Coletta McDonough. "The Effect of Structured and Unstructured Kindergarten Programe on the Readiness Scores of Children in Selected Public School in Lafayette Paris, Louisiana," Dissertation Abstracts. 35 : 4149-A, January 1975.
- Piaget, J. The Child and Reality. New York, Viking. 1973.
- _____. The Moral Judgement of the Child. New York, The Free Press, 1965.

- Radin, N. "Father-Child Interaction and the Intellectual Functioning of Four-Year-Old Boys," Developmental Psychology. 1972.
- Rey, A. Monographies de Psychologie Clinique. Neuchâtel, Delacheau and Nestlé, 1952.
- Scarth, L.L. "The Influence of Certain Environmental Variables on the School Readiness of Kindergarten Children," Dissertation Abstracts. 33 : 3168-A, January 1973.
- Sears, Robert R., Eleanor E. Maccoby and Harry Levin. Pattern of Child Rearing. New York, Row Peterson and Company, 1957. 549 p.
- Stuckey, M.F., P.E. McGhee and M.J. McGhee. "Parental-Child Interaction : The Influence of Maternal Employment," Developmental Psychology. 18 : 635-644, 1982.
- Sulton, Rachael. "A Study of Certain Factors Associated with Reading Readiness in Kindergarten," Journal of Educational Research. 48 : 531-538 March 1955.
- UNICEF. International Year of the Child. TYC, 1979. 11 p.
- Walther, R. "Conditions and Development Trends of the Education of Children Within Family in the GDR," Working Paper for the Symposium Child and Family in a Changing World. Munich, 1982. p. 6.
- Watson, E.H. and G.H. Lawry. Growth and Development of Children. 4 th ed. Chicago, Year Book Medical, 1962.
- Werner, H. Comparative Psychology of Mental Development. New York, Science Editions, 1961.
- Zeller, W. Konstitution und Entwicklung. Göttingen, Verlag Psychologische Rundschau, 1952.

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ร่วมงานในโครงการวิจัย
การอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกาย
และความพร้อมด้านการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพ

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พิศาลพงศ์
อาจารย์ งามคา วานินทานนท์
อาจารย์ อรพินทร์ ชูชม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา สุธารมณ

ผู้นิเทศโครงการ

ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต

สัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญกอบ วิสมิตะนันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรินทร์ ประสงค์สม
อาจารย์ ดร.นพวรรณ ไชยคัมภีร์
อาจารย์ สุนทร จันทกรวี

อาจารย์บุญธรรม คำพอ

อาจารย์กฤษณา กรุกทอง

อาจารย์พยอม กันมณี

อาจารย์ภา ทองไทย

อาจารย์ศุภา ทองภักดี

ทดสอบแก้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรา สุคนธ์ทรัพย์

อาจารย์กัญญา ดินทรทัศนศิริกุล

อาจารย์ลักขณาวัลย์ พรศรีสมุทร

อาจารย์วิลาสรัตน์ ชั่ววัลลี

นางสาวธนวรรณ ฅ คะกั่วทุ่ง

ชั้นนำหนักและวัดสวนสูง อาจารย์เสาวภาคย์ ประดิษฐ์พงศ์

บริการทั่วไป นายวิจิตร อักษรฐ

นายนิยม ทรัพย์เจริญ

นายสงวน ศรีอ่วม

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ท่านผู้ปกครองที่นับถือ

ด้วยสถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) มีความประสงค์จะทำการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาการทางกายภาพและความพร้อมทางด้านการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานครฯ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มข้างล่างนี้ตามความเป็นจริง และขอรับรองว่าข้อความใดๆ ที่ท่านกรอกลงไปนี้จะถือเป็นความลับและใช้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยเพียงอย่างเดียว

อนึ่ง การกรอกข้อความเพื่อการวิจัยนี้ จะไม่มีผลต่อการสอบคัดเลือก เข้าศึกษาในชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนประถมสาธิตของบุตรหลานท่านแต่อย่างใด
ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่านในครั้งนี้.

สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์

28 กุมภาพันธ์ 2522

6. อาชีพของพ่อ

รับราชการ
ค้าขาย

รับจ้าง

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. อาชีพของผู้ปกครอง

รับราชการ
ค้าขาย

รับจ้าง

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

8. ผู้ปกครองกี่รายต้องเป็นอะไรกันเด็ก.....

9. รายได้ประจำในครอบครัวต่อเดือน (พร้อมรวมกัน)..... บาท

10. บ้านที่ครอบครัวท่านอาศัยอยู่ขณะนี้ เป็นของใคร

เช่าอยู่

ซื้อเอง

บิดามารดาซื้อให้

อาศัยบิดามารดา หรือญาติพี่น้องอยู่

11. ท่านมีลูกทั้งหมด.....คน เป็นหญิง.....คน ชาย.....คน

12. สมาชิกทั้งหมดในครอบครัวมี.....คน

13. เด็กคนนี้เป็นบุตรคนที่.....

14. ชื่อ (เด็กคนนี้).....นามสกุล.....เพศ.....

15. เกิดเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... (นับถึง 15 มีนาคม 2522)

อายุ.....ปี.....เดือน

16. ภาษาพูดที่บ้าน.....ศาสนา.....

17. เคยผ่านการอยู่โรงเรียนอนุบาลหรือสถานเลี้ยงเด็กมาก่อนสมัครหรือไม่

เคย

ไม่เคย

18. อยู่ในสถานพินนังนาน.....ปี.....เดือน

19. ท่านตั้งใจจะให้ลูกคนนี้เป็นอะไรเมื่อโตขึ้น.....

20. ส่วนใหญ่ใครเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูเด็กคนนี้.....

21. พ่อมีส่วนในการอบรมเลี้ยงดูลูกคนนี้อย่างใดหรือไม่.....

.....

.....

22. การที่ท่านนำเด็กมาเข้าชั้นเด็กเล็กนั้น ท่านหวังจะให้เด็กของท่านได้ใกล้ชิดต่อไปนี้มากที่สุด

ความพร้อมทางสติปัญญา

ความพร้อมทางร่างกาย

ความพร้อมทางอารมณ์ และสังคม

ความพร้อมทางจริยธรรม

.....

สงวนลิขสิทธิ์

แบบสัมภาษณ์การมารดาหรือผู้ปกครอง
โครงการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
จัดสร้างโดย ผศ.วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ ~~ผศ.ดร.~~

คำชี้แจง

คำถามต่อไปนี้ต้องการทราบถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติจริง การตอบคำถามเหล่านี้จึงไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด สิ่งสำคัญก็คือ ผู้วิจัยต้องการทราบความเป็นจริงที่ท่านได้ปฏิบัติกับลูกในสถานการณ์ต่าง ๆ ความที่ใคร่ระบบมา ทั้งนั้น ขอได้โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับสิ่งที่ท่านได้ปฏิบัติมาแล้ว และกำลังปฏิบัติอยู่กับลูกที่ท่านกำลังจะเอามาเข้าในชั้นเด็กเล็ก

1. คุณฝึกให้ลูกรู้จักรักษาความสะอาดของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหรือไม่ (เช่น เล็บ ผม จมูก ปาก ทา เทา)
2. คุณฝึกให้ลูกรู้จักรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็กเองหรือไม่ (เช่น ไม่เอามือเปื้อน ๆ ไปเช็ดเสื้อผ้าหรือจับแก้วน้ำ)
3. คุณปล่อยให้ลูกออกกำลังกายโดยอยู่ในสายตาของคุณหรือไม่ (เช่น วิ่งเล่น ปีนป่าย กระโดด)
4. คุณฝึกให้ลูกเข้านอนแต่หัวค่ำและตื่นนอนแต่เช้าเป็นประจำทุกวันหรือไม่
5. คุณฝึกให้ลูกซบถายเป็นเวลาในที่ที่เหมาะสมหรือไม่ (เช่น ไม่ปล่อยให้ลูกนอนในที่ต่าง ๆ)
6. คุณเคยหาวิธีการอะไรก็ตาม ที่จะให้ลูกของคุณรับประทานอาหารที่มีประโยชน์หรือไม่ (เช่น รับประทานอาหารผลไม้ อาหารที่ทำจากผัก และเนื้อสัตว์)

7. คุณคอยเตือนให้ลูกรู้จักการป้องกันโรค โดยไม่เข้าไปใกล้ผู้ที่เป็นโรคติดต่อหรือไม่
(เช่น เป็นหวัด เป็นโรคตาแดง เป็นโรคผิวหนัง)
8. เมื่อลูกเจ็บป่วยคุณไ้พาไปหาหมอ เพื่อตรวจรักษาทุกครั้งหรือไม่
9. คุณฝึกให้ลูกรู้จักหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่อาจเป็นอันตรายต่อตนเองหรือไม่
(เช่น อาหารที่มีแมลงวันตอม อาหารที่หล่นลงพื้น อาหารใส่สีราคาถู)
10. คุณฝึกให้ลูกรู้จักรักษาความสะอาดของร่างกายในการทำกิจวัตรประจำวันหรือไม่
(เช่น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร แปรงฟันก่อนนอน และก่อนเข้านอน)
11. คุณเปิดโอกาสให้ลูกช่วยทำงานบ้านง่าย ๆ และเหมาะสมกับวัยของเด็กบ้างหรือไม่
(เช่น ช่วยกวาดพื้น รดน้ำต้นไม้)
12. เมื่อลูกโกรธและแสดงอาการโกรธอย่างรุนแรง คุณปล่อยเด็กไว้เช่นนั้นหรือไม่ (เช่น ร้องไห้เสียงดัง และนอนก่ถึงเกลือกกับพื้น)
13. คุณเคยแนะนำให้ลูกรู้จักกฎเกณฑ์การเล่นร่วมกับเด็กอื่นหรือไม่ (เช่น ให้รู้จักรอตามคิว ไม่แย่งคิว)
14. เมื่อลูกได้รับการแบ่งปันสิ่งของหรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น คุณฝึกให้ลูกรู้จักขอบคุณทุกครั้งหรือไม่
15. เมื่อลูกทำให้เพื่อนโกรธ คุณเคยชี้แจงให้ลูกเข้าใจและฝึกให้รู้จักขอโทษเพื่อนทุกครั้งหรือไม่
16. เมื่อลูกพบผู้ที่ควรแสดงความเคารพ คุณสอนให้ลูกยกมือไหว้หรือจากล่าวคำสวัสดิ์ทักทายหรือไม่
17. เมื่อลูกทะเลาะกับพี่น้อง คุณลงโทษตามควรแก่ความผิด โดยชี้แจงเหตุผลให้ลูกเข้าใจหรือไม่
18. คุณพาลูกไปเที่ยวชมธรรมชาติที่สวยงาม เพื่อปลูกฝังให้ลูกรักและชื่นชมในธรรมชาติหรือไม่
(เช่น พาไปเขาหิน ไปบางแสน)

19. คุณปล่อยให้ลูกเล่นกับเด็กอื่น ๆ ตามลำพัง โดยไม่อยู่ในสายตาของผู้ใหญ่หรือไม่
20. เมื่อลูกแสดงความกลัวโดยไม่สมเหตุผล คุณชี้แจงให้ลูกหายกลัวหรือไม่ (เช่น กลัวมีกลัวความมืด)
21. เมื่อลูกเข้าใจความหมายของคำไม่ถูกต้อง คุณเคยช่วยเด็กให้เข้าใจอย่างถูกต้องหรือไม่ (เช่น เรียกลูกไก่อานก เรียกสัฟฟ่าเป็นสัฟฟ่าเงิน)
22. เมื่อลูกมีเรื่องสงสัยหรือมีคำถามมาถาม คุณพยายามตอบคำถามและอธิบายให้ลูกเข้าใจหรือไม่
23. คุณเคยใช้เหตุผลง่าย ๆ เพื่ออธิบายให้เด็กระวังสิ่งบางอย่างที่อาจเป็นอันตรายต่อตัวเขาเองได้หรือไม่ (เช่น ของมีคม ไม้ขีดไฟ ปลั๊กไฟ กระจกหน้าต่าง)
24. คุณจัดหาอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้ลูกได้เล่นตามวิธีที่เขาพอใจหรือไม่ (เช่น จัดหาจินตสอสี สมุดหัตถ์ระบายสี ดินน้ำมัน แท่งไม้สีต่าง ๆ ฯลฯ)
25. คุณปล่อยให้ลูกเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตัวเองหรือไม่ (เช่น ห้ามไม่ให้เด็กจับของร้อน ๆ ถ้าเด็กไม่เชื่อฟังก็ปล่อยให้จับดู แต่ต้องเป็นสิ่งที่ไม่เป็นอันตรายต่อเด็กจนเกินไป)
26. คุณเคยสอนให้ลูกรู้จักนับและหยิบสิ่งของจำนวนง่าย ๆ หรือไม่ (เช่น สิ่งของ 10 ชิ้น 12 ชิ้น)
27. คุณเคยชี้แนะให้ลูกเข้าใจคำที่ใช้บอกเวลาอย่างง่าย ๆ หรือไม่ (เช่น เข้า เย็น กลางวัน กลางคืน วันนี้ พรุ่งนี้)
28. เมื่อพบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ คุณชี้ให้ลูกดูพร้อมทั้งอธิบายหรือไม่ (เช่น เห็นรังกินน้ำ ฟาแลบ ฟาณา)
29. คุณเคยนำให้ลูกดูรายการโทรทัศน์ที่จัดเป็นประจำสำหรับเด็กหรือไม่ (เช่น รายการเสาร์ สโมสร รุ่งทรรษา)
30. เมื่อลูกโต้แย้งหรือไม่เห็นด้วยกับคุณเพราะมีเหตุผลของเขาเอง คุณห้ามมิให้ลูกทำเช่นนั้นอีกหรือไม่

31. คุณเคยเล่าเรื่องหรือหารูปประกอบเกี่ยวกับบุคคลหรือสัตว์ที่กระทำความผิดต่าง ๆ ให้ลูกฟังหรือไม่
32. เมื่อเด็กเห็นสิ่งของของผู้อื่นและแสดงอาการอยากได้ คุณสอนให้ลูกรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำหรือไม่ (เช่น อยากเค็ดคอกไม้ในสวนสาธารณะ หรือตามรั้วบ้านผู้อื่น)
33. คุณหมั่นปลูกฝังความรักความเมตตาสัตว์ให้แก่ลูกหรือไม่ (เช่น โดยการทำควอย่างให้ดู หรือสอนไม่ให้รังแกสัตว์)
34. เมื่อลูกทำความผิด (เช่น แบ่งขนมให้น้อง หรือแสดงความแค้นใจที่จะช่วยเหลือคุณ) คุณเคยสนับสนุนการทำความผิดของลูกหรือไม่
35. คุณสอนให้ลูกรู้จักการควบคุมตัวไหวพระก่อนนอนทุกคืนหรือไม่
36. คุณเคยสอนให้ลูกรู้จักแบ่งปันสิ่งของที่คุณมีอยู่ให้แก่เด็ก หรือบุคคลอื่นที่ไม่มีหรือไม่ (เช่น แบ่งเสื้อผ้าที่ไม่ใช่และสภาพยังดีอยู่ให้แก่เด็กที่ยากไร้ แบ่งขนมให้เพื่อน)
37. คุณเคยอบรมให้ลูกรู้จักการเกรงใจผู้อื่นหรือไม่ (เช่น ไม่ส่งเสียงดังในขณะที่ผู้อื่นกำลังต้องการความเงียบ)
38. เมื่อเด็กเห็นคนอื่น ๆ วิวัยเกี่ยวกับกระทำผิด คุณชี้ให้ลูกดูเป็นแบบอย่างหรือไม่ (เช่น การพุดจาสุภาพ แสดงความเอื้อเฟื้อ)
39. เมื่อลูกทำความผิดโดยที่คุณไม่ทราบ และมาสารภาพผิดต่อคุณ คุณให้อภัยและชมเชยความกล้าหาญของแกหรือไม่
40. ในการประพฤติปฏิบัติตนของคุณเมื่ออยู่ในสายตาของลูก คุณคำนึงหรือไม่ว่าลูกจะรับรู้และจะลอกเลียนแบบจากคุณ

“ขอขอบคุณที่ได้กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง”

คณะผู้วิจัย

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

คำชี้แจงในการบันทึกคำสัมภาษณ์

ในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ให้ผู้สัมภาษณ์เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐
เพียงช่องเดียวในแต่ละคำถาม โดยยึดเกณฑ์ดังนี้

ทำเป็นประจำ

หมายถึงผู้ปกครองยึดถือพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นเรื่องสำคัญมากที่จะต้องฝึกลูกและได้หมั่นอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ ไม่เคยปล่อยให้ลูกกระทำต่างออกไปจากนั้น

ทำบ้างเป็นบางครั้ง

หมายถึงผู้ปกครองเคยเห็นความสำคัญของพฤติกรรมนั้น ๆ บ้าง และได้เคยอบรมสั่งสอนลูก แต่ไม่สม่ำเสมอ บางครั้งก็ปล่อยให้ลูกกระทำได้ตามชอบใจ บางครั้งก็อบรมสั่งสอน

ไม่เคยทำเลย

หมายถึงผู้ปกครองยังไม่เคยเห็นความสำคัญของพฤติกรรมนั้น ๆ และไม่เคยอบรมสั่งสอนลูกในเรื่องนั้น ๆ มาเลย

คะแนนรวม

เลขที่สมัคร.....

หมู่ 1.....

ชื่อผู้ปกครอง.....ชื่อเด็ก.....

หมู่ 2.....

เวลาสัมภาษณ์.....ถึง.....

หมู่ 3.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

หมู่ 4.....

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

	ทำเป็นประจำ	ทำบ้างเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1.	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

	ทำเป็นประจำ	ทำบ้างเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
16.	☐	☐	☐
17.	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐
19.	☐	☐	☐
20.	☐	☐	☐
21.	☐	☐	☐
22.	☐	☐	☐
23.	☐	☐	☐
24.	☐	☐	☐
25.	☐	☐	☐
26.	☐	☐	☐
27.	☐	☐	☐
28.	☐	☐	☐
29.	☐	☐	☐
30.	☐	☐	☐
31.	☐	☐	☐
32.	☐	☐	☐
33.	☐	☐	☐
34.	☐	☐	☐
35.	☐	☐	☐

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

	ทำเป็นประจำ	ทำบ้างเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
36.	☐	☐	☐
37.	☐	☐	☐
38.	☐	☐	☐
39.	☐	☐	☐
40.	☐	☐	☐

หมายเหตุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สงวนลิขสิทธิ์

เลขที่สมัคร.....

คะแนนที่ได้

ชื่อเด็ก.....นามสกุล.....

เริ่มเวลา.....เสร็จเวลา.....

รวม.....นาที

ก	
ข	
ค	

แบบบันทึกคำขอบ

การวัดความพร้อมในด้านการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน

จักทำโดย ศจ.กร.จรรยา สุวรรณทัต และ ผศ.วันเพ็ญ พิศาลพงศ์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

-
- | | | | |
|---|---|---|---|
| 1. หนูชื่ออะไรคะ? | ก | ข | ค |
| 2. หนูอายุเท่าไรแล้วคะ? | ก | ข | ค |
| 3. หนูนามสกุลอะไรคะ? | ก | ข | ค |
| 4. ชโหลของหนูใหญ่หนอยสิคะ | ก | ข | ค |
| 5. ชปลายเท้าของหนูใหญ่หนอยสิคะ | ก | ข | ค |
| 6. นีเรียกว่าอะไรคะ? (ชูนิ้วมือขึ้นหนึ่งนิ้ว) | ก | ข | ค |
| 7. นีเรียกว่าอะไรคะ? (ชี้ข้อศอก) | ก | ข | ค |
| 8. นีเรียกว่าอะไรคะ? (ชี้หัวเข่า) | ก | ข | ค |
| 9. โหนหนูยกมือขึ้นข้างหนึ่งสิคะ | ก | ข | ค |

- | | | | |
|--|---|---|---|
| 10. หนูลองกระโดดให้หนูน้อยล๊ะ | ถ | ผ | ม |
| 11. หนูพูดว่า สวัสดิ์ละกั๊ง ๆ (สวัสดิ์ครับ) ให้ฟังหนูน้อยล๊ะ | ถ | ผ | ม |
| 12. หนูลองทำท่ากระตุกกระดูกหนูน้อยล๊ะ | ถ | ผ | ม |
| 13. หนูช่วยเอารถสามคันใส่ในจานใบใหญ่หนูน้อยล๊ะ | ถ | ผ | ม |
| 14. หนูเอารถสี่ล้อใส่ในจานสี่แฉกล๊ะ | ถ | ผ | ม |
| 15. หนูเอารถสี่ล้อใส่ในจานใบเล็กล๊ะ | ถ | ผ | ม |
| 16. หนูเอารถสี่ล้อใส่ในจานสี่ล้อล๊ะ | ถ | ผ | ม |
| 17. หนูเอารถ 2 คันวางไว้หลังจานอันกลางล๊ะ | ถ | ผ | ม |
| 18. หนูช่วยเก็บของทั้งหมดให้ควนนะละ | ถ | ผ | ม |
| 19. ถ้าหนูป่วยหนูจะไปให้ใครรักษา (หมอ, พยาบาล) | ถ | ผ | ม |
| 20. ถ้าหนูต้องการจะดูเรือ จะไปดูที่ไหนละ (ทะเล, แม่น้ำ) | ถ | ผ | ม |
| 21. ถ้าหนูต้องการซื้อไม้ขีดไฟ จะไปซื้อที่ไหนละ (ร้านขายของ) | ถ | ผ | ม |
| 22. พระอาทิตย์ขึ้นก่อนไหนละ? (ก่อนเช้า) | ถ | ผ | ม |
| 23. ถ้าหนูอยากเขียนหนังสือ หนูจะทวงมีอะไรละ? (ดินสอ, ปากกา) | ถ | ผ | ม |
| 24. ถ้าหนูอยากเห็นช้าง หนูจะทวงไปดูที่ไหนละ? | ถ | ผ | ม |
| 25. แม่หนูทำอะไร? | ถ | ผ | ม |
| 26. หมอพันทำอะไรละ? (รักษาพัน ทำพัน) | ถ | ผ | ม |
| 27. ครูทำอะไรละ? (สอนหนังสือ) | ถ | ผ | ม |
| 28. ฝนตกจากที่ไหนไปที่ไหนละ? (จากอากาศลงไปที่พื้น) | ถ | ผ | ม |
| 29. พักลมที่พัดเพดานหมุนยังงัยละ? (ทำมือเป็นวงกลมโดยขวาง) | ถ | ผ | ม |
| 30. ลูกลอรรถยนต์หมุนยังงัยละ? (ทำมือเป็นวงกลมโดยตั้ง) | ถ | ผ | ม |
| 31. หนูมีปากกาคะ? | ถ | ผ | ม |
| 32. ไหนหนูลองนับนิ้วมือนะกั๊ง ๆ ให้ฟังหนูน้อยล๊ะ (นับ 1 - 5) | ถ | ผ | ม |

- | | | | | |
|---|--|---|---|---|
| 54. | ไหนดูลองเขียนให้เหมือนรูปนี้ลึคะ (รูปสี่เหลี่ยม) | ก | ฅ | ม |
| 55. | ไหนดูลองเขียนให้เหมือนรูปนี้ลึคะ (รูปสามเหลี่ยม) | ก | ฅ | ม |
| 56. | (กินสอสี) อันนี้สออะไรคะ? (สีค่า) | ก | ฅ | ม |
| 57. | (กินสอสี) อันนี้สออะไรคะ? (สีแดง) | ก | ฅ | ม |
| 58. | กลางคินมีสีเหมือนสีอันไหนคะ? (สีค่า, สีม่วง หรือน้ำเงิน) | ก | ฅ | ม |
| <u>59 - 60 รูป</u> | | | | |
| 59. | หนุหยิบคินสอสีเหลือง แล้วชีคในวงกลมลึคะ | ก | ฅ | ม |
| 60. | หนุหยิบคินสอสีเหลืองระบายสีในรูปสี่เหลี่ยมลึคะ | ก | ฅ | ม |
| <u>61 - 62 รูป</u> | | | | |
| 61. | รูปสี่เหลี่ยม | ก | ฅ | ม |
| 62. | สีม่วง | ก | ฅ | ม |
| <u>63 - 64 รูป</u> | | | | |
| หนุหยิบคินสอสีส้มแล้วระบายสีในรูปสามเหลี่ยมหนอยลึคะ | | | | |
| 63. | รูปสามเหลี่ยม | ก | ฅ | ม |
| 64. | สีส้ม | ก | ฅ | ม |

"เสร็จแล้ว ขอบใจหนุมากน่ะคะ"

.....
(ชื่อผู้สัมภาษณ์)

...../...../.....
(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์)

ภาคผนวก ค.

ข้อมูลทางชีวสังคมและคะแนนค่าต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 แสดงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง การจัดกลุ่ม/ระดับของแต่ละตัวแปร และค่าร้อยละในแต่ละกลุ่ม/ระดับ

ลำดับที่ ของ ตัวแปร	ตัวแปรที่ศึกษา	รายละเอียดในการวัด (กลุ่ม/ระดับ)	จำนวนคน ในแต่ละ กลุ่ม/ระดับ	ค่าร้อยละ
1	เพศของเด็ก	ชาย	178	57.4
		หญิง	132	42.6
2	ระดับการศึกษา ของบิดา	ประถมศึกษา	36	11.6
		มัธยมศึกษาตอนต้น		
		มัธยมศึกษาตอนปลาย	112	36.1
		ประโยคอาชีว		
		อนุปริญญา		
		ปริญญาตรี	162	52.3
3	ระดับการศึกษา ของมารดา	ประถมศึกษา	63	20.3
		มัธยมศึกษาตอนต้น		
		มัธยมศึกษาตอนปลาย	140	45.1
		ประโยคอาชีว		
		อนุปริญญา		
		ปริญญาตรี	107	34.6
4	ลักษณะการประกอบ อาชีพของบิดา	รับราชการ	80	25.8
		รับจ้าง	127	41.0
		ค้าขาย	74	23.9
		อื่นๆ (ระบุ)	29	9.3

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่ ของ ตัวแปร	ตัวแปรที่ศึกษา	รายละเอียดในการวัด (กลุ่ม/ระดับ)	จำนวนคน ในแต่ละ กลุ่ม/ระดับ	ค่าร้อยละ
5	ลักษณะการประกอบ อาชีพของมารดา	รับราชการ รับจ้าง ค้าขาย แม่บ้าน	70 97 51 92	22.6 31.3 16.5 29.6
		ไม่ประกอบอาชีพ		
6	ระดับเศรษฐกิจ รายได้ประจำเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 - 10,000 บาท 10,001 บาทขึ้นไป	51 108 159	16.2 34.5 49.3
7	จำนวนบุตรทั้งหมด ในครอบครัว	1 คน 2 คน 3 คนและมากกว่า 3 คนขึ้นไป	57 151 102	18.3 48.7 33.0
8	ลำดับการเกิดของเด็ก	ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 ลำดับที่ 3 หรือถัดไป	183 82 45	59.0 26.5 14.5
9	ระยะเวลาที่เคอยู่ ใน ร.ร.อนุบาลหรือ สถานรับเลี้ยงเด็ก	1 - 12 เดือน 13 - 24 เดือน 25 - 36 เดือน 37 - 48 เดือนขึ้นไป	49 169 65 27	15.9 54.4 20.7 9.0
10	ความมุ่งหวังที่จะให้ บุตรเลือกประกอบ อาชีพในอนาคต	แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ทหาร ตำรวจ นักกฎหมาย นักธุรกิจ นักอุตสาหกรรม ครู อาจารย์	79 12 21 20 12	25.5 3.9 6.8 6.5 3.9

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่ ของ ตัวแปร	ตัวแปรที่ศึกษา	รายละเอียดในการวัด (กลุ่ม/ระดับ)	จำนวนคน ในแต่ละ กลุ่ม/ระดับ	ค่าร้อยละ
		แล้วแต่สติปัญญาของเด็ก	112	36.1
		ยังไม่คิด	54	17.5
11	ผู้มีความสามารถที่สุดใน การอบรมเลี้ยงดูเด็กใน ครอบครัว	บิดามารดา	264	85.2
		ญาติผู้ใหญ่หรือบุคคลอื่น	46	14.8
12	บิดามีส่วนในการอบรม เลี้ยงดูบุตรหรือไม่	มี	281	90.6
		ไม่มี	29	9.4

ตาราง 2 ความหวังที่บิดามารดาเห็นว่าเด็กควรจะได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ จากทางโรงเรียนมากที่สุด

การพัฒนาด้านต่างๆ	จำนวนผู้ตอบทั้งหมด	จำนวนผู้เลือก ตอบในแต่ละด้าน	ค่าร้อยละ
ด้านร่างกาย	310	34	10.9
ด้านอารมณ์สังคม	310	143	46.0
ด้านสติปัญญา	310	184	59.2
ด้านจริยธรรม	310	47	15.1

หมายเหตุ การที่จำนวนผู้เลือกตอบในแต่ละด้าน เมื่อรวมกันทั้งสี่ด้านจะเกิน 310 คน เป็นเพราะผู้ตอบบางคนทั้งความคาดหวังจากโรงเรียนมากกว่า 1 ด้าน เช่น เห็นว่าโรงเรียนควรให้การพัฒนาทางสติปัญญาและอารมณ์สังคม อย่างเท่าเทียมกัน

ตาราง 3 แสดงช่วงคะแนนการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาความรู้ทาง
อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมในระดับต่างๆ และคะแนน
เฉลี่ยของแต่ละด้าน

ชื่อตัวแปรที่ศึกษา	ช่วงคะแนนในแต่ละระดับ (ได้จากกลุ่มตัวอย่าง)		คะแนนเฉลี่ย
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น การ พัฒนาความรู้ทาง อารมณ์สังคม สติปัญญา และจริยธรรมรวมกัน	ต่ำ	65 - 92	101.56
	ปานกลาง	93 - 110	
	สูง	111 - 120	
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น การ พัฒนาความรู้ทาง	ต่ำ	18 - 24	26.87
	ปานกลาง	25 - 28	
	สูง	29 - 30	
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น การ พัฒนาความรู้ทางอารมณ์สังคม	ต่ำ	16 - 22	24.87
	ปานกลาง	23 - 27	
	สูง	28 - 30	
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น การ พัฒนาความรู้ทางสติปัญญา	ต่ำ	11 - 21	24.69
	ปานกลาง	22 - 27	
	สูง	28 - 30	
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น การ พัฒนาความรู้ทางจริยธรรม	ต่ำ	15 - 21	25.13
	ปานกลาง	22 - 27	
	สูง	28 - 30	

ตาราง 4 แสดงช่วงคะแนนและคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัย
เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อตัวแปรที่ศึกษา	ช่วงคะแนน	คะแนนเฉลี่ย
ความพร้อมทางด้านการเรียนของเด็ก แบบรวมทั้ง 4 ด้าน	21 - 64	51.84
ความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้ และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อม	2 - 18	14.34
ความพร้อมทางการเรียนด้านความ คล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการ แสดงออก	2 - 12	9.52
ความพร้อมทางการเรียนด้านความ รู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแห่ง ที่ของสิ่งของ	4 - 15	12.58
ความพร้อมทางการเรียนด้านการ รับรู้ทางประสาทสัมผัสและความ สามารถในการเลียนแบบ	7 - 19	15.38

ตาราง 5 แสดงคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนแบบรวมกันทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

ระดับการศึกษาของมารดา	การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการเน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม		
	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก
ต่ำ	51.81	47.29	53.06
ปานกลาง	49.32	51.97	52.45
สูง	51.56	53.00	53.83

ตารางที่ 6 แสดงคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนค่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

ระดับการศึกษาของมารดา	การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม		
	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก
ต่ำ	13.75	14.06	15.44
ปานกลาง	14.32	15.47	15.60
สูง	15.67	15.59	16.24

ตารางที่ 7 แสดงคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดากับบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ระดับการศึกษาของมารดา	บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร	
	มาก	น้อย
ต่ำ	13.76	14.50
ปานกลาง	14.21	14.56
สูง	14.91	13.44

ตารางที่ 8 แสดงคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนของเด็กแบบรวมกันทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามลำดับการเกิดของเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม

ลำดับการเกิดของเด็ก	การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม		
	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก
บุตรคนที่ 1	50.32	52.32	50.04
บุตรคนที่ 2	53.50	51.53	56.10
บุตรคนที่ 3 หรือถัดไป	52.13	50.00	43.00

ตารางที่ 9 แสดงคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส
และความสามารถในการเลียนแบบ จำแนกตามลำดับการเกิดของเด็ก
กับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคม

ลำดับการเกิดของเด็ก	การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคม		
	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมมาก
บุตรคนที่ 1	15.03	15.55	15.71
บุตรคนที่ 2	15.93	14.97	16.50
บุตรคนที่ 3 หรือถัดไป	15.88	15.18	12.67

ภาคผนวก ง.

ตาราง 1

แสดงภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนโดยอิงน้ำหนักเป็นเกณฑ์(น้ำหนักเป็นกิโลกรัม)

เพศชาย					เพศหญิง			
อายุ เป็นเดือน	ภาวะโครง สร้างปกติ	มวลร่่องทางโภชนาการ			ภาวะ โครงสร้า งปกติ	มวลร่่องทางโภชนาการ		
		ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3		ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
56	15.93	14.32	11.92	9.55	15.44	13.98	11.60	9.26
57	16.0	14.37	11.96	9.6	15.53	14.0	11.68	9.33
58	16.09	14.44	12.02	9.66	15.64	14.08	11.76	9.40
59	16.17	14.5	12.07	9.71	15.74	14.20	11.84	9.46
60	16.24	14.56	12.11	9.75	15.84	14.28	11.91	9.52
61	16.3	14.62	12.16	9.8	15.93	14.39	12.00	9.58
62	16.36	14.68	12.21	9.83	16.02	14.46	12.05	9.64
63	16.41	14.75	12.26	9.87	16.11	14.54	12.12	9.70
64	16.47	14.8	12.3	9.91	16.28	14.64	12.20	9.75
65	16.52	14.85	12.34	9.95	16.29	14.74	12.26	9.81
66	16.58	14.9	12.38	9.97	16.40	14.85	12.31	9.86
67	16.62	14.95	12.41	10.0	16.46	14.94	12.40	9.90
68	16.69	15.0	12.45	10.03	16.54	15.03	12.40	9.95
69	16.72	15.05	12.49	10.05	16.63	15.12	12.50	10.0
70	16.78	15.1	12.52	10.07	16.71	15.22	12.55	10.0
71	16.81	15.13	12.56	10.09	16.80	15.32	12.62	10.0
72	16.86	15.18	12.6	10.10	16.85	15.41	12.67	10.1

ตาราง 2

แสดงภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนโดยยึดส่วนสูงเป็นเกณฑ์ (ส่วนสูงเป็นนิ้ว)

เพศชาย					เพศหญิง			
อายุ เป็นเดือน	ภาวะโครง สร้างปกติ	บกพร่องทางโภชนาการ			ภาวะโครง สร้างปกติ	บกพร่องทางโภชนาการ		
		ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3		ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
56	106.7	101.9	96.3	90.9	107.3	102.0	96.6	91.1
57	107.0	102.0	96.7	91.1	107.7	102.3	97.0	91.5
58	107.2	102.3	97.0	91.2	108.1	102.6	97.3	91.8
59	107.5	102.5	97.1	91.3	108.4	103.3	97.6	92.1
60	107.8	102.8	97.3	91.5	108.7	103.3	98.0	92.5
61	108.1	103.0	97.5	91.6	109.0	103.6	98.2	92.7
62	108.3	103.2	97.7	91.8	109.2	103.8	98.5	93.0
63	108.6	103.5	97.7	92.0	109.5	104.1	98.8	93.2
64	108.9	103.7	98.9	92.1	109.7	104.3	99.0	93.5
65	109.1	103.9	98.0	92.2	110.0	104.5	99.3	93.6
66	109.3	104.1	98.1	92.3	110.2	104.7	99.5	93.8
67	109.6	104.3	98.2	92.4	110.5	105.0	99.7	94.0
68	109.7	104.5	98.3	92.5	110.7	105.1	99.9	94.2
69	109.9	104.7	98.5	92.6	110.8	105.3	100.0	94.3
70	110.0	104.9	98.6	92.7	111.0	105.5	100.1	94.5
71	110.1	105.0	98.8	92.8	111.2	105.6	100.2	94.6
72	110.2	105.1	99.0	93.0	111.5	105.7	100.3	94.7

ตาราง 3

แสดงถึง อายุ จำนวนค่าเฉลี่ยของน้ำหนัก (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของเด็กชาย และเด็กหญิง

น้ำหนักเป็นกิโลกรัม

เด็กชาย

เด็กหญิง

อายุเป็น เดือน	จำนวน คน	Mean	SD.	จำนวน คน	Mean	SD.
56	-	-	-	1	15.80	-
57	12	18.24	2.33	6	17.23	1.68
58	16	16.88	1.33	6	16.12	2.22
59	14	17.01	1.66	10	16.50	2.02
60	13	17.83	2.53	15	17.69	1.96
61	11	17.80	2.39	11	17.02	2.06
62	21	17.93	1.96	13	17.95	2.26
63	8	18.05	1.50	14	18.50	4.57
64	13	17.12	1.80	7	19.14	2.48
65	16	19.77	3.69	11	17.28	2.21
66	19	18.86	3.06	8	18.50	2.06
67	12	18.60	1.39	14	17.61	1.84
68	16	18.78	2.02	7	19.51	1.50
69	5	18.58	1.08	4	16.43	1.44
70	2	18.75	3.05	-	-	-
71	-	-	-	2	17.15	1.35
72	-	-	-	3	16.73	1.82
รวม	178			132		

ตาราง 4

แสดงถึง อายุ จำนวน ค่าเฉลี่ยของความสูง (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
 ของเด็กชายและเด็กหญิง

ความสูงเป็นเซนติเมตร

เด็กชาย

เด็กหญิง

อายุเป็น เดือน	จำนวน คน	Mean	SD	จำนวน คน	Mean	SD
56	-	-	-	1	105.70	-
57	12	108.10	4.68	6	105.98	3.69
58	16	105.19	2.91	6	103.43	6.21
59	14	107.37	3.62	10	104.85	3.77
60	13	107.07	5.60	15	107.97	4.75
61	11	107.51	5.02	11	107.16	4.22
62	21	108.68	3.50	13	108.32	2.60
63	8	111.49	2.32	14	110.69	4.38
64	13	106.77	2.85	7	108.44	2.48
65	16	111.01	3.50	11	107.67	5.31
66	19	110.43	4.83	8	110.46	5.51
67	12	111.08	3.00	14	108.98	4.75
68	16	111.16	2.82	7	113.06	2.67
69	5	110.70	2.26	4	108.95	2.92
70	2	110.90	3.90	-	-	-
71	-	-	-	2	108.35	3.35
72	-	-	-	3	16.73	1.82
รวม	178			132		

ภาคผนวก จ.

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์ข้อมูลบางประการ

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ที่จำแนกตามตัวแปรอิสระดังต่อไปนี้

1. ระดับการศึกษาของบิดากับของมารดา

ตาราง 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม
โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดากับของมารดา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของบิดา (ก)	2	52.65	< 1
ระดับการศึกษาของมารดา (ข)	2	0.58	< 1
ก + ข	4	28.47	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	87.65	

2. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูในกลุ่มที่มีความรู้ระดับการศึกษาต่างกัน

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมในกลุ่มเด็กที่มีความรู้ระดับการศึกษาระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำ	สูง	ปานกลาง
ระดับการศึกษาของบิดา	$\bar{X}$	97.93	101.85	102.30
ต่ำ	97.92	-	3.93*	4.38*
สูง	101.85		-	0.45
ปานกลาง	102.30			-

* $p < .05$

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมจริยธรรมในกลุ่มเด็กที่มีความรู้ระดับการศึกษาระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำ	สูง	ปานกลาง
ระดับการศึกษาของบิดา	$\bar{X}$	23.67	25.23	25.44
ต่ำ	23.67	-	1.56*	1.77*
สูง	25.23		-	0.21
ปานกลาง	25.44			-

* $p < .05$

3. ระดับการศึกษาของมารคากับบทบาทของบิกามารคาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารคากับบทบาทของบิกามารคาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารคา (ก)	2	136.05	1.53
บทบาทของบิกามารคาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร (ข)	1	5.12	< 1
ก + ข	2	71.41	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	304	88.89	

การวิเคราะห์เกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียน ที่จำแนกตามตัวแปรอิสระดังต่อไปนี้

1. ระดับการศึกษาของบิดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม

ตาราง 5 การวิเคราะห์ผลย่อยของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของเด็ก โดยเปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษาของบิดา 3 ระดับ ในกลุ่มเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมน้อย ปานกลาง และมาก

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างระดับการศึกษาของบิดา 3 ระดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมน้อย	2	23.94	4.48 *
ระหว่างระดับการศึกษาของบิดา 3 ระดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมปานกลาง	2	12.00	2.25
ระหว่างระดับการศึกษาของบิดา 3 ระดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมมาก	2	8.97	1.68

*p < .05

ตาราง 6 การวิเคราะห์ถ้อยของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยเปรียบเทียบระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมต่างกัน 3 ระดับในกลุ่มที่มีความมีการศึกษาระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมต่างกัน ในกลุ่มที่มีความมีการศึกษาระดับต่ำ	2	10.00	1.87
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมต่างกัน ในกลุ่มที่มีความมีการศึกษาระดับปานกลาง	2	7.25	1.36
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมต่างกัน ในกลุ่มที่มีความมีการศึกษาระดับสูง	2	8.97	1.68

ตาราง 7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของเด็กระหว่างกลุ่มที่มีความมีการศึกษาต่างกัน แต่ละระดับ ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวมน้อย

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	$\bar{X}_{11}$ 13.36	$\bar{X}_{31}$ 13.42	$\bar{X}_{21}$ 15.33
$\bar{X}_{11}$	13.36		0.06	1.97
$\bar{X}_{31}$	13.42			0.91
$\bar{X}_{21}$	15.33			

$\bar{X}_{ij}$; 1 = ระดับการศึกษาของบิดา 1 = การศึกษาระดับต่ำ ; 2 = ปานกลาง ; 3 = สูง
j = การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนารวม
1 = เหมาะสมน้อย ; 2 = เหมาะสมปานกลาง ; 3 = เหมาะสมมาก

2. ระดับการศึกษาของนิคากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของนิคา กับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นร่างกาย

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของนิคา (ก)	2	129.02	3.19*
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นร่างกาย (ข)	2	70.25	1.74
ก + ข	4	50.35	1.24
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	40.49	

*p < .05

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของนิคาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของนิคา (ก)	2	146.25	3.56 *
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคม(ข)	2	25.65	< 1
ก + ข	4	27.29	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	41.09	

*p < .05

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม โดยพิจารณาตาม
ระดับการศึกษาของบิดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของบิดา (ก)	2	124.40	3.11*
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา (ข)	2	57.24	1.43
ก + ข	4	89.27	2.23
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	40.06	

* $p < .05$

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนรวม โดย
พิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของบิดา (ก)	2	124.38	3.08*
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม (ข)	2	80.82	2.00
ก + ข	4	48.69	1.20
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	40.44	

* $p < .05$

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมรวมในกลุ่มที่มีความรู้การศึกษาระดับต่ำ
ปานกลาง และสูง

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
ระดับการศึกษาของบิดา	$\bar{X}$	49.44	51.54	52.54
ต่ำ	49.44	-	2.10	3.10*
ปานกลาง	51.54		-	1.00
สูง	52.54			-

* $p < .05$

3. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนในกลุ่มที่มีความรู้การศึกษาระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมรวมในกลุ่มที่มีความรู้การศึกษาระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
ระดับการศึกษาของมารดา	$\bar{X}$	49.91	51.69	53.10
ต่ำ	49.91	-	1.78	3.19*
ปานกลาง	51.69		-	1.41
สูง	53.10			-

* $p < .05$

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบในกลุ่มเด็กที่มีมารคามีการศึกษาระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
ระดับการศึกษาของมารดา	$\bar{x}$	14.84	15.33	15.78
ต่ำ	14.84	—	0.49	0.94*
ปานกลาง	15.33		—	0.45
สูง	15.78			—

* $p < .05$

ตาราง 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของในกลุ่มเด็กที่มีมารคามีการศึกษาระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
ระดับการศึกษาของมารดา	$\bar{x}$	11.98	12.69	12.79
ต่ำ	11.98	—	0.71	0.81*
ปานกลาง	12.69		—	0.10
สูง	12.79			—

* $p < .05$

4. ระดับการศึกษาของปีค่ากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นคว้า

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบรวม ทั้ง 4 ด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดู ที่เน้น การพัฒนาค้นคว้า

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารดา (ก)	2	181.97	4.54 *
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นคว้า (ข)	2	66.24	1.25
ก + ข	4	54.93	1.37
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	40.07	

*p < .05

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้ เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของ มารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาทางร่างกาย

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารดา (ก)	2	12.72	3.06 *
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค้นคว้า (ข)	2	3.16	< 1
ก + ข	4	0.39	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	4.22	

*p < .05

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนชั้นการ
รับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยพิจารณาตามระดับ
การศึกษาของมารคากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากาย

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารคา (ก)	2	16.15	3.21*
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากาย(ข)	2	4.25	< 1
ก + ข	4	2.83	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม		5.03	

*p < .05

ตาราง 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบรวมทั้ง
4 ด้าน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารคากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากาย
ด้านอารมณ์สังคม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารคา (ก)	2	206.49	5.18*
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากายด้านอารมณ์สังคม(ข)	2	28.93	< 1
ก + ข	4	90.34	2.27
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม		39.85	

*p < .05

ตาราง 20 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารคากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารคา (ก)	2	14.51	3.45*
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม(ข) 2		1.28	< 1
ก + ข	4	1.87	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	4.21	

*p < .05

ตาราง 21 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารคากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารคา (ก)	2	18.20	3.65*
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม(ข) 2		2.66	< 1
ก + ข	4	7.17	1.44
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	4.98	

*p < .05

ตาราง 22 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบ 4 ด้าน
รวมกัน โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการ
พัฒนาค่านสติปัญญา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารดา (ก)	2	187.53	4.71 *
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา (ข)	2	63.40	1.59
ก + ข	4	72.99	1.83
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	39.85	

* $p < .05$

ตาราง 23 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมทางการเรียนค่านความรู้เกี่ยวกับ
จำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดา
และการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารดา (ก)	2	14.20	3.39 *
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา (ข)	2	1.28	< 1
ก + ข	4	3.23	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	4.19	

* $p < .05$

ตาราง 24 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนค่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และความสามารถในการเลียนแบบ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษาของมารดา (ก)	2	15.36	3.09*
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา(ข)	2	5.04	1.01
ก + ข	4	7.39	1.49
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	4.96	

* $p < .05$

5. ระดับการศึกษาของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาเฉพาะค่าน

ตาราง 25 การวิเคราะห์ผลย่อยของคะแนนความพร้อมทางการเรียนค่านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยเปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านอารมณ์สังคมน้อย ปานกลาง และมาก

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับ ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา ค่านอารมณ์สังคมน้อย	2	18.37	5.17*
ระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับ ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา ค่านอารมณ์สังคมปานกลาง	2	4.16	1.15
ระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับ ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา ค่านอารมณ์สังคมมาก	2	9.44	1.60

* $p < .05$

ตาราง 26 การวิเคราะห์ผลย่อยของคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษา การคิดและการแสดงออก โดยเปรียบเทียบระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมต่างกัน 3 ระดับ ในกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมต่างกันในกลุ่มที่มารดาการศึกษาระดับต่ำ	2	13.48	3.72 *
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมต่างกันในกลุ่มที่มารดาการศึกษาระดับปานกลาง	2	7.47	2.05
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมต่างกันในกลุ่มที่มารดาการศึกษาระดับสูง	2	10.93	3.02

* $p < .05$

ตาราง 27 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนด้านความคล่องแคล่วทาง
ภาษาการคิดและการแสดงออกระหว่างเด็กที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ ปานกลาง
และสูง ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมน้อย

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	$\bar{x}_{21}$	$\bar{x}_{11}$	$\bar{x}_{31}$
		8.65	8.75	10.40
$\bar{x}_{21}$	8.65	-	0.10	1.75*
$\bar{x}_{11}$	8.75		-	1.65*
$\bar{x}_{31}$	10.40			-

* $p < .05$

$\bar{x}_{ij}$ 1 = ระดับการศึกษาของมารดา 1 = ระดับการศึกษาต่ำ ; 2 = ปานกลาง
; 3 = สูง
j = การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม 1 = น้อย ;
2 = ปานกลาง ; 3 = มาก

ตาราง 28 การวิเคราะห์ผลย่อยของคะแนนความพร้อมรวม ความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยเปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับ ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมน้อย ปานกลาง และมาก

ความพร้อม	รวม			ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส		
	df	MS	F	df	MS	F
แหล่งความแปรปรวน						
ระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมน้อย	2	42.30	1.08	2	14.52	2.93
ระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมปานกลาง	2	208.11	5.31*	2	16.26	3.35*
ระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมมาก	2	10.66	1	2	4.06	< 1

*p < .05

ตาราง 29 การวิเคราะห์ผลย่อยของคะแนนความพร้อมรวม ความพร้อมด้านการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยเปรียบเทียบระหว่างเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรมต่างกัน 3 ระดับ ในกลุ่มที่มารดาไม่มีการศึกษาค่า ปานกลาง และสูง

ความพร้อม	รวม			ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส		
	df	MS	F	df	MS	F
แหล่งความแปรปรวน						
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรมต่างกัน						
ในกลุ่มที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับต่ำ	2	207.14	5.29*	2	18.06	3.72*
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรมต่างกัน						
ในกลุ่มที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับปานกลาง	2	63.97	1.63	2	11.22	2.31
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรมต่างกัน						
ในกลุ่มที่มารดาไม่มีการศึกษาระดับสูง	2	29.70	1	2	2.82	< 1

* $p < .05$

ตาราง 30 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมระหว่างเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษา
ต่างกัน 3 ระดับ ในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมปานกลาง

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	$\bar{x}_{12}$ 47.29	$\bar{x}_{22}$ 51.97	$\bar{x}_{32}$ 53.00
$\bar{x}_{12}$	47.29		4.68*	5.71*
$\bar{x}_{22}$	51.97			1.03
$\bar{x}_{32}$	53.00			

*p < .05

ตาราง 31 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความ
สามารถในการเลียนแบบระหว่างเด็กที่มารดาไม่มีการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ ในกลุ่มที่
ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมปานกลาง

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	$\bar{x}_{12}$ 14.06	$\bar{x}_{22}$ 15.47	$\bar{x}_{32}$ 15.59
$\bar{x}_{12}$	14.06	-	1.41*	1.53*
$\bar{x}_{22}$	15.47		-	0.12
$\bar{x}_{32}$	15.59			-

*p < .05

$\bar{x}_{1j}$ 1 = ระดับการศึกษาของมารดา

1 = ระดับการศึกษาต่ำ 2 = ปานกลาง 3 = สูง

j = การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรม

1 = น้อย 2 = ปานกลาง 3 = มาก

ตาราง 32 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมระหว่างเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรมต่างกัน 3 ระดับในกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	$\bar{x}_{21}$	$\bar{x}_{11}$	$\bar{x}_{31}$
		47.29	51.81	53.06
$\bar{x}_{21}$	47.29		4.52*	5.77*
$\bar{x}_{11}$	51.81			1.25
$\bar{x}_{31}$	53.06			

* $p < .05$

ตาราง 33 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ ระหว่างเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมธรรมต่างกัน 3 ระดับ ในกลุ่มที่มารคามาศึกษาระดับต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	$\bar{x}_{21}$ 14.06	$\bar{x}_{31}$ 15.44	$\bar{x}_{11}$ 15.75
$\bar{x}_{21}$	14.06		1.38 *	1.69 *
$\bar{x}_{31}$	15.44			0.31
$\bar{x}_{11}$	15.75			

*p < .05

$\bar{x}_{ij}$ 1 = การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมธรรม

1 = น้อย 2 = ปานกลาง 3 = มาก

j = ระดับการศึกษาของมารคา

1 = ระดับการศึกษาต่ำ 2 = ปานกลาง 3 = สูง

6. ระดับการศึกษาของมารคากับบทบาทของบิดามารคาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ตาราง 34 การวิเคราะห์ผลย่อยของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยเปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับ ในกลุ่มที่มีความสามารถมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากหรือน้อยต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับ			
ในกลุ่มที่มีความสามารถมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก	2	24.23	4.54*
ระหว่างระดับการศึกษาของมารดา 3 ระดับ			
ในกลุ่มที่มีความสามารถมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรน้อย	2	6.28	1.18

* $p < .05$

ตาราง 35 การวิเคราะห์ผลย่อยของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และ
ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยเปรียบเทียบระหว่างการที่มีคา
มารถรับมือพบาพมากหรือน้อยในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ในกลุ่มเด็กที่มีมารคามี่การศึกษา
ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างการที่มีคามารถรับมือพบาพในการ อบรมเลี้ยงดูบุตรมากหรือน้อย ในกลุ่ม ที่มีมารคามี่การศึกษาระดับต่ำ	1	6.04	1.13
ระหว่างการที่มีคามารถรับมือพบาพในการ อบรมเลี้ยงดูบุตรมากหรือน้อย ในกลุ่ม ที่มีมารคามี่การศึกษาระดับปานกลาง	1	1.76	< 1
ระหว่างการที่มีคามารถรับมือพบาพในการ อบรมเลี้ยงดูบุตรมากหรือน้อย ในกลุ่ม ที่มีมารคามี่การศึกษาระดับสูง	1	29.59	5.54 *

*p < .05

ตาราง 36 การเปรียบเทียบคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ระหว่างเด็กที่มีมารดาที่มีการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ ในกลุ่มที่มีความสามารถมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	$\bar{x}_{12}$	$\bar{x}_{22}$	$\bar{x}_{32}$
		13.76	14.21	14.91
$\bar{x}_{12}$	13.76	-	0.45	1.15 *
$\bar{x}_{22}$	14.21		-	0.70
$\bar{x}_{32}$	14.91			-

*p < .05

$\bar{x}_{1j}$ 1 = ระดับการศึกษาของมารดา

1 = การศึกษาระดับต่ำ 2 = ปานกลาง 3 = สูง

j = บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

1 = น้อย 2 = มาก

7. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียน ในกลุ่มที่ได้มาจากครอบครัวที่มีจำนวนบุตรต่างกัน

ตาราง 37 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนรวมของเด็กจากครอบครัวที่มีจำนวนบุตรต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		3 คนหรือมากกว่า	2 คน	1 คน
จำนวนบุตรในครอบครัว	$\bar{x}$	49.97	52.62	52.98
3 คนหรือมากกว่า	49.97		2.65*	3.01*
2 คน	52.62			0.36
1 คน	52.98			

* $p < .05$

ตาราง 38 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของเด็กจากครอบครัวที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		3 คนหรือมากกว่า	2 คน	1 คน
จำนวนบุตรในครอบครัว	$\bar{x}$	13.68	14.61	14.79
3 คนหรือมากกว่า	13.68		0.93*	1.11*
2 คน	14.61			0.18
1 คน	14.79			

* $p < .05$

ตาราง 39 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบของเด็กจากครอบครัวที่มีจำนวนบุตรต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		3 คนหรือมากกว่า	1 คน	2 คน
จำนวนบุตรในครอบครัว	$\bar{x}$	14.82	15.49	15.72
3 คนหรือมากกว่า	14.82		0.67	0.90 *
1 คน	15.49			0.23
2 คน	15.72			

* $p < .05$

8. จำนวนบุตรในครอบครัวกับการยอมรับเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน

ตาราง 40 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม ความพร้อมความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเรียนรู้แบบ โดยพิจารณาตามจำนวนบุตรในครอบครัวกับการยอมรับเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาร่างกาย

ความพร้อม	รวม				ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการปรับตัว			
	df	MS	F	MS	F	MS	F	F
แหล่งความแปรปรวน								
จำนวนบุตรในครอบครัว (ก)	2	249.84	6.22 *	32.00	6.30 *	23.78	4.84 *	
การยอมรับเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา								
พัฒนาการร่างกาย (ข)	2	77.26	1.93	8.78	1.66	4.61	1	
ก + ข	4	16.12	1	< 1	< 1	8.09	1.65	
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	40.14	5.30	5.30		4.91		

*p < .05

ตาราง 41 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อม ความรู้และความสามารถในการปรับตัว
เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยพิจารณาตาม
จำนวนบุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาความสามารถด้านอารมณ์สังคม

ความพร้อม	รวม				ด้านความรู้และความ สามารถในการปรับตัว				ด้านการรับรู้ทางประสาท สัมผัส			
	df	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	F
แหล่งความแปรปรวน												
จำนวนบุตรในครอบครัว (ก)	2	258.81	6.41*	33.16	6.27*	24.41	4.89*					
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา												
ด้านอารมณ์สังคม (ข)	2	24.40	1	3.26	< 1	1.61	1					
ก + ข	4	25.83	1	4.64	< 1	3.32	1					
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	40.36		5.29		4.99						

*p < .05

ตาราง 42 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมรวม ความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัว
 เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความพร้อมด้านความรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเรียนรู้แบบ พิจารณาคำนวณจำนวน
 บุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาความสามารถด้านสติปัญญา

ความพร้อม	รวม				ด้านความรู้และความ สามารถในการปรับตัว				ด้านการรับรู้ทาง ประสาทสัมผัส			
	df	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	MS
แหล่งความแปรปรวน												
จำนวนบุตรในครอบครัว (ก)	2	247.35	6.16*	32.30		23.28		4.69*				
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการ พัฒนาความสามารถ (ข)	2	66.36	1.65	7.49		5.69		1.15				
ก + ข	4	19.00	1	2.58		3.58		< 1				
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	40.17		5.29		4.96						

*p < .05

ตาราง 43 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อม ความพร้อมความรู้และความสามารถในการปรับตัว
เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเรียนรู้แบบ พิจารณาตามจำนวน
บุตรในครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาทักษะจริยธรรม

ความพร้อม	รวม				ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการปรับตัว			
	df	MS	F	MS	F	MS	F	
แหล่งความแปรปรวน								
จำนวนบุตรในครอบครัว (ก)	2	240.16	6.01*	32.17	6.07*	23.03	4.75*	
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนา								
ด้านจริยธรรม (ข)	2	82.77	2.07	6.76	1.28	8.47	1.75	
ก + ข	4	25.18	< 1	2.22	< 1	10.99	2.27	
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	39.97		5.30		4.85		

*p < .05

9. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียน ในกลุ่มที่เด็กมีลำดับการเกิด
ต่างกัน

ตาราง 44 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการ
ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง		บุตรคนที่ 3 หรือถัดไป	บุตรคนที่ 1	บุตรคนที่ 2
ลำดับการเกิดของบุตร	$\bar{x}$	13.51	14.43	14.59
บุตรคนที่ 3 หรือถัดไป	13.51	—	0.61	1.08 *
บุตรคนที่ 1	14.43		—	0.47
บุตรคนที่ 2	14.59			—

* $p < .05$

10. ลำดับการเกิดกับการยอมรับเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน

ตาราง 45 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการ
ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาตามลำดับการเกิดกับการยอมรับเลี้ยงดูบุตร
ที่เน้นการพัฒนาคานร่างกาย

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลำดับการเกิดของเด็ก (ก)	2	18.29	3.43 *
การยอมรับเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา คานร่างกาย (ข)	2	10.15	1.90
ก $\times$ ข	4	5.00	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	5.34	

* $p < .05$

ตาราง 46 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาตามลำดับการเกิดของเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลำดับการเกิดของเด็ก (ก)	2	17.95	3.37 *
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา ค่านอารมณ์สังคม (ข)	2	7.62	1.43
ก + ข	4	7.08	1.33
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	5.33	

* $p < .05$

ตาราง 47 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาตามลำดับการเกิดของเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลำดับการเกิดของเด็ก (ก)	2	21.91	4.07 *
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนา ค่านจริยธรรม (ข)	2	11.57	2.15
ก + ข	4	1.27	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	5.38	

* $p < .05$

ตาราง 48 การวิเคราะห์ผลย่อยของคะแนนความพร้อมรวม ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยเปรียบเทียบระหว่างเด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกัน 3 ลำดับ ในกลุ่มที่ได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาคำถามน้อย ปานกลาง และมาก

ความพร้อม	รวม	ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่ง			ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส		
แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F	MS	df	MS	F
ระหว่างลำดับการเกิดของเด็ก 3							
ลำดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาคำถามน้อย							
อารมณ์สังคมน้อย	2	52.65	1.30	6.32	1.52	5.18	1.03
ระหว่างลำดับการเกิดของเด็ก 3							
ลำดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาคำถามปานกลาง							
อารมณ์สังคมปานกลาง	2	73.21	1.81	2.51	1	12.24	2.44
ระหว่างลำดับการเกิดของเด็ก 3							
ลำดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาคำถามมาก							
อารมณ์สังคมมาก	2	171.53	4.24 *	15.80	3.79 *	17.00	3.39 *

*p < .05

ตาราง 49 การวิเคราะห์ผลย่อยของคะแนนความพร้อมรวม ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และความพร้อมด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ โดยเปรียบเทียบระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมต่างกัน 3 ระดับ ในกลุ่มเด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกัน

ความพร้อม	รวม			ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวน		ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส	
				MS	F	MS	F
แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F	MS	F	MS	F
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น							
การพัฒนาค่านิยมสังคมต่าง							
กัน 3 ระดับในกลุ่มเด็กที่เป็นบุตร							
คนที่ 1	2	69.75	1.72	6.34	1.52	4.48	< 1
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น							
การพัฒนาค่านิยมสังคมต่าง							
กัน 3 ระดับในกลุ่มเด็กที่เป็นบุตร							
คนที่ 2	2	66.27	1.64	4.52	1.08	13.20	2.63
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น							
การพัฒนาค่านิยมสังคมต่าง							
กัน 3 ระดับในกลุ่มเด็กที่เป็นบุตร							
คนที่ 3 หรือถัดไป	2	91.39	2.26	10.84	2.6	11.36	2.27

ตาราง 50 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนแบบรวมกันทั้ง 4 ด้าน
ระหว่างเด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกัน 3 ลำดับในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการ
พัฒนาอารมณ์สังคมมาก

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	$\bar{X}_{33}$	$\bar{X}_{13}$	$\bar{X}_{23}$
		43.00	53.07	55.10
$\bar{X}_{33}$	43.00	-	10.07	12.10 *
$\bar{X}_{13}$	52.07		-	2.03
$\bar{X}_{23}$	55.10			-

*p < .05

ตาราง 51 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวน
และตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ ระหว่างเด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกัน 3 ลำดับ ในกลุ่ม
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาอารมณ์สังคมมาก

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	$\bar{X}_{33}$	$\bar{X}_{23}$	$\bar{X}_{13}$
		9.67	12.90	13.07
$\bar{X}_{33}$	9.67	-	2.43*	3.40*
$\bar{X}_{23}$	12.90		-	0.17
$\bar{X}_{13}$	13.07			-

*p < .05

ตาราง 52 เปรียบเทียบคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส
และความสามารถในการเลียนแบบ ระหว่างเด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกัน 3 ลำดับ ใน
กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมมาก

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	$\bar{X}_{33}$ 12.67	$\bar{X}_{13}$ 15.71	$\bar{X}_{23}$ 16.50
$\bar{X}_{33}$	12.67	-	3.04*	3.83 *
$\bar{X}_{13}$	15.71		-	0.79
$\bar{X}_{23}$	16.50			-

*p < .05

$\bar{X}_{ij}$ i = ลำดับการเกิดของเด็ก t = บุคคลที่ 1 2 = บุคคลที่ 2
3 = บุคคลที่ 3 หรือถัดไป
j = การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม
1 = น้อย 2 = ปานกลาง 3 = มาก

11. ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาเฉพาะ
ด้าน

ตาราง 53 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค้นร่างกาย

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา (ก) การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค้น ร่างกาย (ข)	1	16.75	4.54 *
ก + ข	2	3.02	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	2	10.77	2.92
	304	3.69	

*p < .05

ตาราง 54 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค้นอารมณ์สังคม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา (ก) การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค้น อารมณ์สังคม	1	20.20	5.40 *
ก + ข	2	6.15	1.64
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	2	0.08	< 1
	304	3.74	

*p < .05

ตาราง 55 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา (ก)	1	16.79	4.50 *
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญา (ข)	2	6.88	1.84
ก $\times$ ข	2	0.96	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	304	3.73	

* $p < .05$

ตาราง 56 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตามลักษณะการประกอบอาชีพของมารดากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา (ก)	1	14.74	3.99 *
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรม (ข)	2	10.94	2.96
ก $\times$ ข	2	2.46	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	304	3.60	

* $p < .05$

ตาราง 57 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนด้านความ
คล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออก โดยพิจารณาตามลักษณะการประกอบ
อาชีพของมารดา และเพศของเด็ก

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา (ก)	1	17.74	4.84 *
เพศของเด็ก (ข)	1	25.13	6.85 *
ก + ข	1	1.58	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	306	3.67	

*p < .05

12. การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการ
พัฒนาเฉพาะด้าน

ตาราง 58 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบรวมกัน
ทั้ง 4 ด้าน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาด้านร่างกายกับที่เน้น
การพัฒนาด้านอารมณ์สังคม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาด้าน ร่างกาย (ก)	2	74.47	1.81
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาด้าน อารมณ์สังคม (ข)	2	12.64	< 1
ก + ข	4	54.93	1.33
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	41.20	

ตาราง 59 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบรวมกัน
ทั้ง 4 ด้าน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนากายกับที่เน้น
การพัฒนาคานสติปัญญา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนากาย(ก)	2	70.15	1.69
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาคานสติปัญญา(ข)	2	61.75	1.49
ก + ข	4	9.80	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	41.47	

ตาราง 60 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบรวมกัน
ทั้ง 4 ด้าน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนากายกับที่เน้น
การพัฒนาคานจริยธรรม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนากาย ร่างกาย (ก)	2	43.72	1.07
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาคาน จริยธรรม (ข)	2	58.91	1.43
ก + ข	4	47.73	1.16
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	302	40.99	

ตาราง 61 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบรวมกัน
ทั้ง 4 ด้าน โดยพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมกับที่
เน้นการพัฒนาค่านิยมศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม (ก)	2	11.58	< 1
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมศึกษา (ข)	2	65.01	1.56
ก + ข	4	2.77	< 1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	41.82	

ตาราง 62 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อม โดยพิจารณาการ
การอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคมกับที่เน้นการพัฒนาค่านิยมจริยธรรม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมสังคม (ก)	2	11.45	< 1
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านิยมจริยธรรม (ข)	2	88.48	2.13
ก + ข	4	15.15	1
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	41.64	

ตาราง 63 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพร้อมทางการเรียนแบบรวมกัน
ทั้ง 4 ด้าน โดยพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่านสติปัญญากับที่เน้น
การพัฒนาค่านจริยธรรม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่าน			
สติปัญญา (ก)	2	51.60	1.27
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้นการพัฒนาค่าน			
จริยธรรม (ข)	2	75.21	1.85
ก + ข	4	62.76	1.55
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	301	40.60	

ตาราง 64 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมค่านความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและ
การแสดงออก ในกลุ่มเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาค่านจริยธรรมน้อย
ปานกลาง และมาก

กลุ่มตัวอย่าง		น้อย	ปานกลาง	มาก
การอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เน้น	$\bar{X}$	8.89	9.56	9.79
การพัฒนาค่านจริยธรรม				
น้อย	8.89		0.67*	0.90 *
ปานกลาง	9.56			0.23
มาก	9.79			

* $p < .05$